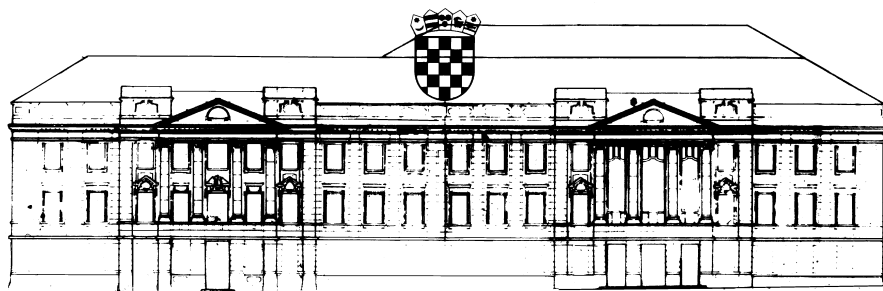

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XV.

BROJ 399

ZAGREB, 15. X. 2004.

8. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

REBALANS PRORAČUNA ZA 2004. GODINU

Najavljeno ograničavanje TV-prijenosa iz Sabora

Kako se bliže lokalni izbori u Hrvatskom saboru, toj političkoj areni, pred očima javnosti, zahvaljujući izravnim televizijskim prijenosima, dolazi do verbalnih sukoba i pljušte opomene. One se pokazuju kao nedostatno sredstvo za umirivanje pojedinih zastupnica i zastupnika koji se znaju zaboraviti u žaru političke borbe.

Vrhunac se dogodio nedavno kad su se zastupnici oporbe okupili oko predsjedničkog stola i tako prinudili predsjednika Sabora da prekine sjednicu.

Pitanje je bi li bilo toliko "ispravaka netočnih navoda", "povreda Poslovnika" i "replika" kad ne bi bilo televizijskih prijenosa? Bi li i tada tako često dolazilo do podizanja temperature u saboru?

Vjerojatno ne bi.

Stoga se ne bi trebalo odupirati najavljenom ograničavanju izravnih prijenosa iz Hrvatskog sabora. Vijeće HRT-a smatra da je tih prijenosa previše, da je gledanost neznatna, svega 2,5 posto, i predlaže da se prijenosi obavljaju samo kad se radi o važnim temama koje interesiraju širu javnost, a da se o radu Sabora izvještava u posebnoj emisiji.

Može se očekivati da bi to omogućilo mirniji rad zastupnika i skratilo trajanje sjednica. Političari time gube dio mogućnosti za svoje pokazivanje pred budućim glasačima, ali, s obzirom na slabu gledanost prijenosa, taj gubitak nije velik.

Ž.S.

strana

- Uvodnik urednika	2
- Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu; Prijedlozi izmjena i dopuna financijskih planova za 2004. godinu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje; Prijedlog izmjena i dopuna Plana prihoda i rashoda Državnog proračuna i izvanproračunskih fondova za 2004. godinu (konsolidirano); Prijedlog izmjena i dopuna Plana prihoda i rashoda državnog fonda i izvanproračunskih fondova za 2004. godinu (nekonsolidirano)	3
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu	37
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju	40
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama	55
- Odgovori na zastupnička pitanja	67

PRIKAZ RADA:

- 8. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 7, 8, 9, 13, 14. I 15. SRPNJA 2004. GODINE

PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2004. GODINU; PRIJEDLOZI IZMJENA I DOPUNA FINACIJSKIH PLANOVA ZA 2004. GODINU HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE I HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE; PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PLANA PRIHODA I RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA I IZVANPRORAČUNSKIH FONDOVA ZA 2004. GODINU /KONSOLIDIRANO/; PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PLANA PRIHODA I RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA I IZVANPRORAČUNSKIH FONDOVA ZA 2004. GODINU /NEKONSOLIDIRANO/

Racionalno trošenje sredstava osigurava fiskalnu stabilnost

Zastupnici Hrvatskog sabora izglasali su izmjene i dopune Državnog proračuna u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima podnositelja. Također je donesena Odluka o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Finacijskog plana Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004. godinu, te Odluka o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Finacijskog plana Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Prihvaćanju predloženih izmjene i dopuna Proračuna, prethodila je dugotrajna rasprava i očitovanje o brojnim amandmanima. Ovim su se prijedlozima najčešće tražili zahvati na objektima komunalne infrastrukture u jedinicama lokalne samouprave, veća sredstva za ranije planirane aktivnosti na području socijalne i medicinske zaštite, te za programe znanosti, kulture i školstva.

Međutim, saborska većina uvažila je upozorenja ministra financija Ivana Šukera, koji je u uvodnom izlaganju upozorio da se mogu prihvatiti samo oni prijedlozi koji istovremeno ukazu-

ju na smanjenje drugih stavaka i izdataka. Novi rashodi i izdaci istovremeno ne smiju biti na račun proračunskih zaliha ili dodatnog zaduživanja. Imajući na umu ova ograničenja, razumljivo je da podneseni amandmani nisu dobili potrebnu većinu zastupničkih glasova. Iz predloženog se Proračuna uočava značajno smanjenje deficita središnje države, a time ujedno potvrđuje i politika ove Vlade koja traži putove prema fiskalnoj stabilnosti i konsolidiranju državne potrošnje.

O PRIJEDLOGU

O predloženim izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2004. godinu uvodno je govorio ministar financija Ivan Šuker paćemo to izlaganje iskoristiti za upoznavanje s predloženim dokumentom. Prethodno je predsjedavajući upozorio zastupnike na članak 31. stavke 2. i 3. Zakona o proračunu prema kojemu podneseni amandmani mogu biti prihvaćeni pod uvjetom da se istodobno predloži smanjenje drugih rashoda i izdataka. Rashodi i izdaci ujedno ne smiju biti

proračunske zalihe ili na teret dodatnog zaduživanja. Zato će u saborsku proceduru biti upućeni samo oni amandmani koji su u skladu s navedenim člankom Zakona o proračunu.

Na početku svog izlaganja, ministar Šuker ocijenio je da treba voditi računa o osnovnim smjerovima vođenja fiskalne politike jer nedostatak kontrole može utjecati na makroekonomsku stabilnost. To se prije svega odnosi na vanjski dug Republike Hrvatske, koja u ovom trenutku ima najveće učešće vanjskog duga u bruto-ekonomskom proizvodu od svih tranzicijskih zemalja. Mjereno u eurima, zaduženost Hrvatske iznosi 76%, dok je slijedeća Mađarska sa 66% učešća vanjskog duga u bruto proizvodu zemlje. Ukoliko se nastavi s politikom zaduživanja, onda se može dogoditi da krajem slijedeće godine dođe do kršenja odredbi koje su navedene u Mastroškim kriterijima. Unutar ovih smjernica prostiru se i osnovne makroekonomske i fiskalne smjernice ekonomske politike za slijedeće tri godine. Ovim se rebalansom Proračuna predlaže povećanje prihoda od 2 milijarde i 820 milijuna kuna povećanja prihoda, dok

se povećanje rashoda planira na milijardu i 938 milijuna kuna. Osnovna makroekonomska kretanja u prvoj polovici godine kao preduvjet za ovaj rebalans su da je industrijska proizvodnja u prvih 5 mjeseci rasla za 4,1%, inflacija za 2%, a trgovina na malo za 3,4%. Ujedno je izvoz porastao za 14,4 dok je uvoz porastao za 4,12%, a broj noćenja turista u istom periodu porastao za 5%. U istom vremenskom periodu, statističke brojke ukazuju da je stopa nezaposlenosti smanjena sa 19,1 na 18%, a prvi put nakon 10 godina izvoz bilježi daleko brži rast od rasta uvoza roba. Dakle, svi navedeni trendovi upućuju na oporavak gospodarskih aktivnosti i to nakon usporavanja u drugoj polovici 2003. godine. Kada se govori o prihodima, onda treba voditi računa da su oni u usporedbi s rastom prihoda u prvih 6 mjeseci 2003. godine, rasli za 6%. Porez na dodanu vrijednost istovremeno je porastao za 7,8%, dok su trošarine porasle za 2%. Najslabiji porast bilježi nafta, duhan i pivo, dok su najveći porast bilježile trošarine na alkohol, bezalkoholna pića, kavu i automobile. I dalje ostaje veliki problem oko naplate trošarina, a nažalost ova će se služba morati ozbiljnije pozabaviti i s kontrolom, a ne samo evidentiranjem obveze plaćanja trošarina. Uplata doprinosa bilježi porast od 9,4%, dok kapitalni prihodi bilježe rast od 5,4%, a iz priloženog materijala vidljivo je da su treći i četvrti kvartal uvijek daleko izdašniji u odnosu na početak godine.

Govoreći o rashodovnoj strani, ministar Šuker upozorio je na programe poticaja i razvoja trgovačkih društava, gdje se predviđa osiguranje dodatnih sredstava u iznosu od 109 milijuna i 559 tisuća kuna. Ovdje je osnovni problem u tome što je najveći dio ovih sredstava u prvom polugodištu otišao na isplatu tri bruto plaće radnicima, prema odredbama Zakona o stečaju. Kao poticaj razvojnih programa malog i srednjeg poduzetništva predloženo je dodatno povećanje od 12,8 milijuna kuna, a za poticanje malog i srednjeg obrta i poduzetništva, predložen je dodatni iznos jamstava u iznosu od 2 milijuna kuna. Vlada provodi i program subvenci-

je Hrvatskih željeznica kao i ugovor o koncesiji za izgradnju autoceste Zagreb - Macelj, a na pozicijama Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka mogu se prepoznati brojne novčane stavke za potrebe razvoja Hrvatskih željeznica.

U okviru programa socijalne skrbi i mirovinskih primanja, predloženo je da se povise sredstva namijenjena invalidskim i obiteljskim mirovinama hrvatskih branitelja, i to za iznos od 40,9 milijuna kuna. U okviru rashoda za socijalnu skrb povećavaju se sredstva za osobnu invalidninu u visini od 11,7 milijuna kuna, a dodatna sredstva u visini od 52 milijuna kuna, osigurana su i za ostale socijalne potrebe. Objasnio je zatim i razloge povećanja pozicije u okviru Ministarstva financija za 500 milijuna kuna, napominjući da se ova sredstva odnose na jamstvenu pričuvu, a osiguravaju se i sredstva za obveznice, kao i za kredite koji su podignuti u prethodnim razdobljima. Također je predloženo povećanje sredstava za poticanu stambenu štednju i to u iznosu od 51 milijun kuna.

Dakle, iz predloženog se Proračuna uočava značajno smanjenje deficita središnje države, a time se ujedno potvrđuje politika ove Vlade koja ide prema fiskalnoj stabilnosti i konsolidiranju države. Želimo voditi politiku transparentnih javnih financija, a tek nakon potpunog funkcioniranja državne riznice, moći će se govoriti i o racionalnom trošenju sredstava. Napomenuo je zatim da je krajem prošle godine preostalo neplaćenih računa u iznosu od 760 milijuna kuna, pa se za taj iznos smanjio konačni iznos državnog deficita prošle godine. I ove okolnosti ukazuju na potrebu što bržeg funkcioniranja državne riznice, napomenuo je ministar Šuker ocjenjujući da će za provođenje preuzetih programa biti dovoljno sredstava do kraja godine. Konstatirao je da se ovakvim pristupom poravnavaju pojedine stavke uključujući i konačno uvrštavanje Hrvatskih željeznica u proračun budući da se time osigurava transparentnost ulaganja i investiranja. Ovakav način financiranja pruža brojne prednosti u odnosu na kratkoročna ulaganja, zaključio je predstavnik Vlade Republike Hrvatske.

Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2004. godinu obogaćene su i potrebnim priložima u kojima se iznose statističke vrijednosti predloženih izmjena. U podnijetom obrazloženju sumiraju se svi prijedlozi te se navode i temeljni razlozi zbog kojih je Vlada Republike Hrvatske pristupila predloženom zakonskom tekstu. Između ostalih razloga, navodi se i potreba fiskalnog prilagođavanja, te eliminiranje kvazi fiskalnih operacija koje su se odvijale izvan konsolidiranog proračuna države (HŽ-a i HBOR-a). Tako je ukupni trošak restrukturiranja i modernizacije HŽ-a uključen u proračun te je isti povećan za 1,2 milijarde kuna. Također, sukladno odredbama Kolektivnog ugovora povećani su izdaci za plaće zaposlenih u iznosu od 111,92 milijuna kuna. Osigurana su dodatna sredstva za pojedina socijalna prava kao što su naknada za nezaposlene, poticanje zapošljavanja, invalidnine i drugo. Realna osnova za ovakvo fiskalno prilagođavanje nalazi se u povećanju ukupnih prihoda koji su obrazloženi i u uvodnom izlaganju predstavnika Vlade Republike Hrvatske.

RADNA TIJELA

O predloženim izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2004. godinu očitovala su se i nadležna saborska radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** raspravio je podnijeti prijedlog i podupro njegovo donošenje. Istodobno je predložio Hrvatskom saboru davanje suglasnosti na izmjene i dopune Financijskih planova za 2004. godinu: Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Odbor se ne protivi da Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu i Odluke o davanju suglasnosti stupe na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Istodobno je predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se ovlašćuje Stručna služba Sabora da zajedno s predstavnicima predlagatelja obavi redakciju teksta Prijedloga izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu prije

njegove objave u "Narodnim novinama". **Odbor za financije i državni proračun** na temelju svoje nadležnosti matičnog radnog tijela raspravljao je o predloženim izmjenama i dopunama. Nakon uvodnog izlaganja predstavnice Vlade Republike Hrvatske koja je istaknula statističke pokazatelje vezane uz državni proračun, Odbor je bez rasprave predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se predlaže donošenje Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu, kao i slijedeće odluke: Odluke o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Financijskog plana za 2004. godinu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, i Odluke o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Financijskog plana za 2004. godinu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu bez rasprave i većinom glasova** podupro je donošenje predloženih izmjena i dopuna kao i pratećih odluka. Rasprava je provedena u **Odboru za poljoprivredu i šumarstvo** gdje je upozoreno na smanjenje sredstava namijenjenih poljoprivredi. Bez obzira što se radi o malenom iznosu, to može negativno utjecati na poljoprivrednu proizvodnju. To se prvenstveno odnosi na smanjenje sredstava za navodnjavanje, čime bi se moglo izravno ugroziti Vladine inicijative oko početka radova na projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem. Također je ukazano na potrebu zaštite domaće proizvodnje kako bi se podigla konkurentnost hrvatske poljoprivrede. Većinom glasova Odbor je predložio Hrvatskom saboru donošenje Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu. Rasprava je provedena i na **Odboru za turizam**, gdje je ukazano na potrebu dodatnih subvencija i akcija kojima bi se potaknule turističke aktivnosti i spriječile neželjene tendencije u turizmu zbog stagnacije na cjelokupnom europskom turističkom tržištu. Na temelju provedene rasprave, članovi Odbora većinom su glasova predložili Hrvatskom saboru donošenje predloženih izmjena i dopuna.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu proveo je objedinjenu raspravu o Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu i Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu. Predstavnik predlagatelja u uvodnom je izlaganju istaknuo da se predloženim mjerama ne smanjuju sredstva namijenjena funkcioniranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, već se za određene općine i gradove predlaže povećanje iznosa sredstava tekuće pomoći unutar opće države. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje predloženih mjera. **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu** u raspravi je između ostalog konstatirao da se veća briga opravdano ukazuje potrebama koje su nastale zbog sudjelovanja na Olimpijskim igrama, ali da se ne smiju zanemarivati ni poslovi oko financiranja znanstvenih novaka ili obnove školskih knjižnica. Nakon provedene rasprave, članovi Odbora nisu prihvatili da se Hrvatskom saboru predloži prihvaćanje Prijedloga izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu. **Odbor za pomorstvo, promet i veze** proveo je raspravu i većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje predloženih izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2004. godinu. U raspravi koja je provedena na **Odboru za ravnopravnost spolova** konstatirano je smanjenje sredstava u iznosu od 27% namijenjenih radu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Međutim, mišljenje je većine članova Odbora da se time neće narušiti provedba zakona o ravnopravnosti spolova pa je većinom glasova pružena potpora predloženom zakonskom tekstu. I **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** proveo je raspravu. Uz upozorenja na potrebu provođenja zacrtanih nacionalnih programa za pojedine manjine, ukazano je i na tešku financijsku situaciju nekoliko općina na područjima od posebne državne skrbi. Rečeno je da postoji više izvora finan-

ciranja, a koji često puta nisu poznati vodstvima općina na tim područjima. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu.

RASPRAVA

Predstavnici saborskih radnih tijela nakon uvodnog izlaganja ministra Šukera iznijeli su njihova stajališta. Najprije je u ime Odbora za lokalnu i regionalnu područnu samoupravu govorio zastupnik **Zvonimir Mršić**. On je ukazao na restrikcije koje će dovesti do zaduživanja jedinica lokalne samouprave kako bi osigurale financiranje kapitalnih objekata. Istovremeno se javlja i problem povrata poreza na dohodak temeljem godišnjih prijava. Kako bi se riješio ovaj problem, zamoljeno je nadležno ministarstvo da pokuša refundirati makar dio sredstava jedinicama lokalne samouprave. Prilikom glasovanja predloženi zakonski tekst podržan je od članova Odbora većinom glasova. Zastupnik **Ante Markov** govorio je u ime Odbora za turizam. U svom je izlaganju iznio sažete stavove vezane uz politiku subvencije organiziranog turističkog prometa, ocjenjujući da bi dobre efekte trebalo i nadalje odgovarajuće podržavati. Od strane predlagatelja primili smo uvjerenja da će se u potpunosti ispoštovati preuzete obveze na ovom području unutar sustava subvencija i poticaja, pa je Odbor većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje ovih dvaju prijedloga zakona. U ime Odbora za poljoprivredu i šumarstvo, govorio je predsjednik ovog saborskog radnog tijela, zastupnik mr.sc. **Božidar Pankreć**. On je podsjetio na negativne trendove u poljoprivredi o kojima je bilo riječi i na sastanku Odbora. U trenutku evidentne liberalizacije poljoprivrednog tržišta, nije prihvatljivo smanjivanje proračunskih sredstava za potporu domaćoj poljoprivrednoj proizvodnji. Međutim, većinom glasova ovaj proračun je ipak prihvaćen, zaključio je zastupnik Pankreć.

U ime Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina riječ je uzeo predsjednik Odbora, dr.sc. **Furio Radin**. On je konstatirao da se podnesenim prijedlogom ne mijenjaju sredstva koja su u državnom proračunu 2004. godine predviđena za potrebe nacionalnih manjina. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru donošenje Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu. Govoreći u ime Odbora za ravnopravnost spolova, zastupnica **Karmela Caparin** istaknula je da se Odbor posebno osvrnuo na predložene izmjene proračunskih sredstava za rad pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Usprkos činjenici što se ta sredstva smanjuju za 27%, većina članova Odbora smatra da će se uspjeti osigurati provedba Zakona o ravnopravnosti spolova. Većinom glasova Odbor je predložio Hrvatskom saboru donošenje predloženog zakonskog teksta.

Zastupnik **Željko Pavlic** govorio je u ime Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. U raspravi je kaže, izraženo razumijevanje za razloge zbog kojih se pristupilo predloženim izmjenama i dopunama, ali je upozoreno i na stagniranje u financiranju područja obrazovanja, znanosti i kulture. Zanemareni su poslovi poput financiranja znanstvenih novaka i školskih knjižnica. Nakon provedene rasprave ovaj je Odbor imao podvojeno mišljenje (5 glasova "za", 5 "protiv") te predloženi tekst nije prihvaćen.

Potrebno je smanjiti javnu potrošnju

Zatim su riječ dobili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prvi je u ime Kluba zastupnika IDS-a govorio zastupnik **Damir Kajin**. On je ocijenio da se rebalans proračuna mogao predvidjeti još prije 6 mjeseci, a problem ne predstavlja sam rebalans već činjenica da se nastavlja porast potrošnje zbog apetita građana i otplate dospjelih obveza. Smatra da je porast namijenjen daljnjoj potrošnji i kupovanju socijalnog mira, a istovremeno monopolisti realizi-

raju enormnu dobit. Podsjetio je na strukturu potrošenih proračunskih sredstava, kašnjenje oko realizacije pojedinih dionica ceste Zagreb – Split, te činjenicu da imamo tri puta manje stranih investicija u odnosu na prethodnu godinu. Iako se bilježi veliki broj prodaje nekretnina stranim državljanima, problem je što zbog dugotrajne procedure nema relevantnih stranih investicija, a život u Hrvatskoj poskupio je istovremeno čak za 30% u posljednje tri godine.

Rast proračuna namijenjen je daljnjoj potrošnji i kupovanju socijalnog mira, a monopolisti istovremeno realiziraju veliku dobit.

Rješenje za ove probleme trebalo bi potražiti u stvarnoj decentralizaciji, te jačanju regionalizacije i lokalne samouprave. Podsjetio je zatim na pojedine slabosti koje se odnose na upravljanje kliničko-bolničkim centrima u Rijeci i Puli koje su ostavljene bez dovoljno financijskih sredstava. Međutim treba napomenuti da ova pomoć nije uskraćena bolničkim centrima u Zagrebu, Vukovaru, Kninu, Gospiću i Pakracu. Istovremeno, u bruto proizvodu Republike Hrvatske, Istra participira sa 12-13%, a u deviznom prilivu čak sa 20%. Ukazao je zatim i na probleme koji izviru iz raznih metodologija oko povrata dugova umirovljenicima. Razmatrajući sve konzekvence oko provedbe novog Zakona o sigurnosti prometa na cestama, konstatirao je da će trebati graditi veće zatvorske ustanove jer se ljudi već sada radije odlučuju za vremensku umjesto novčane kazne. Dodao je da treba pristupiti izjednačavanju zakonskih prava za sve političke zatočenike, a ne smije se štedjeti ni na programima pomoći ovisnicima, za izgradnju ili popravak školskih zgrada, te za rad međunarodno poznate zvjezdarnice u Višnjanu. Država bi istovremeno trebala voditi računa da inozemni dug koji neprestano raste, ne ugrozi postavljene planove i projekcije rasta i

razvoja Republike Hrvatske, zaključio je zastupnik Kajin.

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda oko konstatacije prethodnog govornika "da sav novac iz rebalansa ide u potrošnju i kupovanje socijalnog mira i da je zdravlje katastrofa". Relevantni statistički pokazatelji ukazuju da u prvom polugodištu ove godine raste izvoz, a u zdravlje se postupno uvodi financijska disciplina.

I dalje su potrebne subvencije za hrvatsku poljoprivredu

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik dr.sc. **Tonči Tadić**. On je izrazio bojazan da bi nas u listopadu mogao zadesiti još jedan rebalans proračuna. Podsjetio je ujedno na ranija upozorenja zastupnika Ante Đapića koji je isticao da ne treba žuriti prilikom donošenja ovog najvažnijeg financijskog dokumenta, a zabrinjavajućom je ocijenio i činjenicu da proračun ovim rebalansom i dalje raste. Našlo se je načina kako da se u državni proračun "upumpa još više novaca", ali to ne znači da se time išlo na bitno smanjenje rashoda. Podsjetio je da su Vladini planovi s modernizacijom Hrvatskih željeznica identični ranijim traženjima Kluba zastupnika HSP-a pa se Hrvatska zbog suženog manevarskog prostora ionako morala odlučiti za sadašnji zaokret po tom pitanju.

Govorio je zatim o situaciji na području telefonije i telekomunikacija, ocjenjujući da smo ostali bez velikih financijskih prihoda, a istovremeno je Hrvatska došla "u telekomunikacijsko ropstvo i ovisnost o jednoj stranoj multinacionalnoj kompaniji". Još uvijek nije formirano nadležno Vijeće, a teško će se doći i do treće koncesije za mobilnu telefoniju, odnosno dodatni prihod koji bi se trebao sliti u državni proračun. Govorio je zatim i o politici trošarina i očekivanjima države koja su vezana uz ove porezne prihode, uključujući i probleme vezane uz najavljeno smanjivanje stope PDV-a. Upozorio je istovremeno da prvi dojmovi o turističkoj sezoni ne

bude preveliki optimizam. Na kraju je ocijenio da se nipošto ne trebaju smanjivati utvrđeni izdaci u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva u trenutku dok se domaća proizvodnja prilagođava tržištu EU-e. Neprihvatljiva je također i konstatacija da je Ministarstvo gospodarstva u prvih šest mjeseci ove godine potrošilo svega 10% proračunskih sredstava namijenjenih poticanju obrta i malog poduzetništva. Na kraju izlaganja zastupnik Tadić ocijenio je da je i ovaj proračun jedan od niza sličnih dokumenata koji su pisani po diktatu MMF-a.

Hrvatska mora urediti sva sporna pitanja oko koncesija za telefoniju i utvrditi članove nadležnog Vijeća za telekomunikacije.

Zastupnik **Marijan Bekavac (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Do rebalansa nije došlo zbog nepotrebne žurbe, već zbog činjenice da je deficit iznosio 6,7%, a ne 4,5% kako je tvrdila prethodna Vlada. I zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** javio se zbog ispravka, konstatirajući da nije točna iznijeta tvrdnja da nedostaje kontinuiteta u projekcijama proračuna oko stavke koja se odnosi na Hrvatske željeznice. Vlada i u ovom slučaju ima kontinuitet, ali provodeći načelo konsolidacije fiskalne politike i transparentnosti javnih financija. Ujedno činjenica da se u prvih pet mjeseci bilježi porast noćenja u visini od 10%, demantira i ocjenu o tobožnjoj lošoj turističkoj sezoni. I zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda precizirajući i utvrđujući točne podatke vezane uz očekivane prihode od trošarina.

Početak dugogodišnjeg gospodarenja

Po riječima dr.sc. **Ivana Čehoka**, glasnogovornika Kluba zastupnika HSLs-DC-a, predloženim Rebalansom se analitički hladno i trezveno planiraju državni prihodi i rashodi za ovu godi-

nu, što bi i ubuduće trebala biti praksa. Naime, za razliku od prijašnjih godina, napokon je ponuđen dokument kojim se nastoji bitno smanjiti deficit državnog proračuna. Nažalost, Hrvatska i dalje živi iznad svojih mogućnosti, što je vidljivo i u razdjelima pojedinih ministarstava, iako je rashodovna strana Proračuna manja od povećane prihodovne strane. Iako neki statistički podaci ohrabruju (npr. nakon dugo vremena zaposlenost je počela rasti, kao i izvoz) velika je zabluda da će samo država pokrenuti gospodarstvo, napominje zastupnik. Značajniji rast ne može se očekivati dok ne shvatimo da možemo trošiti samo ono što smo tijekom godine uspjeli prirediti.

Napokon je ponuđen dokument kojim se nastoji bitno smanjiti deficit državnog proračuna, a to bi trebao biti početak drukčijeg načina financijskog gospodarenja u Republici Hrvatskoj.

Dobro je - kaže - da su rebalansom predviđena veća sredstva za poticanje zapošljavanja te malog i srednjeg poduzetništva, ali to ne znači da ćemo tijekom godine sva ta sredstva uspjeti i iskoristiti (od ukupne svote planirane za prvo polugodište ove godine utrošeno je svega nešto više od 10 posto). Izrazio je mišljenje da bi možda trebalo razmotriti i mogućnost povećanja sredstava za socijalnu skrb, te pozdravio prijedlog da se subvencije, odnosno troškovi otplate kredita Hrvatskih željeznica sada evidentiraju na jednom mjestu. Daka-ko, bilo bi bolje da već djeluje državna riznica, kako bi se mogli egzaktno pratiti proračunski rashodi, a ne da na nekim pozicijama i računima dolazi do prekoračenja, dok na drugima sredstva nisu do kraja utrošena.

U Klubu zastupnika, inače, smatraju da je povećanje trošarina na alkohol i na cigarete, pa i na naftne derivate, logičan potez u sadašnjim okolnostima, ali upozoravaju da to neće donijeti nove priho-

de državnom proračunu, zbog podbačaja u naplati poreza. Zamjeraju predlagatelju i da u predloženom dokumentu nisu jasno iskazani očekivani učinci privatizacije. Naime, u mnogim područjima taj je proces stao još krajem mandata prošle Vlade ili se sporo nastavlja, pa bi bilo dobro da se zastupnicima prezentira projekcija prihoda iz tog izvora, naglašava Čehok.

Na kraju je izjavio da će HSLs i DC podržati Prijedlog rebalansa ovogodišnjeg Proračuna, u nadi da je hvatanje ukoštac s državnim deficitom zapravo početak drugačijeg načina financijskog gospodarenja u Republici Hrvatskoj. Izrazio je uvjerenje da će dogodine već profunkcionirati Državna riznica, pa će zastupnici imati mnogo jasniju sliku o proračunskim rashodima.

Povećani prihodi usmjereni u potrošnju

Svi napreduju do razine svoje nespособnosti, a ova Vlada je snažno nadmašila svoju razinu, konstatirao je **Radimir Čačić**, govoreći u ime Kluba zastupnika HNS-PGS-a. Ne može se na sve strane obećavati novac da bi se kupovalo vrijeme, koalicijske partnere i građane, odnosno svaki dan opstanka na vlasti, i istovremeno tvrditi da će se smanjiti dugovi i porezi. To nije moguće ni ako se zaustave svi naslijeđeni razvojni projekti, jer se time snažno pokreće Hrvatsku u rikverc. Sve te bajke o smanjenju poreza i drugih nameta, trošarina na benzin itd. završavaju prema očekivanjima - povećanim opterećenjem građana za 20 do 30 posto, konstatira zastupnik. Ne samo da je efikasnost naplate poreza pala, nego Zakonom o izvršenju proračuna pridonosimo da se taj trend i dalje nastavi, jer posredno ponovno uvodimo diskreciono pravo ministra i Vlade da prolongiraju naplatu kome žele. Prošla Vlada je jedva smogla snage da to slatko pravo ukine, a ova ga ponovno uvodi, negodovao je. Dvije trećine budžeta napunit će se zahvaljujući rezanju zadnjih ostataka razvoja, upozorava Čačić.

Naime, država će uzeti polovicu dividende HT-a, a Deutsche Telecom drugu

polovicu, i Hrvatska će ostati bez 4 mlrd. ulaganja u informatiku. A najžalosnije je to da ćemo dvije trećine tog iznosa izgubiti na porezima i doprinosima koje bismo mogli povući iz razvojnih projekata.

Prihodi povećani rebalansom prvenstveno su usmjereni u potrošnju radi kupovanja glasova čime se upropaštava budućnost ove zemlje.

U nastavku je iznio zamjerku da su prihodi povećani Rebalansom prvenstveno usmjereni u potrošnju, radi kupovanja glasova, čime se upropaštava budućnost ove zemlje. Ni kune više nema za umirovljenike jer se novim zakonom predviđa da će im se dug vratiti u dionicama, putem posebnog Fonda (da te dionice što vrijede država bi izdala obveznice i jamčila plaćanje). To mogu progutati samo njihovi zastupnici, ali ne i umirovljenici, napomenuo je. Obrativši se zastupniku Čehoku, rekao je: "Gospodo, napadali ste nas zbog inozemnog duga, a pogledajte vaš proračun - razvojnih projekata nigdje, a inozemni dug raste u nebo. Dakako, autoceste možemo samo sanjati, jer s Vladom HDZ-a zasigurno nećemo stići do Dubrovnika".

U nizu netočnih i uvredljivih navoda zastupnika Čačića je i tvrdnja da nema nikakvih rezultata te njegove aluzije na farsu s otvaranjem autoceste i sl., konstatirao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Vaša izgradnja, gospodine Čačiću, je itekako bila farsa jer je upitne kvalitete i uglavnom bez poštivanja zakona. Ja sam izuzetno sretan što za vašeg mandata nije sagrađena ova zgrada, jer bih stalno imao osjećaj da ćemo otklizati do Ilice.

Nije istina da je Vlada predloženim rebalansom povećala namet građanima za 20 do 30 posto, dodao je **Emil Tomljanović (HDZ)**. To jednostavno nije točno, a pogotovo ne u odnosu na vaše projekcije i analize naplate poreznih prihoda. Osim toga, ovaj dokument

ne upućuje samo na potrošnju, već sadrži puno razvojnih elemenata, pogotovo vezano uz financiranje Fonda za razvoj i zapošljavanje. Poručio je Čačiću da za saborskom govornicom nije primjereno govoriti o budućnosti ove zemlje u ovakvom kontekstu.

Da je točna konstatacija kako svi napreduju do razine svoje nesposobnosti, vi, gospodine Čačiću, zacijelo ne biste bili promovirani s mjesta ministra u vladajućoj koaliciji, na mjesto saborskog zastupnika u opoziciji, primijetio je mr.sc. **Kajo Bućan (HDZ)**.

Reagirajući na Čačićevu tvrdnju da je sadašnja Vlada neefikasna, **Niko Rebić (HDZ)** je naglasio da se radi o odgovornoj Vladi koja će udariti temelje za zdravi proračun u narednim godinama. Upravo vi i vaša koalicijska Vlada joj je ostavila u nasljeđe više od 25 mlrd. duga, što Hrvatsku čini najzaduženijom zemljom u tranziciji.

Neargumentirane optužbe

Potaknut optužbama zastupnika Čačića na račun Vlade, za riječ se javio ministar **Šuker**. Izrazio je zadovoljstvo činjenicom da je u sabornici napokon otkriveno da je bivša Vlada ostavila neplaćene račune koji su plaćeni u prvih šest mjeseci ove godine. Naime, netko si je uzeo za pravo da poveća financijski plan Hrvatskih autocesta za milijardu i 700 mln. kuna, dok je bio na nadzornom odboru, ali Sabor je u međuvremenu bio raspušten pa se to nije moglo legalizirati. Vlada je to potvrdila kao izmjenu plana izgradnje, uz zaključak da će se troškovi podmiriti iz Proračuna za 2004. godinu. Uopće nije sporno da treba graditi autoceste, ali bivša Vlada je imala doista osebujan način financiranja tih projekata, mimo proračuna, kao i obračunavanja proračunskog deficita, tvrdi Šuker. Primjerice, u razdoblju od 2001. do 2003. utrošeno je milijardu i 200 mln. kuna za koje nitko u ovoj sabornici nije znao, zahvaljujući čemu je prikazan i manji deficit. U protekle dvije godine ova država nije riješila niti jedan krucijalni problem, a javni dug je isto-

dobno porastao za 15 mlrd. dolara, konstatirao je dalje. S druge strane, nitko ne može osporiti da su svi makroekonomski pokazatelji za prvih 5 mjeseci ove, u odnosu na kraj 2003. godine, u porastu (tu godinu inače karakteriziraju silazni pokazatelji koji su, na svu sreću, zaustavljeni u veljači ove godine).

Nije sporno da treba graditi poluautoceste, ali bivša Vlada je imala doista osebujan način financiranja tih projekata mimo proračuna, kao i obračunavanja proračunskog deficita.

Premijer i članovi Vlade nisu krivi što je cijena naftnih derivata na mediteranskom tržištu veća nego ikad u povijesti, što je osnovni razlog i za njihovo poskupljenje u Hrvatskoj, napomenuo je Šuker (vi dobro znate zašto su te cijene povećavane u prošlosti). Naglasio je, također, da je efikasnost naplate poreznih prihoda za prvih 6 mjeseci 6 posto veća nego u istom razdoblju prošle godine te da Vlada još nikome nije odobrila otplatu poreza na rate, jer za to moraju postojati određeni kriteriji. Bit će interesantno, međutim, saznati tko je kupio onih 94 poduzeća koja su privatizirana po sistemu 1 kuna, s tim da novi vlasnik preuzme obveze prema državi, a koja su se kasnije našla u Zakonu o dospjelim a nenaplaćenim potraživanjima. Istina, autocesta kasni 15 ili 20 dana, ali Dubrovčani, odnosno Zadranici već 5, 6 godina čekaju na školu i na dom. A što se tiče povlačenja dividende HT-a, to uopće neće utjecati na razvoj, tvrdi ministar i dodaje da nema smisla tri godine držati dividendu na žiroračunu, a da država od toga nema nikakve koristi.

Na kraju je konstatirao da su Čačićeve optužbe neargumentirane, pa i one u pogledu Sunčanog Hvara (riječ je o neuspjelom dogovoru koalicijske politike). Očigledno vas smeta jedan novi model načina privatizacije, jer se vi toga niste uspjeli sjetiti, zaključio je.

Isppravljajući njegov navod **Radimir Čačić** je rekao da se upravo on sjetio tog modela po kojem se sada radi i prvi ga sproveo u svom ministarstvu (dobro je da se njegova primjena nastavlja). Podsjetio je na to da je izdao obveznice Ministarstva javnih radova za dionice kojima se plaćalo i kroz burzu vršilo prodaju, što je tada u Hrvatskoj bila potpuna nepoznanica. Nema sumnje, kaže, da premijer Sanader nije kriv za poskupljenje nafte, kao što to ranije nije bio ni premijer Račan, ali je kriv za to što država povećava svoje namete iznad granice izdržljivosti.

Ne predviđa se rasterećenje gospodarstva

Potpuno sam siguran da ćemo uspjeti održati nisku inflaciju, i stabilan tečaj, u dvojbi sam hoćemo li zadržati deficit države ispod 3 posto BDP-a i javni dug ispod 60 posto a vanjski dug 80 posto, kaže **Željko Pecek**, predstavnik Kluba zastupnika HSS-a. Siguran je, međutim, da se neće uspjeti zadržati kontinuirani gospodarski rast, budući da su mjere za poticanje gospodarstva isključivo na nivou načela. Naime, kroz ovaj Rebalans se preferiraju jedino velika socijalna prava. Naglasio je da su zastupnici HSS-a također za socijalno osjetljivu državu, ali onu koja će voditi računa o većim stopama rasta BDP-a, a najviše o rastu zapošljavanja i izvoza.

Kroz ovaj rebalans se preferiraju jedino velika socijalna prava, dok su mjere za poticanje gospodarstva isključivo na nivou načela.

Kako reče, akcija punjenja državnog proračuna je izuzetno uspješna, budući da je prihodovna strana povećana za 2,8 milijardi kuna i to zahvaljujući povlačenju dividende HT-a, uvođenju novih trošarina na cigarete, i na automobile, a dodatnih 400 do 500 mln. kuna namaći će se primjenom novog Zakona o sigurnosti u cestovnom prometu.

Vlada je ostala dosljedna u svojoj nedosljednosti, jer i dalje nema naznaka nikakvog rasterećenja gospodarstva ni građana, budući da je smanjenje PDV-a izgleda odgođeno zauvijek. Potezi koji su povučeni oko privatizacije "Sunčanog Hvara", Valpova, pa i Belja, znače da ne možemo očekivati inozemna ulaganja u Hrvatskoj, napominje dalje zastupnik.

S obzirom na svakodnevne vijesti o automobilskim nesrećama, izrazio je čuđenje da je smanjena pozicija u Proračunu na kojoj su predviđena sredstva za ulaganja radi poboljšanja sigurnosti u cestovnom prometu. Nažalost, predviđena su i manja ulaganja za subvencioniranje organiziranog dolaska turista. Po njegovoj ocjeni dugoročnog dobitnika ovog Proračuna nema, dok bi se gubitnika dalo nabrojiti poprilično. Dakako, najveći je gubitnik gospodarstvo, jer nije rasterećeno i nema podrške (smanjena je pozicija za ulaganja u istraživanja i razvoj, te za znanost) a fiskalno je najlošije prošla poljoprivreda. Veliki gubitnici su i jedinice lokalne samouprave, kao i umirovljenici, kojima ostaje samo "mrkva na štapu", dok su kroz protekle četiri godine dobili ukupno 13 mlrd. u gotovini na ime povrata neisplaćenih mirovina. Za tzv. ostale rashode predviđeno je čak milijardu 762 mln. 783 kune, što najbolje svjedoči o netransparentnosti ovog dokumenta, kaže zastupnik. Osim toga, neujednačena je raspodjela proračunskih sredstava, pogotovo za kapitalna ulaganja, između sjevera i juga, pogotovo ima li se u vidu da se u narednom razdoblju očekuju znatno manja ulaganja u infrastrukturu nego dosad. Primjerice, smanjuju se sredstva za riječno brodarstvo i sigurnost plovidbe na unutarnjim vodama, kao i ona namijenjena navodnjavanju (kapitalna ulaganja u more su puno veća). Za Kliničku bolnicu u Osijeku rezervirano je milijun kuna manje, kao i za Županijski sud u Vukovaru, itd. Izgleda da će se i dalje najviše ginuti na lošim slavonskim cestama gdje tutnje rumunjski i bugarski kamioni, kaže zastupnik.

Spomenuo je, nadalje, da je Ministarstvo gospodarstva preuzelo sektor obr-

tništva i malog poduzetništva, ali da za 39 od ukupno 45 projekata u prvih 6 mjeseci nije utrošena ni kuna. Troškovi zdravstva su veliki, pa će i u idućem razdoblju biti potrebna mala pomoć građana, u vidu participacije od 5 kuna po receptu, kako bi oni mogli biti još veći. U posebnu rubriku mogu se svrstati, kaže, i velike ambicije proračuna, te male mogućnosti ostvarenja ciljeva. U svakom slučaju, definirali smo sidra za potrošnju i to dugoročno. Odustali smo od ravnomjernog gospodarskog razvoja regija, a utrošili smo i dobit HT-a. Povećali smo poreze i doprinose, odustali od smanjenja PDV-a, itd. Prema njegovu izračunu negativni efekti tih mjera odgovaraju iznosu nepodmirenih računa za koji se tvrdi da je bivša vlast ostavila novoj.

Replicirajući mu, **Emil Tomljanović** je konstatirao da i proračun i njegov rebalans stvaraju mikro i makroekonomske okruženje upravo za razvoj svih segmenata gospodarstva. Nije točno, kaže, da su gradovi i općine veliki gubitnici, jer je rebalansom jedinica lokalne samouprave samo smanjena mogućnost realnog zaduživanja za jedan postotni poen.

Nadovezujući se na njegove riječi **Ivana Sućec Trakoštanec (HDZ)** je napomenula da se u izvješću Odbora za lokalnu i područnu samoupravu može pročitati da ovim Rebalansom nisu smanjena sredstva za funkcioniranje lokalne i područne samouprave. Čak, štoviše, za određene općine i gradove predlaže se povećanje iznosa tekuće pomoći unutar opće države. Napomenula je, također, da nisu povećani porezi i doprinosi, nego da je, zahvaljujući većoj gospodarskoj aktivnosti i zapošljavanju, povećan broj poreznih obveznika koji plaćaju istu stopu doprinosa. Rezultat toga je i nešto veći priljev sredstava u Proračun po toj osnovi.

Nema nikakve sumnje da je rebalansom Proračuna u apsolutnom iznosu smanjena mogućnost transfera prema županijama, općinama i gradovima, konstatirao je **Željko Pecek**. Osim toga, smanjena mogućnost zaduživanja gradova i općina s tri na dva posto nije

samo jedan posto razlike, nego više od 30 posto.

Niko Rebić (HDZ) je opovrgnuo njegovu tvrdnju da su najveći gubitnici ovog Rebalansa umirovljenici. Napomenuo je da se dug prema njima proteže kroz razdoblje zadnje tri vlade, te da dvije prethodne ništa nisu napravile po tom pitanju, niti su ikada ozbiljno namjeravale vratiti taj dug. Ovo je prva Vlada koja je uzela u ruke taj "vrući krumpir" i želi ga ozbiljno i odgovorno riješiti, naglašava zastupnik.

Po riječima **Krunoslava Markovinovića (HDZ)**, lokalna samouprava nije gubitnik zbog ovog Rebalansa, nego zbog donošenja čitavog niza mjera koalicijske Vlade - od povećanja neoporezive osnovice te priznavanja svega i svačega u rashod, do toga da su joj nameznute različite obveze u socijalu, zdravstvu, školstvu, itd. Osim toga, pred izbore su davana nerealna obećanja i brojne povlastice građanima, što je sada očito, jer se puno gubi kroz ogroman povrat poreza.

Polemike oko povrede Poslovnika

Željko Pecek (HSS) je ponovno upozorio na povredu Poslovnika, tvrdeći da kolege namjerno ispravljaju njegove točne navode. Predsjednik Šeks je ocijenio da se ne radi o povredi Poslovnika te napomenuo da ne može procjenjivati je li nečiji navod točan ili netočan. Upozorio je zastupnika da će mu izreći opomenu bude li i dalje na tome inzistirao. Nakon što mu je uskratilo riječ, **Ivo Lončar (neovisni)** ga je optužio za povredu članka 209. Poslovnika.

Potaknut navodima zastupnika Peceka, da se rebalansom neravnomjerno raspoređuju sredstva između sjevera i juga zemlje, i to na štetu sjevera, **Branimir Pasecky (HDZ)** je zaključio da se HSS uključuje u pokret za stvaranje antagonizama između tih krajeva. **Zlatko Tomčić (HSS)** je primijetio da je ta teška optužba, koja se prvi put čuje u ovom Saboru, pokušaj raspirivanja mržnje između hrvatskih regija. Zamjerio je predsjedatelju što nije na to rea-

girao i makar izrekao opomenu zastupniku koji ju je izrekao. Potom je zatražio kraću stanku kako bi njihov Klub o tome raspravio.

Dugoročnog dobitnika ovog Proračuna nema, dok su najveći gubitnici gospodarstvo, jedinice lokalne samouprave i umirovljenici.

Predsjednik Šeks je odredio 15-minutnu stanku.

Spriječiti zloporabe ispravka netočnog navoda

U nastavku sjednice, nakon stanke, **Tomčić** je konstatirao da je napad gospodina Paseckog na Klub zastupnika HSS-a niski politički udarac, a pomalo i pitanje njegove političke časti. Riječ je, kaže, o zloporabi instituta ispravka netočnog navoda, čemu zastupnici često namjerno pribjegavaju. Tome pridonosi i činjenica da se s predsjedavajućeg stola nerijetko dopušta da se iznose krivi podaci, što utječe i na formiranje javnog mišljenja. Naglasio je da se navodi zastupnika koji interpretiraju ono što je napisano u materijalima Vlade ne mogu ispravljati kao netočni (predsjedatelj to ne smije dozvoliti). Umjesto toga, uočili se netočnosti, treba ispraviti predlagatelja. U prilog tome citirao je dio članka 208. Poslovnika, u kojem stoji da "zastupnik može dobiti riječ kada želi govoriti o povredi Poslovnika, te kada želi ispraviti navod za kojeg drži da je netočan". Prigovorio je predsjedniku Šeksu da vrlo često tu odredbu tumači na način da zastupnik ima pravo pričati i ispravljati što god ga je volja, bez obzira na to što piše u službenim materijalima.

Primjerice, deplasirano je, nečasno i politički nisko optuživati HSS za stvaranje animoziteta između sjevera i juga, zbog toga što je zastupnik Pecek konstatirao ono što stoji u rebalansu Proračuna, da postoji nerazmjer ulaganja po regijama. Osim toga, nekorektno je

tumačiti da se mogućnost zaduživanja jedinica lokalne samouprave rebalansom smanjuje za 1 posto, kad se ona u ukupnom proračunu smanjuje s 3 na 2 posto, odnosno za jednu trećinu. Oni koji prihvaćaju kao ispravak netočnog navoda da je to svega 1 posto, kao i oni koji to zlorabe, dovode hrvatsku javnost u zabludu, upozorava Tomčić. Prije nego je potrebno, kaže, pronaći načina da se ubuduće spriječe zloporabe instituta ispravka netočnog navoda radi dezinformiranja hrvatske javnosti.

Predsjedatelj nema pravo prekinuti izlaganje zastupnika koji se javio za ispravak netočnog navoda i prosuđivati je li prethodni sudionik u raspravi izrekao činjenično točnu tvrdnju ili ne, primijetio je **Vladimir Šeks**. U tom bi se slučaju stavio u poziciju konačnog arbitra i moglo bi mu se prigovoriti da krši demokratska prava zastupnika regulirana Poslovníkom.

Primjerice, zastupnik Pecek je u ime Kluba zastupnika HSS-a ustvrdio da se rebalansom proračuna favoriziraju sjeverni krajevi na račun južnih. Zastupnik Pasecky, međutim, ne dijeli to mišljenje, što je izrazio kroz ispravak netočnog navoda, ocijenivši da to znači antagoniziranje sjevera i juga Hrvatske. Ne smatram da se ovdje radi o povredi časti i ugleda vaše stranke, ni o povredi Poslovnika, rekao je Šeks te sugerirao zastupnicima HSS-a da, ne slažu li se s njegovom procjenom, o tome zatraže mišljenje Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav, kao što je i predviđeno Poslovníkom.

Mr.sc. **Božidar Pankretić (HSS)** govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a smatra određenim iznenađenjem što je proračun za Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva smanjen, dok je realno bilo očekivati povećanje. Iz dobrih statističkih trendova o kojima se sluša od premijera i ministra Šukera mora se isključiti poljoprivreda jer podaci govore o smanjenju izvoza za 11 posto u odnosu na prošlu godinu a trend uvoza postoji i dalje. Što se tiče stavki Ministarstva zastupnik je naglasio da se, među ostalim, smanjuje stavka za navodnjavanje za 69 posto (a slušali smo obe-

ćanja o velikim projektima) te sredstva za Agenciju za hranu. A svi smo jasno govorili da treba pojačati kontrolu hrane i zaštitu. Mnoge naše djelatnike i stručnjake posebno je pogodilo linearno smanjenje sredstava za Zavod za voćarstvo. Mi smo u Klubu zastupnika HSS-a inzistirali da na ruralnom razvoju, multifunktionalnosti poljoprivrede treba graditi buduća ulaganja i da je to izuzetno važno za poljoprivredu. Stoga ćemo svojim amandmanima tražiti promjenu u tom smislu, rekao je na kraju.

Osigurati financijsku stabilnost

Šime Prtenjača (HDZ) podržao je u ime Kluba zastupnika ovaj Prijedlog. Kad znamo koliko je zaduženje države, fiskalni deficit, porast inozemnog duga (2003. godine dug 23,6 milijardi dolara) mjere koje se moraju provoditi i u Proračunu i sada u Rebalansu su zaista nužne. Sve te pojave konstatirane su u Izvješću HNB-a, naveo je zastupnik rekavši da to upućuje na ozbiljno stanje koje uvjetuje da se proračun temelji na stabilnim uvjetima kako bi se osigurala financijska stabilnost hrvatske države i kako ne bi došlo do bankrota.

Karakteristika prethodne godine je (prema istom Izvješću ali i drugima) netransparentnost trošenja fiskalnih sredstava odnosno sredstava građana. Stoga smo u situaciji da moramo pristupiti još jednom ugovoru s MMF-om, rekao je, među ostalim, govoreći šire o predloženim stavkama Rebalansa, povećanim sredstvima za socijalu, porezima, sredstvima za HŽ itd.

Naš je temeljni cilj, rekao je na kraju, stabiliziranje makroekonomskog okruženja, smanjenje vanjskoga duga i smanjenje državnog deficita.

Na ovo izlaganje bilo je više ispravaka netočnih navoda. Tako je **Željko Pecek (HSS)** ispravio navod da se od početka godine vodi ista politika što se tiče trošarina i poreza, **Zlatko Tomčić (HSS)** ispravio je navod da "Klub zastupnika HDZ-a stoji iza rebalansa proračuna koji će osigurati financijsku stabilnost hrvatske države" jer da je isto to rečeno kod donošenja proraču-

na za ovu godinu a da je to točno ovog rebalansa ne bi bilo. **Luka Roić (HSS)** rekao je da je zastupnik Prtenjača najvećim dijelom govorio o izvješću HNB-a i time na neki način povrijedio Poslovnik. Moglo bi biti točno da je temeljni zadatak ovog Rebalansa i mjera smanjenja deficita i duga da se to nije dogodilo na teret povećanja opterećenja poreznih obveznika a ne smanjenje troškova. **Josip Vresk (HSS)** osvrnuo se na navod zastupnika Prtenjače u vezi s trošarinama da sirotinja baš i ne može kupovati automobile te rekao kako se nada da se svi slažu da je automobil danas prijeka potreba i da treba omogućiti i sirotinji kupnju automobila. **Damir Kajin (IDS)** pak ističe da su trošarine opteretile dodatno upravo proračune sirotinje i da se najveća poskupljenja odnose na najjeftinije automobile a da je automobil nužnost. Mr.sc. **Božidar Pankretić (HSS)** netočnim je ocijenio navod da su svi plakali kad je bilo riječi o trošarinama jer da su predstavnici većine samo digli ruke za veće trošarine. I **Ljubica Lalić (HSS)** osvrnula se na navod o trošarinama kao pozitivnom trendu i rekla da je Vlada dokazujući svoju socijalnu nesenzibilnost kroz trošarine opteretila najsiromašnije.

U nastavku rasprave **Slavko Linić (SDP)** iznio je stajalište Kluba zastupnika SDP-a koji neće glasovati za ove izmjene i dopune Državnog proračuna. Naime, ovaj dokument jasno pokazuje da se napuštaju svi započeti projekti razvoja u RH. Ne napušta se samo projekt modernizacije i napredovanja u HŽ već i projekt informatizacije ali i projekt lokalne samouprave (zaštita voda, deponije itd.). Uz to ovaj dokument povećava potrošnju i nastavlja s izdavanjima na rashodovnoj strani i povećava iznose utvrđene Proračunom, rekao je uz iznošenje i drugih primjedbi te naglašavajući da se ovim Rebalansom usprkos prijašnjim suprotnim tvrdnjama potrošnja neprekidno povećava.

Osjećamo određeni strah da smo građane opteretili novim porezima a s obzirom da ih nismo pravilno rasporedili nećemo postići rasterećenje gospodarstva, veći broj zaposlenih i brigu o

tome da svaki građanin RH ima sigurno radno mjesto.

I na ovo izlaganje bilo je nekoliko ispravaka netočnih navoda. **Franjo Marušić (HDZ)** naveo je da nije točno da se ovim rebalansom napuštaju svi razvojni projekti već se napušta, rekao je zastupniku Liniću, vaš projekt katastrofalnog zaduživanja i trošenja bez pokrića. **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** javila se zbog ispravka istog navoda te rekla da je netočno da se odustalo od projekata razvoja već da se drugačije radi jer smo u obvezi nadoknaditi šest milijardi iz prošle godine (razvojni projekt za "Viktor Lenac" napušten je odlaskom te firme u stečaj). **Krunoslav Markovinović (HDZ)** upozorio je da Ministarstvo graditeljstva daje i da će dati stotine milijuna kuna upravo za uređenje deponija o čemu nije, kako se čini zastupniku, prošla Vlada nije puno brinula. **Gordan Jandroković (HDZ)** ispravio je kao netočan navod zastupnika Linića da nema bolje naplate PDV-a jer da je vidljivo da je došlo do očekivanog povećanja prihoda od PDV-a od 433 milijuna kuna odnosno od 8,3 posto. **Marijan Bekavac (HDZ)** složio se s tvrdnjom zastupnika Linića da se potrošnja ne može financirati iz kredita što je zorno pokazalo zaduživanje države za 15 milijardi dolara u njegovom mandatu.

Smanjen deficit

Riječ je zatim zatražio ministar financija **Ivan Šuker** i uz objašnjenja osvrnuo se na navode zastupnika Linića rekavši da je nevjerojatno da netko tko se bavi četiri godine državnim financijama ne zna pročitati što je deficit. U obrazloženju proračuna rečeno je da je deficit smanjen za 616 milijuna kuna no ova Vlada za razliku od prethodne i načina evidentiranja obveza u konsolidiranoj bilanci države uključila je i jedinice lokalne samouprave. No nekada je teško priznati da je jedna Vlada uspjela nešto što druga nije. Ova Vlada je u prvih pet mjeseci ove godine platila uz ostalih 305 milijuna i 169 milijuna jamstava za "Viktor Lenac" za jedan projekt koji je

bio osuđen na propast. Da toga nije bilo vjerojatno bi neke stvari izgledale drugačije. Svi smanjeni rashodi u poljoprivredi u znanosti i sve ovo što je izneseno ne iznose ni približno toliko koliko su samo ove godine plaćena jamstva za "Viktor Lenac" (uz to Fond za privatizaciju treba platiti 19 milijuna za plaće djelatnika "Lenca"), rekao je ministar. Isto tako ni sva "skidanja" u poljoprivredi ne iznose koliko je gospodin Bevc dobio u zadnje dvije godine i koliko je prebačeno PIK-u Vrbovec, dodao je.

Isto tako cijelo vrijeme se priča - Klub zastupnika SDP-a i HSS-a - kako se sada povećava potrošnja, rashodi a da se u isto vrijeme ne može ništa napraviti kao što su oni radili u protekle četiri godine. A to je čudna matematika jer ako se povećavaju rashodi onda bi se vjerojatno trebali i podržavati određeni projekti. A razvojni projekti HŽ-a nisu napušteni no prošle se godine mimo Proračuna za HŽ (nije bilo evidentiralo) potrošilo 1,5 milijardi kuna i ove godine je to došlo na naplatu. Za razliku od toga ove godine kompletna sredstva za HŽ nalaze se transparentno u Državnom proračunu.

Što se tiče projekata lokalne samouprave, rekao je, među ostalim ministar, ova Vlada je u prvih šest mjeseci ove godine jedinicama lokalne samouprave izdala mogućnost zaduživanja i za njih 17 (19 podnijelo zahtjev) izdano je odobrenje za nešto manje od 300 milijuna kuna i ima još mogućnosti zaduživanja no ako se zahtjev podnese u listopadu teško će se moći projekt realizirati. Kako su jedinice lokalne samouprave u konsolidiranom proračunu logično je da država mora voditi politiku oko zaduživanja. Što se tiče dividende Deutsche Telekomina ministar je rekao da povlačenje dividende neće utjecati na razvoj te firme jer je to izvanredna dividenda koju HT ni proteklih godina nije koristio. No interesantan je ugovor koji je potpisan nakon prodaje kontrolnog paketa HT koji mu je omogućio određeni monopolistički položaj.

Zvonimir Mršić (SDP) rekao je da je netočan navod da će se jedinice lokalne samouprave moći zadužiti iznad 300

milijuna kuna jer da je državni tajnik na sjednici Odbora za lokalnu samoupravu rekao da će nakon rebalansa ova ukupna zaduženja biti 275 milijuna kuna. **Slavko Linić** ispravio je pak navod ministra da je deficit u Državnom proračunu 6,7 posto jer da je prema objavljenim podacima to pet posto a s istim ispravkom javio se i **Josip Leko (SDP)**.

Ministar financija **Ivan Šuker** to je opovrgnuo i pozvao se na dokument koji će on i guverner HNB-a potpisati te potvrdio da je deficit u prošloj godini bio 6,3 posto.

Mr.sc. **Božidar Pankreć** opovrgnuo je da je predsjednik uprave PIK Vrbovec ili krizni menadžment plaćen koliko je smanjenje za poljoprivredu dok je **Franjo Matušić** rekao da je predgovornik svojim navodima samo potvrdio što je naveo ministar Šuker. **Ivo Lončar** (neovisni) naveo je da je zastupnik Pankreć dezinformirao hrvatsku javnost i da treba reći da je krizni menadžment, kojeg je doveo gospodin Pankreć, dobio 4,5 milijuna dolara a iza sebe prošle godine ostavio 120 milijuna kuna duga.

Smanjenje sredstava namijenjenih za znanost i obrazovanje

Jozo Radoš je izlagao u ime Kluba zastupnika LIBRE, iznijevši glavne zamjerke na rebalans proračuna. Smatra da nema rasterećenja gospodarstva, smanjivanja poreza, razvoja, niti ulaganja u infrastrukturu. Posebno se osvrnuo na udio sredstava u državnom proračunu namijenjen za obrazovanje i znanost ustvrdivši kako se on smanjuje. Naglasio je da bi Hrvatska trebala izdvajati za znanost 17 posto godišnje više ako želi dostići europsku razinu u pogledu izdvajanja za znanost. Dodao je da nema pravo razvoja ako se ne ulaže u znanost.

LIBRA ne podržava takvu politiku. Smatra da se trebalo više uložiti za zapošljavanje znanstvenih novaka jer će zbog smanjenja izdvajanja do kraja godine biti uposleno svega dvjestotinjak. Smatra nepotrebnim povećanje

izdvajanja sredstava za primjerice protuobavještajnu agenciju, potom Ministarstvo unutarnjih poslova kada će primjerice Ministarstvo poljoprivrede u sljedećih nekoliko godina biti najizloženije procesima usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavnim sustavom Europske unije.

LIBRA smatra da više treba uložiti za zapošljavanje znanstvenih novaka jer će zbog smanjenja izdvajanja do kraja godine biti uposleno svega dvjestotinjak. Smatra nepotrebnim povećanje izdvajanja sredstava za, primjerice, protuobavještajnu agenciju, potom Ministarstvo unutarnjih poslova kada će primjerice Ministarstvo poljoprivrede u sljedećih nekoliko godina biti najizloženije procesima usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavnim sustavom Europske unije.

Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja Vlade Republike Hrvatske ovim proračunom nije dodijeljeno dovoljno financijskih sredstava kao i središnji ured za upravljanje državnom imovinom.

Uputio je primjedbu koja se odnosi na obranu od tuče. Naime, u planu proračuna predviđeno je oko pet milijuna i šesto tisuća kuna za obranu od tuče, a poznato je da je samo u lipnju ove godine velikim nevremenom i tučom u Međimurju napravljena šteta oko 40 milijuna kuna.

Više novaca za područja od posebne državne skrbi

Milorad Pupovac, dr.sc.(SDSS) iznio je da je korekcija državnog proračuna u vidu financiranja lokalne uprave opravdana, posebno u općinama Gvozd ili Vrginmost, dok isto nije učinjeno u slučaju većine općina na području od pose-

bne državne skrbi, iako su one devastirane ratom no i činjenicom da postoji manjak bilo kakvih prihodovnih objekata te da je broj zaposlenih na tom području između pet i 15 posto. Primjerice općina Dvor, u kojoj je od ukupno pet do šest tisuća stanovnika zaposleno njih 300. Nešto bolje stanje je u Kostajnici te u Plitvičkim jezerima.

Poznato je da između 30 do 50 posto zaposlenih u državnim i javnim službama tih općina i gradova dolazi iz drugih gradova i sredina, primjerice grad Glina gdje velik dio zaposlenih dolazi iz Šibenika. Oni svoje porezne obveze ispunjavaju u drugom gradu, a nerijetko i u drugoj županiji.

”Zamislite situaciju u kojoj općina Plaški na osnovi ovoga proračuna i na osnovi rebalansa proračuna od države prima 136.000 kuna, a iz vlastitih prihoda je sigurno da ne može osigurati sredstva da bi mogla funkcionirati. Tamo žive dvije vrlo respektabilne zajednice čije odnose treba srediti. To su povratnici Srbi, mahom doseljenici Hrvati iz Bosne i Hercegovine bez valjane i efikasne vlasti koja bi s jedne strane izražavala interese jedinice lokalne samouprave, a s druge strane predstavljala državu i državnu politiku.”

Apelirao je da se za takva područja izdvoje veća financijska sredstva.

Osvrnuo se na smanjena izdvajanja za znanost i školstvo te upozorio da ne treba štedjeti na bibliotekama osnovnih škola, da treba povećati izdvajanja za prijem novih znanstvenih novaka.

Nenad Stazić (SDP) ističe da je u jamstvenoj kartici premijera Ive Sanadera upisano nekoliko jamstava: smanjenje poreza, gospodarski rast, rast zaposlenosti, rast standarda i članstvo u Europskoj uniji.

No, unatoč tome porezi su povećani, gospodarski rast je usporen u odnosu na prošlu godinu, rast nezaposlenosti je smanjen samo u zadnjih mjesec dana.

Podsjetio je na premijerovu izjavu da će se u znanost i tehnologiju ulagati, no novim rebalansom ponuđeno je 18 milijuna kuna manje za znanstveno-istraživačku djelatnost, 3,1 milijun kuna manje za ulaganje u računalne progra-

me, a obrazovanju je uzeto više od 22 milijuna kuna.

”Svako povećanje proizvodnje i gospodarskog razvoja je zdrava osnova za rast standarda, ukoliko se on zasniva na povećanju poreza i trošenju proračunskih prihoda za socijalna ulaganja, tada je to najkraći put u propast.”

Emil Tomljanović (HDZ) ispravio je netočan navod te objasnio da su svi ekonomski trendovi u prvoj polovici 2004. godine pokazali da je realan rast bruto domaćeg proizvoda povećan na 3,7 posto u odnosu na drugu polovicu 2003. godine.

Krunoslav Markovinović (HDZ) ustvrdio je da je zastupnik Stazić paušalno govorio o usporenom gospodarskom rastu, jer u općini iz koje dolazi uočava se velik ekonomski i infrastrukturni progres.

Nenad Stazić (SDP) uvrijeđen je zbog izjave da paušalno izlaže jer smatra da je kada se govori o realnom rastu bruto domaćeg proizvoda 3,7 posto još uvijek manje od 4,6 posto.

Najlošije prošla lokalna samouprava

Zvonimir Mršić (SDP, LIBRA) istaknuo je da u Hrvatskoj i najmanja općina mora napraviti proračun. Država je trebala učiniti ono što traži od svake jedinice lokalne samouprave a to je da se naprave prateći programi kao sastavni i popratni dijelovi proračuna jedinica lokalne samouprave.

Činjenica je da će se smanjivati deficit proračuna ali će rasti inozemni dug u američkim dolarima u odnosu na bruto društveni proizvod. Tako je inozemni dug u američkim dolarima 23. studenoga 2003. godine bio na razini 20 milijardi dolara, a 2007. godine trebao bi prema projekcijama Ministarstva financija iznositi 31 milijardu američkih dolara. Dakle inozemni dug će u ovom mandatu narasti od 9 do 12 milijardi dolara.

”Međutim, ono što brine su stavke koje uopće nisu potrošene u prvih šest mjeseci planirane u velikim iznosima. Primjerice, nije realizirana niti kuna na poziciji učenja drugog stranog jezika, a

to iznosi 15 milijuna kuna. Nije realizirana stavka učenja talijanskog jezika od 7.600 milijuna kuna. Posebno zabrinjavaju stavke Ministarstva gospodarstva koje bi trebale označiti poticanje poduzetništva gdje nije uložena niti kuna. Za poduzetničke zone, centre, inkubatore, kreditiranje mladih, žena, za subvencioniranje kamata poduzetnika, realizacija u prvih šest mjeseci je nula.”

Drži da je točno da je 30.000 ljudi manje na Zavodu za zapošljavanje ali nitko ne govori koliki dio tih ljudi radi. Jer kada je bivša Vlada govorila da je broj nezaposlenih smanjen sa 420.000 na 300.000 onda je tadašnja oporba žestoko to napadala jer je govorila da su to administrativne mjere.

Osvrnuo se na izlaganje zastupnice Lelić o porastu trošarine na duhanske proizvode u Europskoj uniji tvrdeći da one smanjuju potrošnju cigareta za šest do osam posto.

Ističe da je najlošije prošla lokalna samouprava jer se nije mogla zaduživati, a umjesto da se omogući razvoj iznos za lokalnu samoupravu smanjuje se za 33 posto. Smatra da je nepravedno što je ovim proračunom primjerice, Križevačko-koprivnička županija spomenuta samo jedanput i to za biološki pročistač od milijun kuna, te je iz proračuna izbačen Centar za socijalnu skrb u Križevcima. To je loš odnos jer ta županija godišnje puni proračun s više od dvije milijarde kuna poreza, doprinosa i trošarina.

Zvonimir Mršić smatra da je nepravedno što u proračunu nije planirana izgradnja dvorane gimnazije u Koprivnici gdje postoji 85 razrednih odjeljenja.

Vanjski dug je na kraju prošle godine iznosio 24 milijarde dolara

Ministar financija, **Ivan Šuker**, iznio je podatke o vanjskom dugu Republike Hrvatske. Dug je na kraju prošle godine iznosio 24 milijarde dolara, te se predviđa da bi 2007. godine trebao iznositi 31 milijardu dolara. Osvrnuo se i na spominjane probleme u financiranju jedinica lokalne samouprave rekavši kako se

prvi put u konsolidiranoj bilanci prikazuje deficit jedinica lokalne samouprave, a on je u ovom trenutku 600 milijuna kuna. Dodaje da se proračunom smanjuje deficit države za 614 milijuna kuna te se smanjuje zaduživanje države za 440 milijuna kuna.

Vanjski dug je na kraju prošle godine iznosio 24 te se predviđa da bi 2007. godine trebao iznositi 31 milijardu dolara.

Sezonsko zapošljavanje je u protekle tri godine prihvaćeno kao izvanredan gospodarski uspjeh tadašnje gospodarske politike no u ovom mandatu se govori o nezaposlenosti, nelikvidnosti u državi, nesolventnosti, neplaćanju kao posljedici HDZ-ove politike.

Emil Tomljanović (HDZ) ispravio je navod zastupnika Mršića vezano uz zapošljavanje i skidanje s popisa Zavoda za zapošljavanje oko 30.000 osoba. Smatra da se to statistički obrađuje na isti način kao i u prethodnim mandatima te da postoje pozitivni trendovi u zapošljavanju tijekom ove godine.

Katarina Fuček (HDZ) je iznijela da je zastupnik Mršić netočno i tendenciozno prikazao inozemni dug jer na kraju prvog tromjesečja ove godine ukupan iznos inozemnog duga iznosi 24,2 milijarde dolara što čini 74 posto procijenjenog bruto društvenog proizvoda.

Nenad Stazić (SDP) smatra da ne treba miješati sezonsko zapošljavanje s trajnim zapošljavanjem jer rezultati trajnog zapošljavanja bit će znani tek krajem godine.

Smanjena izdvajanja za poljoprivredu

Ivo Lončar (neovisni) osvrnuo se na smanjena izdvajanja za poljoprivredu. Poznato je da se poljoprivreda u Hrvatskoj više od 60 godina sustavno uništava no najviše je uništena posljednjih 14 godina. U protekle četiri godine u Hrvatsku je uvezeno hrane za 31 mili-

jardu kuna, istodobno je na ime poticaja uvršteno devet milijardi kuna kao i na sanaciju kombinata šest milijardi kuna. Uvoz i dalje raste a veliki problem su kombinati. Poljoprivreda je svugdje u svijetu trošak i prema njoj se tako treba odnositi, a hrvatska agronomska znanost i struka izračunali su da Hrvatska može proizvesti hrane za više od 20 milijuna ljudi, a naša zemlja je najveći uvoznik hrane u Europi u odnosu na broj stanovnika.

S obzirom na nizak demografski prirast u Hrvatskoj poljoprivreda nije samo političko i ekonomsko već i socijalno i nacionalno pitanje. Dodao je da Hrvatska ima dobre uvjete za ekološku poljoprivredu.

Hrvatska može proizvesti hrane za više od 20 milijuna ljudi, a naša zemlja je najveći uvoznik hrane u Europi u odnosu na broj stanovnika.

Učinio je usporedbu Nizozemske i Hrvatske. Naime, Nizozemska je duplo manja po površini od Hrvatske ali je svake godine u svom bruto prihodu zaradila od poljoprivrede 60 milijardi dolara, Nizozemci su također usavršili proizvodnju sjemena u čemu im Hrvatska može jako konkurirati kao i u proizvodnji cvijeća, povrtlarstvu, voćarstvu te u posljednje vrijeme ekološkoj poljoprivredi.

Hrvatska je u odnosu na ostale zemlje ekološki čista te je oko dva milijuna osoba vezano na poljoprivrednu proizvodnju. Smatra da treba shvatiti da niti jedna socijalna skupina hrvatskoga društva nije toliko pljačkana i opljačkana kao seljaci te da toj gospodarskoj grani napokon treba vratiti dostojanstvo.

Nepravедno smanjenje neke proračunske stavke

Od vladajućih se može čuti da se rebalans događa zbog navodno neprincipijelnog ostavljenog deficita iz 2003.,

primijetila je **Željka Antunović (SDP)**. Priča o deficitu završena je onog trenutka kada je Hrvatski sabor na prijedlog Vlade raspravio i prihvatio izvršenje državnog proračuna. "Ako mislite da s tim priča nije završena onda sam sigurna da ćemo o deficitu 2003. godine razgovarati i 2007. ili 2008., a zlonamjerni će deficit koristiti kao izgovor za svoju nemoć. Deficit se uvijek odnosi na tekuću godinu, i kada ona prođe bespredmetno ga je spominjati i o njemu raspravljati, objasnila je Antunović i dodala da se deficit može koristiti kao element novog planiranja proračuna ali samo za slijedeću godinu. Zamjerila je što se kroz proračun, a sada i kroz rebalans odustaje od nekih velikih razvojnih projekata jer ih se naprosto ne financira ili se to ne čini dovoljno. Ulaganje u informatičke programe i projekte bilo je i ostalo podređeno u proračunu Republike Hrvatske iako ti programi mogu državu učiniti efikasnijom, jeftinijom i transparentnijom. Umjesto što se dobit iz HT-a prebacuje za pokriće i smanjenje deficita bolje bi bilo da se ona uloži u projekte koji su ovog trenutka pred fazom konačne realizacije te više kao čardak ni na nebu ni na zemlji, i nitko ne zna što će se s njima dogoditi. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi veliki je potrošač ali se cijelo vrijeme vrti u krug i ne nudi nikakva korisna rješenja. I za to ministarstvo vrijedi pravilo da restrukturiranje znači ulaganje, a ne ludovanje kao što se događa ovog trenutka, kaže zastupnica Antunović.

Radi ispravka netočnog navoda javila se **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Ovdje se ne radi, kaže, o navodno stvorenim obvezama iz prošlih godina kao izlici za donošenje rebalansa proračuna nego o stvarnim obvezama kao što je npr. dospjela obveza povećanje financijskog plana za HAK ali bez odobrenja Hrvatskoga sabora (1,12 milijardi kuna). Lani u listopadu Ministarstvo financija uplatilo je HAK-u 530 milijuna kuna od ugovorenih 760 milijuna, a Ministarstvo za javne radove realiziralo 567 milijuna kuna preko HAVOR-a, a da to uopće nije prikazano u proračunu. Istodobno dospjele, a neplaćene obveze

veledrogerijama iznosile su 530 milijuna kuna itd.

Mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** ne slaže se s ocjenom da se u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi sada događa ludovanje. Upravo obrnuto kao liječnik zna, pače, tvrdi da se postojeća sredstva vrlo racionalno koriste.

Kroz proračun, a sada i kroz rebalans, odustaje se od nekih velikih razvojnih projekata jer ih se ne financira ili se to ne čini u dovoljnoj mjeri.

Rebalans proračuna pokazuje da se ne ostvaruje predizborno obećanje vladajućih o povećanju životnog standarda stanovništva te da će se stati na kraj cvjetanju sive zone i odljevu novca mimo proračuna, rekla je **Milanka Opačić (SDP)**. Drži da se potpuno nepravedno smanjuju stavke za tri vrlo bitne institucije – za pravobraniteljicu za djecu, pravobraniteljstvo za ravnopravnost spolova i pučkog pravobranitelja. Isto tako nije bilo dovoljno osjećaja za sustav socijalne skrbi koji je u vrlo teškom stanju pa je tako, kaže, ministar zdravstva i socijalne skrbi pristao da se nekim takvim centrima (ukupno ih je 12) potpuno oduzmu sredstva za poboljšanje njihova rada. Zastupnica ne nalazi sredstava koja su do kraja ove godine bila predviđena za centre za socijalnu skrb u Našicama, Osijeku, Koprivnici, Zlatar Bistrici, Vinkovcima, Velikoj Gorici, Valpovu, Trogiru, Šibeniku, Puli, Novskoj i Križevcima. Nema novaca niti za neke preinake u odgojnom domu u Malom Lošinj, brisana su sredstva planirana za Dom za psihički bolesne odrasle osobe u Trogiru, a nema više novca niti za centre za odgoj i obrazovanje Juraj Bonaći u Splitu i Slava Raškaj, za centar za rehabilitaciju Ožalj Jaškovo, a napose za terapijsku zajednicu za ovisnike Plešivica i Knežvo. Kod donošenja ovogodišnjeg proračuna otvorena je rasprava o Domu za nezbrinutu djecu u Slavanskom Brodu, točnije za oprema-

nje stana jer djeca s navršениh 18 godina napuštaju dom, a ovdje je riječ o djeci koja nemaju obitelj, niti svoj krov nad glavom. Resorni je ministar izjavio da trenutno nema sredstava za tu namjenu, ali je obećao da će učiniti sve da se nađu neka dodatna sredstva za to. Jedino što je učinio to je da su spomenutom domu u Slavanskom Brodu smanjena sredstva za 300 tisuća kuna, kaže ova zastupnica. Isto tako u ministarstvu ministrice Kosor ima dosta programa namijenjenih prvenstveno za djecu i mlade za koje u proteklih šest mjeseci nije utrošena niti jedna lipa što znači da se ništa ozbiljno ne radi na tom planu. Od milijun i 300 kuna koliko je predviđeno za zaštitu zlostavljanih u obitelji u proteklih šest mjeseci utrošeno je samo 4 tisuće i 50 kuna ili 0,31 posto. Zastupnica se također boji da neće biti neke koristi niti od predviđenih sredstava za alimentacijski fond (20 milijuna kuna) jer neće biti potrošena. Razlog - nema mogućnosti do rujna donijeti zakon i da takav jedan fond funkcionira u slijedeća tri mjeseca ove godine. Zastupnica je spomenula još i neutrošena sredstva na proračunskim pozicijama vezanim uz razvoj malog i srednjeg poduzetništva tvrdeći kako u proteklih šest mjeseci niti jedan program u tom dijelu nije realiziran. Tako je npr. s programom poticanja poduzetništva žena gdje od predviđenih milijun i pol kuna u prvih šest mjeseci nije potrošena niti jedna jedina lipa. Jednako tako je i s poticanjem zapošljavanja mladih, iako bi to morao biti prioritet svake pa i aktualne vlade.

Usljedili su ispravci netočnih navoda. **Franjo Matušić (HDZ)** drži netočnim i paušalnom tvrdnju da se u Ministarstvo na čijem je čelu ministrica Kosor ništa ozbiljno ne radi. Podsjeća da se državni proračun donosi za čitavu godinu dana, te da se radi o jednom novom ministarstvu, a napose da je potrebno pripremiti svu potrebnu kompletnu dokumentaciju za realizaciju tako predviđenih projekata. Uvjeren je da će korisnici koji očekuju pomoć od ovog ministarstva tu pomoć i dobiti na način kako je to i planirano. **Vladimir Pleško (HDZ)** nije se složio s konstatacijom kako nisu iskori-

štena sredstva za poticanje poduzetništva žena i mlade osobe. Natječajni za te potpore bili su koncem 2003. i početkom ove godine ali treba vremena za realizaciju kredita, zaključio je Pleško.

Ispravljajući netočan navod potonjeg zastupnika, **Željko Pecek (HSS)** je primijetio da je nominirano 39 projekata vezanih uz poticanje malog gospodarstva, ali u prvom polugodištu ove godine nije isplaćena niti jedna kuna za njih.

Smanjuju se ili napuštaju razvojni i poticajni programi

Dragutin Lesar (HNS) počeo je izlaganje izračunom koliko bi se uštedjelo da su zastupnici dobili rebalans na CD-u umjesto što su dobili tiskano na papiru. Tiskanje 662 kartice rebalansa uz minimalnu cijenu umnažanja u 200 primjerala samo za Sabor dovodi do troška od 27 tisuća kuna dok bi za 200 CD-a trebalo izdvojiti samo 600 kuna. U nastavku osvrnuo se na proračunske stavke koje se ovim rebalansom smanjuju od kojih izdvajamo tek nekoliko navedenih primjera. Tako je za Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida bilo planirano 24 milijuna kuna, s tim što od toga u prvih šest mjeseci nije iskorištena niti jedna lipa, a sada se rebalansom tako predviđena sredstva smanjuju za 2 milijuna i 300 tisuća kuna. Zastupnik upozorava da oko 30 tisuća ljudi koji se najteže zapošljavaju u Hrvatskoj čeka da ovaj Fond profunkcionira. Proračunska stavka za poljoprivredu smanjuje se za 39 milijuna kuna, Savjetu za sigurnost prometa otprilike 991 tisuća i ostavlja mu se tek 682 tisuće za cijelu godinu, Robnim rezervama 2 milijuna i 400 tisuća kuna, a za 200 tisuća kuna smanjuju se predviđena sredstva za informatizaciju Sabora, i tako ostaje milijun kuna s tim da je veći dio već potrošen. Za elementarne nepogode planirana proračunska stavka iznosi 5 milijuna 600 tisuća kuna za cijelu godinu, a samo procijenjena šteta od tuče u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske iznosi više od 60 milijuna kuna. Zastupnik je rekao kako nema namjeru podnositi amandane, ali je zato zamolio zastupnike

III. Izborne jedinice koji su inače članovi vladajuće koalicije da svojim amandmanima pokušaju izboriti financiranje projekata koji su u tijeku i ugovoreni su za tri županije (Krapinsku, Varaždinsku i Međimursku).

Nema dovoljno osjećaja za sustav socijalne skrbi pa se tako nekim centrima za socijalnu skrb potpuno oduzimaju sredstva za poboljšanje njihova rada.

Ispravljajući netočan navod **Ivan Jarnjak (HDZ)** je primijetio kako Lesar i drugi zastupnici stalno spominju neke neutrošene proračunske stavke u prvih šest mjeseci, a zaboravljaju da je aktualan proračun na snazi od 1. travnja ove godine. Sve do tada na snazi je bilo privremeno financiranje, podsjeća Jarnjak.

Antuna Kapraljevića (HNS) interesirala je sudbina Projekta konsolidacije računalno-informacijskog sustava i izgradnje portala Hrvatskog sabora jer koliko je vidio, kaže, gdje god se radilo o računalnim programima isti su kao proračunska stavka svedeni na nulu ili pak na minimum. Za osnivanje Agencije za hranu predviđeno je 6 milijuna kuna. Da je kojim slučajem Agencija trebala biti osnovana u Zagrebu već bi se to ostvarilo, a pošto se osniva u Osijeku ne samo da nije osnovana nego se sada s te proračunske pozicije skida 3,5 milijuna kuna. I on je poput zastupnice Opačić spomenuo brisanje proračunskih stavki za centre za socijalnu skrb te s tim u vezi spomenuo je Ozalj, Križevce, Novsku, Koprivnicu, Pulu, Šibenik, Trogir, Valpovo, Veliku Goricu, Vinkovce, Našice, Zlatar Bistrice itd. Primijetio je i smanjenje sredstva u razdjelu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Tako je u stavci vodnog gospodarstva iskazano smanjenje u iznosu od 18 milijuna i 257 tisuća kuna. Predviđeni iznos u toj stavci iznosi 100 milijuna i 340 tisuća kuna i odnosi se na redovno održavanje zaštitnih vodnih građevina na državnim vodo-

tocima. Potrebno je održavati više od 2400 kilometara nasipa i ostalih vodnih građevina, najvećim dijelom u Slavoniji, Baranji i u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. Veliki vodostaji ovog proljeća još su više doveli u pitanje stabilnost vodnih građevina i pojačali opasnost od posljedica eventualnih budućih visokih vodostaja, a ne treba niti podsjećati da neredovito održavanje građevina višestruko povećava troškove, kaže Kapraljević. Napominje da su Hrvatske vode informirale Vladu RH o nužnosti ulaganja u redovno održavanje vodnih građevina na državnim vodotocima u iznosu od 400 milijuna kuna godišnje. O tome su Hrvatske vode izradile i elaborat.

Za zastupnicu **Ivanku Roksandić (HDZ)** netočan je navod po kojem u ovom rebalansu nema ništa od sredstava koja su bila predviđena za centre za socijalnu skrb pa je u tom smislu zastupnik spomenuo i jedan takav centar u Sislačko-moslavačkoj županiji. Zastupnica je zanimala istinitost te tvrdnje kada je riječ o spomenutoj županiji te dodala da nisu ukinuta sredstva za njihovu redovnu djelatnost nego samo sredstva predviđena za adaptacije i rekonstrukcije poslovnih objekata koje u ovom trenutku nisu niti započete.

Dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** imao je načelni prigovor u svezi s načinom rada. Zamjerio je tek neposredno pred sjednicu zastupnicima dostavljen ovako važan dokument za raspravu pa nije bilo vremena da se konzultiraju ako već ne građani onda da se barem čuje mišljenje ustanova na koje se ovaj rebalans odnosi. Isto tako drži da bi osim ministarstva financija ovoj raspravi trebali nazočiti i predstavnici ostalih ministarstava. Tvrdi kako državni proračun i rebalans neće ispuniti očekivanja građana na brojnim područjima kao npr. poticanje hrvatskog gospodarstva i izvoza, zatim na području investicija, zapošljavanja, pravosuđa, poljoprivredne proizvodnje itd. Kao saborski zastupnik koji dolazi iz jedne od hrvatskih znanstveno-nastavnih ustanova, kaže, kako nema nikakvo pravo podržati rebalans upravo zbog neprihvatljivog odnosa prema znanosti, obrazovanju itd. Smanjena su sredstva

osnovnim školama za otprilike 6 milijuna kuna, 3 milijuna srednjim školama, te za 18 milijuna znanosti i visokom školstvu, zaključio je Dorić.

Iz načina kako je koncipiran rebalans i obrazloženja rebalansa proizlazi da je osnovni cilj smanjiti deficit, primijetila je **Dragica Zgrebec (HDZ)**. "Ne čini se to povećanjem konkurentnosti domaćeg gospodarstva i poticanjem investiranja, a napose povećanjem društvenog bruto proizvoda jer se ostaje na istim projekcijama rasta kako je bilo i kada se donosio Proračun", nastavlja Zgrebec. Zastupnici se čini da se smanjenje deficita tretira kao sveta krava, a napose kao cilj i sama sebi svrha. Deficit od 3,1 posto društvenog bruto proizvoda kako se matematički i knjigovodstveno iskazuje postiže se tako da se izvlači višegodišnja dobit iz državnih tvrtki, povećavaju porezi, u ovom slučaju trošarine, te smanjuju ili napuštaju razvojni i poticajni projekti kao i zaduživanje, što samo po sebi nije loše, ali se istovremeno mimo Proračuna najavljuje uvođenje povećanih participacija koje će plaćati građani za neka prava kao što je npr. zdravstvo za koja već plaćaju kroz socijalne doprinose. Knjigovodstveno ćemo postići smanjenje doprinosa u ovoj godini ali je pitanje što ćemo učiniti u narednim godinama. U 2005. ćemo možda prodati još ostatak državnog portfelja i tako održati nizak deficit, ali u kakvom će stanju biti hrvatsko gospodarstvo u 2006. i 2007. godini u ovom se trenutku ne može dati pravi odgovor. Stoga bi bilo dobro da je Vlada uz Proračun dostavila i fiskalnu projekciju do 2007. godine.

Krunoslav Markovinović (HDZ) drži da nije točna konstatacija kako neće biti investicija. Možda će zbog našeg zaduživanja biti tek koja investicija manje, smatra ovaj zastupnik. Iznio je i jedan primjer iz 2002. godine kada je općina Sveta Nedjelja čekala jednu dozvolu Ministarstva financija, jer je lokalni SDP-e poslao zahtjev tom ministarstvu da im se taj zahtjev ne odobri.

Regirajući zastupnica **Zgrebec** je ustanovila kako je povrijeđen članak 209. Poslovnika pojašnjavajući da ona u svom izlaganju uopće nije govorila o

projektima spomenute općine Sv. Nedjelja pa je stoga nije mogao niti ispraviti.

Miroslav Korenika (SDP) neće podržati ovaj prijedlog rebalansa. Rekao je da su trošarine na skupe automobile daleko niže u postotnom dijelu nego za jeftine, pa se ne može oteti dojmu da "ova Vlada ide u prilog bogatima".

Zabrinjava i stanje u državnim robnim zalihama, smanjuje se stavka za 31%, a o nabavi novih zaliha nema ni govora. Slična je stvar i sa zdravstvenim robnim zalihama, gdje se novci predviđeni za njihovu uspostavu također smanjuju.

Što se tiče poljoprivrede, stavka uz provedbu selekcije u stočarstvu također se smanjuje sa 14,4 milijuna kuna na 12,96 milijuna kuna, a zna se koliko je važno koristiti dobru selekciju u stočarstvu, kada prijeti opasnost od različitih bolesti. Nadalje, za uređenje zemljišta smanjuju se sredstva sa 15 milijuna kuna na 11 milijuna kuna. I iznosi za projekt navodnjavanja smanjeni su sa 19 milijuna kuna na 6 milijuna kuna.

Za vođenje katastra javnog vodnog dobra sredstva su također smanjena, sa 3,8 milijuna kuna na 1,3 milijuna kuna, kao i za Državni hidrometeorološki zavod, sa 59 milijuna kuna na 54,8 milijuna kuna, a upravo on bi trebao provoditi obranu od tuče. Iz svega ovoga proizlazi pitanje na koji način se misli pomoći poljoprivrednicima u Hrvatskoj, komentira zastupnik.

Što se tiče ekologije, u ovom proračunu nema razvojnih projekata vezanih uz uspostavu deponija, "a jedan od drastičnih primjera je smanjenje sredstva sa 3 milijuna kuna na samo 300 tisuća kuna za zbrinjavanje otpada u zdravstvu".

Smanjena su sredstva i Ministarstvu pravosuđa, a i smanjena su sredstva na stavki Hrvatskog savjeta za sigurnost prometa na cestama. Zbog svega ovoga zastupnik ne može dati potporu ovom prijedlogu.

Zaustavljaju se projekti koji vode zapošljavanju

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) rekla je da proračun nije samo politički dokument, već i temeljni instrument

ekonomske politike. Drži da ovaj "rebalans proračuna pokazuje da Vlada nema baš nikakvu viziju, da nema ekonomsku politiku, da ne razumijeva hrvatsko gospodarstvo, njegove potrebe niti mogućnosti, i to je nešto što rađa najočigledniji ozbiljne ekonomske krize".

Izjavila je da bi Vlada trebala prestati plašiti građane deficitom, koji je "izvor financiranja". Ističe da se zaustavljaju svi projekti, naročito oni koji vode zapošljavanju, a ono što je posebno opasno, oduzima se dobit HT-u i stavlja se u proračun za potrošnju, a ne za razvoj i modernizaciju. "Sad je posve razvidno da se odustaje od reformi".

Nema razvojnih projekata vezanih uz uspostavu deponija, "a jedan od drastičnih primjera je smanjenje sredstva sa 3 milijuna kuna na samo 300 tisuća kuna za zbrinjavanje otpada u zdravstvu".

Zastupnica naglašava da bi prioritet svake Vlade koja želi zemlju razviti i unaprijediti trebalo biti ulaganje u znanost i pravosuđe, međutim, upravo s ovim rebalansom oduzimaju se sredstva tim resorima.

Vladimir Pleško (HDZ) javio se za ispravak navoda. Rekao je da deficit može biti razvojan moment ukoliko je on razvidno prikazan kroz proračun i kroz sve ostalo, "ali ne može biti razvojni moment ako je produkt nemilosrdnog, bez namjenskog trošenja novaca poreznih obveznika".

Smanjenje ulaganja u mlade

Marija Lugarić (SDP) rekla je da što se tiče gospodarstva, ova Vlada tapka u mjestu i nema gospodarskog programa, a da je tome tako, dokaz je ovaj rebalans, gdje se prihodi proračuna ne povećavaju temeljem rasta gospodarstva, već uzimanjem novca iz gospodarstva, gdje

se ta sredstva ne troše dalje na razvoj, već na potrošnju.

Iz sveg je vidljivo da neće biti ni smanjenja poreza.

Ovaj rebalans pokazuje da se vrlo malo radi u onom dijelu koji se deklarira kao strateški najvažniji, a to su mladi, poduzetništvo, znanost i obrazovanje, ističe zastupnica, dajući nekoliko primjera za tu tvrdnju. Za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih od planiranih 2 i pol milijuna kuna utrošeno je svega 5 i pol tisuća kuna ili 0,24%. Za praćenje i unapređivanje politike za mlade od milijun i 200 tisuća kuna utrošeno je svega 101 tisuća ili 8%. Za poticanje društvene participacije mladih utrošeno je 5% sredstava, za potporu za programe za mlade nije utrošena ni jedna kuna, kao ni za potporu za programe za djecu.

Nadalje, za poticanje poduzetništva početnika utrošeno je 0 kuna, za poticanje lokalnih projekata razvoja 0 kuna, unapređivanje sustava kvalitete 0 kuna, izobrazba poduzetnika 0 kuna, razvoj djelatnosti poduzetničkih centara 0 kuna, poticanje poduzetništva mladih 0 kuna.

U prvih šest mjeseci nije utrošena ni jedna kuna za informatizaciju osnovnih i srednjih škola, ni jedna kuna na stručno usavršavanje učitelja u osnovnim školama, te nastavnika u srednjim, ni jedna kuna za opismenjivanje nepismenih, kao ni jedna kuna od planiranih za opremanje škola didaktičkom opremom.

"Kad analiziramo prijedlog rebalansa za školstvo, opet je sve puno 0 kuna u izvršenju, čak se i sredstva smanjuju". Tako u prvih šest mjeseci nije utrošena ni jedna kuna za informatizaciju osnovnih i srednjih škola, ni jedna kuna na stručno usavršavanje učitelja u osnovnim školama, te nastavnika u srednjim, ni jedna kuna za opismenjivanje nepismenih, kao ni jedna kuna od planiranih

za opremanje škola didaktičkom opremom, iako znamo da su škole u lošem stanju. Nadalje, nije potrošena ni jedna kuna na učenje drugog stranog jezika, kao ni na osposobljavanje za prvo zanimanje itd.

Zastupnica je rekla nekoliko riječi i o stavkama koje se smanjuju, a odnose se na područje znanosti i obrazovanja. "Meni je posve nevjerovatno da ove godine nećemo nabaviti ni jednu jedinu knjigu za knjižnice u osnovnim i srednjim školama". Za tri milijuna kuna se smanjuju sredstva za studentske centre, za znanstvene novake također.

Prihvaćajući ovaj rebalans, diže se ruka za potrošnju, a ne za razvoj, za smanjenje ulaganja u mlade, školstvo, znanost i poduzetništvo, zaključuje zastupnica. Stoga će biti protiv ovog prijedloga rebalansa.

Ivanka Rokсандić (HDZ) javila se za ispravak navoda. Rekla je da će škole dobiti ovih dana 14 kuna po učeniku za nabavu novih lektirnih naslova.

Zamijenjeni ciljevi i instrumenti ekonomske politike

Dr. sc. **Ljubo Jurčić (neovisni)** naglasio je da je proračun jedan od snažnijih instrumenata ekonomske politike i tako ga treba koristiti. Njime se postižu pozitivni efekti na gospodarstvu i na standard stanovništva, ako je proračun konzistentan s ekonomskom politikom, odnosno s ostalim instrumentima i sa ciljevima ekonomske politike. Konzistentnost ekonomske politike osigurava se ekonomskom strategijom ili ekonomskim programom Vlade.

Jurčić naglašava da rebalans proračuna znači da je došlo do izmjene ekonomske politike, odnosno do promjene u ekonomskoj strategiji ili programu ili da su se promijenili ekonomski ciljevi ove Vlade.

"Pitanje je koja je ekonomska politika ili strategija bila kod donošenja proračuna prije par mjeseci i što se u njoj do danas promijenilo, odnosno ima li Vlada uopće strategiju, jer Prijedlog rebalansa i iznesene projekcije fiskalne politike do 2007. godine ukazuju da

Vlada još nema jasnu ekonomsku strategiju ili program".

Smatra da su sadašnji kreatori ekonomske politike zamijenili ciljeve i instrumente ekonomske politike, što može biti vrlo opasno za razvoj hrvatskog gospodarstva. Naime, sve se manje spominje gospodarski rast kao cilj ekonomske politike, što on po samoj svojoj naravi jest, već se ograničavanje proračunskog deficita i javnog duga ističu kao prioritetni ciljevi, iako proračunski deficit treba biti instrument, pa i izvor gospodarskog rasta.

Sve se manje spominje gospodarski rast kao cilj ekonomske politike, što on po samoj svojoj naravi jest, već se ograničavanje proračunskog deficita i javnog duga ističu kao prioritetni ciljevi, iako proračunski deficit treba biti instrument, pa i izvor gospodarskog rasta.

"Smanjivanje proračunskog deficita u Hrvatskoj direktno će utjecati na smanjivanje gospodarskog rasta, a smanjivanje gospodarskog rasta utjecat će na smanjivanje standarda stanovništva". Proračunski deficit treba gledati prije svega kao izvor financiranja za određene projekte, prije svega infrastrukturne, koji stvaraju prostor za gospodarski rast, objašnjava zastupnik.

Mišljenja je da proračunski deficit treba iskoristiti za financiranje promjena strukture hrvatskog gospodarstva, koje sada generira sve deficite i stvaranje uvjeta za proizvodnju proizvoda s većom dodanom vrijednošću, s većom konkurentnošću.

Gospodarski rast zasnovan na potrošnji

Javio se ministar **Šuker**. Rekao je da je kolega Jurčić govorio o deficitu od 4,5% koji je prošla Vlada rekla da će ga

ostvariti u 2003. godini, međutim on je bio 6,3%.

"Moramo priznati da je Hrvatska imala najveći gospodarski rast u trenucima kada je imala najveći deficit tekuće platne bilance i to je naš najveći problem, a to znači da se zasnivao isključivo na potrošnji". Dodaje da u strukturi rasta bruto domaćeg proizvoda proteklih godina, a i ove, najveće učešće ima potrošnja koja je vezana uz uvoz i to je naš problem koji se nije prepoznao.

Tvrđi da je najveći problem Hrvatske 2002. godina, gdje je bio planirani deficit od 6,8%, međutim, zbog ne dogovora koalicijske vlasti određeni projekti nisu započeli tijekom 2002. godine, već na kraju i prebačeni su u 2003. godinu. "Tada je deficit Hrvatske umjetno smanjen sa planiranih 6,8% na 4,8% u 2002. godini, pa se u 2003. godini dogodilo to da se deficit vratio na realnih 6,4%, što nećemo priznati".

Zaključio je da je 2002. godine bio najveći gospodarski rast u zadnjih nekoliko godina, ali koji se isključivo temeljio na potrošnji, na uvozu i na vanjskom zaduživanju, kako gradanstva, tako i gospodarstva.

Smanjena stopa nezaposlenosti

Gordan Jandroković (HDZ) izjavio je da je Prijedlog izmjena i dopunama Državnog proračuna RH za 2004. godinu daljnji korak u većoj transparentnosti javnih financija i dobar dokument iz kojeg se do sada najjasnije vidi kako se troši novac poreznih obveznika. Uputio je pohvalu Ministarstvu financija koje je pripremlilo spomenuti prijedlog.

Ovim izmjenama i dopunama Vlada uvažava stvarne mogućnosti hrvatske države, ali i prioritete hrvatskog društva. Iz predmetnog prijedloga vidljivo je da se prihodi povećavaju za više od 2,8 milijardi kuna, a rashodi za 1,9 milijardi kuna, te se ukupni manjak državnog proračuna smanjuje za otprilike 950 milijuna kuna.

Naglasio je da se Vlada koncentrira na smanjenje proračunskog deficita i smanjenje vanjskog duga kao preduvje-

ta za bilo kakav, na zdravim temeljima, utemeljen rast i razvoj.

”Činjenica je da deficit pogoduje rastu, ali kada se drži u određenim granicama i okvirima koje je bivša Vlada uvelike probila». U rebalansu se vidi da oko 330 milijuna kuna ide na plaćanje jamstava danih od bivše Vlade u prošloj godini, od toga 169 milijuna za ”Viktor Lenac”, povećana su sredstva u Fondu za regionalni razvoj i zapošljavanje od čega veliki dio ide na otpremnine za radnike privatnih poduzeća koja su neuspješno sanirana.

Industrijska proizvodnja u prvih pet mjeseci porasla za 4,1% u odnosu na pet mjeseci prošle godine, što pokazuje oporavak industrijske proizvodnje.

Kao posebnu kvalitetu ovih izmjena naveo je dobar balans između financiranja razvojnih i socijalnih programa. Za programe novog zapošljavanja osigurana su dodatna sredstva u iznosu od 110 milijuna kuna, a za poticanje razvojnih projekata u obrtu, malom i srednjem poduzetništvu izdvojeno je dodatnih 15 milijuna kuna. Povećane su invalidske i obiteljske mirovine hrvatskih branitelja 40 milijuna kuna, dodatni porodiljni dopust 10 milijuna kuna.

Jandroković je rekao da je industrijska proizvodnja u prvih pet mjeseci porasla za 4,1% u odnosu na pet mjeseci prošle godine, što pokazuje oporavak industrijske proizvodnje. Stopa nezaposlenosti smanjena je sa 19,1% krajem 2003. godine na 18% krajem svibnja ove godine, a izvoz je porastao 14,4% u prvih pet mjeseci ove godine, dok je uvoz porastao za 4,12%, što je prvi put nakon dugog razdoblja da izvoz raste po bržoj stopi nego uvoz. Zbog svega iznjetog podržat će prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2004. godinu.

Replicirajući **Dragica Zgrebec (SDP)** je primijetila da, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, osobna potro-

šnja nema tako bitni utjecaj na rast društvenog bruto proizvoda od 2001. do danas. Naime, u tom se razdoblju ona smanjivala u ukupnoj strukturi BDP-a, čak i u odnosu na 1995, a na njegov rast je više utjecao snažan oporavak investicija. Kad bi država kroz makroekonomsku politiku jačala domaću konkurenciju i osigurala izvozniciima financiranje proizvodnje i dr. moglo bi se govoriti i o stabilnom izvozu i o stabilnom rastu BDP-a. Međutim, u ovom Proračunu nema takvih naznaka.

Umijeće nemogućeg

Replicirajući joj, **Katarina Fuček (HDZ)** je napomenula da je prema tim istim statističkim podacima realna stopa rasta BDP-a s 5,2 u 2002. pala na 4,3 posto u 2003. godini. To je, najvećim dijelom, posljedica usporavanja rasta osobne potrošnje, kao rezultat usporavanja kreditne aktivnosti banaka, nakon mjera koje je donijela HNB. To znači da je osobna potrošnja značajno sudjelovala u rastu BDP-a, zaključila je zastupnica.

Po mišljenju **Ivane Sućec-Trakoštanec (HDZ)** za ovaj Rebalans proračuna bi se moglo reći da je ”umijeće nemogućeg”. Naime, ne može se očekivati da ova Vlada, koja na svojim leđima ima težak teret nastalih obveza u 2003. godini (riječ je o više od 6 mlrd. kuna koje mora ukomponirati u Proračun, koji bi uz to trebao biti i razvojan) u samo 6 mjeseci osigura izvršavanje svih predizbornih obećanja. U tom kratkom vremenu ipak ima naznaka ”svjetla” koje će vjerojatno biti i jače kad se bude mogao vidjeti set gospodarskih promjena koje će uslijediti. Izrazila je uvjerenje da će temeljem ovog Rebalansa započeti i reforma porezne politike, te da će se kroz smanjenje poreza na dohodak i dr. potaknuti razvoj gospodarstva. Daka-ko, u ovom trenutku nije moguće sniziti PDV, ali zato vesele drugi pokazatelji. Primjerice, smanjenje škara između izvoza i uvoza, smanjenje ukupnog deficita na 4,5 posto BDP-a, itd. Veseli je, kaže, što je u tako teškoj situaciji i nekoliko općina dobilo više novca, a to

vrijedi i za branitelje, roditelje, te fond i Zavod za zapošljavanje.

Naglasila je da podržava predloženi dokument, koji je u sadašnjim okolnostima bilo vrlo teško napraviti, te izrazila nadu da će i budući proračuni biti jednako tako transparentni i da će se nastaviti pozitivan trend ubiranja prihoda, napose u dijelu gdje sada postoji siva ekonomija.

Nitko nije očekivao da će HDZ u 6 mjeseci izvršiti sva obećanja, ali očekivali smo da ćete za vrijeme svog mandata barem realizirati ona glavna, poput smanjenja PDV-a od čega ste odustali, negodovao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Umjesto najavljenog smanjenja vanjskog duga do kraja mandata povećat ćete taj dug sa 73 na 78 posto BDP-a. A što se tiče povećanja sredstava Zavodu za zapošljavanje za provođenje aktivnih mjera politike zapošljavanja, to smo mi tražili još prilikom rasprave o Proračunu, ali tada niste uvažili taj zahtjev.

Po riječima zastupnika transparentnost Proračuna nije posljedica političke volje HDZ-a već Zakona o proračunu (HDZ je čak suspendirao neke važne odredbe tog Zakona da bi on doista bio transparentan).

Ne može se očekivati da ova Vlada, koja na svojim leđima ima težak teret nastalih obveza u 2003. godini, koliko god smiona, optimistična i ambiciozna bila, u samo šest mjeseci izvrši sva predizborna obećanja.

Odgovarajući na repliku, **Ivana Sućec-Trakoštanec** je rekla da bi kolegu očito veselilo da se ostvare njegova predviđanja, ali da će ova Vlada iznevjeriti njegova očekivanja. Kako reče, razlika između transparentnosti ovog i proračuna koalicijske Vlade je u tome što će HDZ, odnosno njegova Vlada, poštovati Zakon o proračunu i prikazivati proračunske troškove u skladu s tim Zakonom.

Kolegica Trakoštanec, kao i drugi kolege iz HDZ-a, odgovornost za ovaj Proračun, s kojim se, izgleda, ni sami ne slažu, neopravdano prebacuju na prijašnju Vladu, konstatirao je **Ivica Pančić (SDP)**. Pritom zaboravljaju da smo mi u protekle četiri godine koliko-toliko uspjeli oporaviti gospodarstvo bačeno na koljena uslijed pljačke u privatizaciji 90.-ih godina, za najsvjetlijih dana HDZ-a (možda kolegica tada nije bila članica te stranke). Istine radi, treba reći da su "mali" pomaci Vladine politike u ovih 6,7 mjeseci bili ogromni. Riječ je, naime, o odustajanju od temeljnog predizbornog obećanja - smanjenja PDV-a, zatim od proglašenja ribolovno-ekološke zone i dr.

U odgovoru na repliku **Ivana Sućec-Trakoštanec** je najprije napomenula da je ponosna članica HDZ-a od 90. godine. Dodala je, također, da su zbog stanja u kojem je zatečeno gospodarstvo, u Republici Hrvatskoj, dok je još bila u sastavu bivše Jugoslavije, morali započeti privatizaciju i pretvorbu. Međutim, pojedinačni slučajevi kriminala u pretvorbi ne znače da je cijeli taj proces za osudu (treba osuditi pojedince koji su zlorabili sustav ili kršili zakone). Sadašnja Vlada je, kaže, i smiona i optimistična i ambiciozna, i sigurno će ispuniti dobar dio onoga čemu ćete se i vi veseliti, poručila je Pančiću.

Krpanje Proračuna nije razlog za veselje

Nas u Klubu zastupnika HSP-a ovaj Proračun ništa ne veseli, jer nije ni razvojni ni socijalni, kao ni porezna politika, izjavio je **Pero Kovačević (HSP)**. Ministar **Šuker** je govorio kako će se puno novca namaknuti od koncesija, a po toj osnovi uprihodovat će se manje od 100 mln. eura. Govorilo se da su nam otvoreni svi fondovi, a nemamo nikakve pomoći iz inozemstva. Odustali smo od ribarsko-ekološke zone, znači nema nikakvih prihoda, a godišnje gubimo 400 mln. eura. Kako da se veselimo krpanju proračuna prodajom svega što nam je ostalo, poput HT-a. Što ćemo onda kad više ne budemo imali što pro-

davati? Stanje je više nego teško i moramo biti svjesni toga da jedino HSP može izvući državu iz ove situacije.

Ne moramo stalno biti pesimistično raspoloženi, uzvratila je **Ivana Sućec-Trakoštanec** i dodala da nju veseli i niz malih pozitivnih pomaka u Proračunu već na početku mandata, poput dogovora s pet banaka kojim su osigurana sredstva za otkup zadnjeg zrna žita, nastavka projekata u prosvjetiti i sl.

S obzirom na to da je riječ o Proračunu koji nema razvojnih komponenti, hrvatski građani baš nemaju razloga za veselje.

S obzirom na to da je riječ o Proračunu koji nema razvojnih komponenti, hrvatski građani baš nemaju razloga za veselje, smatra i **Slavko Linić**. Ovim proračunom poručujemo im da više nema ulaganja u telekomunikacije odnosno sektor internetizacije, iako imamo najbolje školovane kadrove upravo u tom sektoru, u Hrvatske željeznice, u nove ceste, itd. Ljuti smo, naime, što je prošle godine napravljeno više radova da bi neke ceste ove godine mogle biti dovršene.

Zastupnica ga je demantirala napomenom da će biti ulaganja i u razvoj željeznice i u ceste i u svu drugu infrastrukturu kada to bude moguće, a zasad se priprema projektna dokumentacija. Primjerice, radi se studija utjecaja na okoliš za drugi kolosijek pruge Vrbovec-Botovo, projekti autocesta za Bjelovar i za Koprivnicu te za Sisak, dolaze nagibni vlakovi, u planu je modernizacija pruge, itd.

Stagnacija u kulturi, znanosti i obrazovanju

Dr.sc. **Antun Vujić (SDP)** upozorio je na stagnaciju, ili čak nazadovanje, u sektorima kulture, znanosti i obrazovanja i to dvosmjerno. Ne samo da su za resorna ministarstva predviđeni manji

iznosi sredstava nego ranije (protekle četiri godine njihovi proračuni povećavani su u prosjeku za oko 10 posto) nego ni sva ta sredstva nisu realizirana u izvršenju proračuna. Primjerice, kulturni budžet je najprije smanjen s lanjskih 59 na 49 mln kuna, od čega je u prvih 6 mjeseci ove godine realizirano svega 30 posto. Za pokretne spomenike kulture ovogodišnjim Proračunom je predviđeno svega 16 mln. kuna, 9 manje nego godinu dana ranije, a u prvom polugodištu realizirano je samo 36 posto od toga. Za ulaganja u ukupnu kulturnu infrastrukturu predviđena je ista suma kao i lani (73 mln. kuna), ali je dosad realizirano svega 27 mln.

Ovaj Proračun je numerički izraz nedostatka bilo kakve vizije razvoja Republike Hrvatske. Ne promijeni li Vlada pod hitno svoju ekonomsku politiku, građani će osjetiti pad standarda.

Po mišljenju zastupnika način izvršavanja ovog proračuna na nekim mjestima ostavlja neke dvojbe, pa ga zanima znači li izvršenje proračuna koje je zapisano u ovom dokumentu istodobno i plaćanje obveza. Zatražio je da Ministarstvo financija što prije predloži podatke o tome što je plaćeno a što nije, budući da postoje naznake da neki korisnici nisu dobili predviđena sredstva.

Vlada nema viziju razvoja

Po mišljenju **Davorka Vidovića (SDP)** ovaj Proračun je danas, više nego prije nekoliko mjeseci, numerički izraz nedostatka bilo kakve vizije Vlade, a slijedom toga i strategije razvoja, uključujući i socijalne politike. O tome najbolje svjedoči činjenica da je rebalansom predviđena 8 posto manja svota namijenjena skrbi za branitelje iz Domovinskog rata od prvotno planirane, 32 posto manje sredstava za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, 45 posto manje za smještaj ranjenih branitelja, itd.. Čudi

i to da za praćenje i unapređenje politike za osobe s invaliditetom nije potrošena ni kuna, kao ni za poticanje programa za mlade i djecu, uslužne djelatnosti za starije osobe, i dr. u sustav centara za socijalnu skrb godinama se nije ništa ulagalo jer je bio rat, morali smo skrbiti za prognanike, itd.

Za razliku od predizbornih obećanja, u predloženom Rebalansu ali i u fiskalnim projekcijama do 2007. godine, vidljivo je samo povećanje poreza i potrošnje.

Kad smo napokon u prošlom mandatu pokrenuli neke projekte za poboljšanje uvjeta u tim objektima, odnosno za zaštitu dostojanstva korisnika (u to je investirano 500 mln. kuna) vi ste, gospodo, sve to prekinuli. Zastrašujuća je ova nula koja stoji ispred pozicija na kojima su bila predviđena sredstva za adaptaciju i dogradnju tih objekata, nekih terapijskih zajednica za ovisnike i sl., dok je potrošeno svega 6 posto svote predviđene za informatizaciju evidencije korisnika socijalne skrbi. Iz Proračuna je, među ostalim, izbačen veliki projekt reforme sustava socijalne skrbi koju je pripremio bivše Ministarstvo (na tome je radilo 8 timova svjetski poznatih stručnjaka), iako je država trebala samo simbolično participirati u tome, budući da su novci za tu namjenu osigurani iz stranih donacija.

Posljedice ovakve politike iskazane u ovom Proračunu morat će snositi svi zastupnici, kao ozbiljnu kompromitaciju i teret pred našim građanima koji su zaslužili malo više obzirnosti, barem kad je riječ o socijalno najosjetljivijim skupinama, zaključio je Vidović.

Ne promijeni li se politika Vlade slijedi pad standarda

Slažemo se s tim da se makroekonomske mjere jedne Vlade ne reflektiraju promptno, ali nema sumnje da se financijske posljedice neplaćanja u

državi osjećaju odmah, konstatirao je **Josip Leko (SDP)**, uz napomenu da gospodarstvenici upozoravaju na nelikvidnost. Tome treba dodati i da premijer, umjesto nabiranja mjera i programa ove Vlade koji bi osigurali razvoj gospodarstva i bolji standard građana, navodi pozitivne statističke podatke o gospodarskim kretanjima koji su posljedica djelovanja Račanove Vlade. Građane ne zanima kako će se knjižiti proračunski deficit ako to nije stvar realne ekonomske situacije u zemlji, već stvar dogovora. Interesantno je, međutim, da je ova Vlada u tome nedosljedna. Naime, ministar financija je rekao da će se prihodi rebalansom povećati dijelom zahvaljujući dobiti HT-a iz 2002. i 2003. godine (sada mu odgovara da se to knjiži kao prihod za ovu godinu). Treba priznati da Vlada nema koncepcije razvoja jer bi u protivnom trebala objaviti projekcije rasta BDP-a po glavi stanovnika u naredne četiri godine, te očekivani postotak povećanja realnog životnog standarda i njihovu dinamiku.

Osnovni razlog rebalansa Proračuna je politička potreba vladajuće stranke i nedostatak vizije razvoja Republike Hrvatske, naglašava zastupnik, a to nije nimalo ohrabrujuće. Zbog toga, a i zbog odustajanja od gospodarskih i razvojnih programa, građani će osjetiti pad standarda, ne promijeni li Vlada pod hitno svoju ekonomsku politiku.

Ispravljajući njegove navode **Nevenka Majdenić (HDZ)** je napomenula da građane itekako zanima kako se knjiže troškovi jer su očekivali da se radi u skladu sa zakonom. Obrativši se zastupniku Leki, dodala je: "Nažalost, vi ste knjižili samo ono što vam odgovara, da biste prikriili nenamjensko trošenje proračunskog novca bez dozvole Sabora."

Niski deficit može biti poguban za gospodarstvo

Po riječima mr.sc. **Nevena Mimice (SDP)** ovaj rebalans proračuna pokazuje da Vlada ne zna kako ostvariti ono što želi te da nema gospodarskog programa. Naime, za razliku od predizbornih obećanja, u predloženom dokumentu, ali ni

u fiskalnim projekcijama do 2007. godine koje je Vlada usvojila ali nije dostavila Saboru, vidljivo je samo povećanje poreza i potrošnje. Još više zabrinjava njen pristup rebalansu i shvaćanju uloge proračuna u razvojnoj politici. Naime, Vlada nas uporno pokušava uvjeriti u to da je najveće dostignuće fiskalne politike smanjiti deficit državnog proračuna pod svaku cijenu. To ne znači da se zalaže za nekontrolirani deficit državnog proračuna, napominje zastupnik. Smatra, međutim, da bi relativno viši, ali kontrolirani deficit od 5 do 6 posto BDP-a, u ovoj fazi mogao donijeti znatno veće koristi kada bi se usmjerio u potporu gospodarskog razvoja, a ne u jednokratnu tekuću potrošnju. Nažalost, Vlada ovaj rebalans temelji na pogrešnim pretpostavkama povećanja poreza i trošenja dividendi i sve to radi pokrića tekuće potrošnje koje se ne odričemo. Time ide u potpuno suprotnom smjeru od potrebnog povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Njen argument kako deficit moramo smanjivati jer to od nas traži MMF nije prihvatljiv, jer za razvoj hrvatskog gospodarstva nije odgovorna ta institucija već hrvatska Vlada. Niski deficit u ovoj razvojnoj fazi može biti poguban za gospodarstvo, jer bi to značilo povlačenje države iz poticanja gospodarskih inicijativa i socijalnih programa, upozorava zastupnik. Nije točno ni to da s proračunskim deficitom iznad 3 posto BDP-a ne možemo ući u EU. Naime, mnoge zemlje koje su ušle u članstvo EU imaju BDP manji od Hrvatske, a niti jedna od deset najnovijih članica, osim Litve, ne ispunjava mahstriške kriterije. Istina je posve drugačija - zemlje kandidati koje su duže vremena održavale viši deficit, poput Češke Republike, ostvarile su najbolji gospodarski razvoj i najbolje prilagodbe EU. Hrvatska ima na raspolaganju svega tri, četiri godine da maksimalno dobro završi prilagodbe gospodarstva uvjetima koji vladaju u EU. Nažalost, Vlada u rebalansu ne bira iste prioritete, već politiku zadovoljavanja zahtjeva MMF-a na prvi poziv i skriva se iza tog poziva. Popustljivost, nedosljednost i izbjegavanje pravog dijaloga s među-

narodnim institucijama nikako ne može biti dobar predznak da će Vladin pregovarački tim biti u stanju dosljedno braniti naše pregovaračke pozicije i interese.

Relativno viši, ali kontrolirani deficit od 5 do 6 posto BDP-a, mogao bi u ovoj fazi donijeti znatno veće koristi kada bi se usmjerio u potporu gospodarskog razvoja, a ne u jednokratnu tekuću potrošnju.

Očito dolazi do brkanja kriterija iz Kopenhagena i Maachstrechta iako nam nitko izvana, pa ni EU, ne može određivati našu fiskalnu politiku. Ona mora biti odraz naših razvojnih prioriteta i naše gospodarske strategije, a to ni u kom slučaju nije ovaj rebalans, zaključio je Mimica.

Riječ predlagatelja

Odgovarajući na primjedbe iz rasprave, **Ivan Šuker** je primijetio da su zastupnici SDP-a kontradiktorni u izjavama jer zaboravljaju da je prema fiskalnim projekcijama bivše Vlade proračunski deficit za 2004. trebao biti ispod 4 posto BDP-a, a za 2005. još manji. Zamjerio im je i da olako optužuju pregovarače aktualne Vlade za sporazum s MMF-om, prije nego što su ga uopće vidjeli (kad ga budete vidjeli na internetu uvjerit ćete se u to da nije ni približno onakav kako ste zamišljali). Interesantno je da niste pokazivali takvu brigu za standard stanovništva kad su se trošili proračunski novci mimo odluke ovog Sabora, napomenuo je, te upitao:

”Što je u tome loše, ako si je Vlada postavila mahistriške kriterije za vođenje fiskalne politike, koji su u prve dvije godine čak blaži od onoga što ste vi tvrdili da ćete ostvariti u 2004. (da smo nastavili politiku prošle Vlade vi biste te kriterije prekoračili već polovinom 2005. godine, a javni dug Hrvatske narastao bi preko 60 posto BDP-a.

Vaš stvarni deficit 2003. godine je bio 6,3 posto, ustvrdio je Šuker. Vi ste financirali mimo proračuna da bi frizirali makroekonomske pokazatelje (niste prikazivali deficit jedinica lokalne samouprave). Za razliku od bivših pregovarača, ovaj put su hrvatski pregovarači radili tablice o kojima su drugi dan pregovarali, a nisu ih u MMF-u čekale već napravljene, naglasio je (za svaku stavku o kojoj je bilo govora točno se zna gdje je i zašto ”skinuta”). Dizanje kredita mimo proračuna i mimo znanja hrvatske javnosti i zastupnika ova Vlada zasigurno neće podržati, dometnuo je. Mi nismo krivi što su se krajem prošle ili početkom ove godine Hrvatske željeznice zadužile za 180 mln. kuna (nitko u ovoj Vladi o tome nije imao pojma).

Greška je ove Vlade što je rebalansom Proračuna za 614 mln. smanjila deficit, odnosno što će se ove godine zadužiti 424 mln. manje od projiciranog deficita na početku godine, te što je upozorila na neke stvari. Međutim, za razliku od vas, mi nikoga nismo prozivali niti slali na policijske razgovore.

Na Linićevu upadicu iz klupe prigovorio mu je da je, u vrijeme dok je bio potpredsjednik Vlade, direktorici jedne banke rekao da je zadužen za gospodarski kriminal.

Replicirajući mu, **Slavko Linić** je priznao da je prema njihovom planu deficit trebao biti 3,7 posto BDP-a, ali s daleko nižom razinom potrošnje, kako bi se što veći iznos usmjerio za investicije. S obzirom na to da je i plan i rebalans za ovu godinu veća potrošnja, potreban je i veći deficit jer ste to tako nametnuli projekcijama svog proračuna, prigovorio je Šukeru. Prema tome, fiskalne projekcije bivše i ove Vlade ni po čemu nisu usporedive, a što se tiče mog razgovora s direktoricom koja odgovara za pronevjere u Poštanskoj banci, žalosno je da dajete potporu takvoj osobi. Uostalom, kad sam s njom razgovarao, po odluci Vlade RH, bio sam zadužen za to da vodim posebnu radnu grupu Vlade za gospodarski kriminal.

Franjo Matušić (HDZ) je prigovorio da je kolega Linić zloupotrijebio institut ispravka netočnog navoda, budući da je

samo potvrdio ono što je rekao ministar Šuker.

Ovdje se čuju tako teške optužbe na račun ranije Vlade koje su ravne inkriminaciji za kaznena djela, konstatirao je dr.sc. **Antun Vujić (SDP)**. Priča se da su i u mom resoru ostavljeni nekakvi dugovi od 70 mln. kuna, ali ništa konkretno. Molio bih da gospodin ministar onda poduzme odgovarajuće radnje. Predsjedatelj, mr.sc. **Mato Arlović**, ga je upozorio da ne zloupotrebljava institut ispravka netočnog navoda. Na povredu Poslovnika ukazala je i **Marija Bajt (HDZ)** budući da je zastupnik, umjesto ispravka netočnog navoda, iznio svoje mišljenje i polemizirao s ministrom.

Rebalans je rezultat otrežnjenja vladajuće garniture

Ivan Šuker je pojasnio da je rekao kako je bivši predsjednik Vlade bivšoj direktorici rekao ”to i to” te da on (Šuker) nijednom riječju nije podržao nikoga. Još je napomenuo da je vrlo interesantno pročitati Linićeva izlaganja na nekim upravnim odborima.

Slavko Linić (SDP) je uzvratio kako je sa spomenutom direktoricom razgovarao kao potpredsjednik Vlade zadužen za vođenje radne grupe za istraživanje gospodarskog kriminala, osobno ocijenivši da je gospodin ministar davao potporu bankaru koji je pokrao hrvatsku banku.

Zbog prekoračenja ovlasti u ispravku navoda Liniću je potpredsjednik Parlamenta, mr.sc. **Mato Arlović** izrekao opomenu.

Razvoj nije prioritet ove Vlade

Usljedilo je izlaganje **Slavka Linića**, koji je najprije ustvrdio kako je vrhunac svega ono čega se naslušao na temu gospodarstva i proračuna bila Šukerova izjava o pozitivnim trendovima 1999. godine. A riječ je, naglasio je, o godini opljačkanih banaka, neuspješnih privatizacija, radnika na ulici, 150 tisuća neisplaćenih plaća, kašnjenja mirovina, socijalne naknade te rokova plaćanja iznad 360 dana, potpuno paraliziranoga

platnog sustava, deficita države od 8,2 posto, negativnih trendova rasta društvenog proizvoda. Za razliku od 2000. i koalicijske vlasti - za koje su pokrenute ceste, isplaćene neisplaćene plaće i redovito isplaćivane mirovine, djelomično vraćeni dugovi za mirovine i konsolidirane mnoge tvrtke. Uz to, 25 najvećih trgovačkih društava s većinskim državnim vlasništvom prestali su biti gubitaši i sada ulažu u hrvatski razvoj.

Predloženim se proračunom, upozorio je Linić, napušta projekt modernizacije i strukturnih promjena na HŽ-u, nije na vrijeme završena prometnica koja bi itekako dobro došla turističkoj sezoni (istovremeno se, apsurdno, zamjera bivšoj vlasti ulaganje u ceste i tvrdi da se radilo bez odluka Sabora i uz varanje MMF-a). Da razvoj nije prioritet Vlade vidi se na primjeru Hrvatskih telekomunikacija - rekao je zastupnik.

Ne možemo podržati Prijedlog proračuna koji ne želi "uzlaziti" i održavati započeti ciklus razvoja; to što će građani plaćati veće poreze, a PDV neće biti smanjen u četverogodišnjem mandatu nije samo neizvršavanje predizbornih obećanja, već i odstupanje od jamstvene kartice.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo ove ocjene: turizam bez infrastrukture ne može uspjeti; ne možemo podržati prijedlog proračuna koji ne želi "uzlaziti" i održavati započeti ciklus razvoja; to što će građani plaćati veće poreze, a PDV neće biti smanjen u četverogodišnjem mandatu nije samo neizvršavanje predizbornih obećanja već i odstupanje od jamstvene kartice.

Nije točno

Ovo izlaganje potaknulo je više ispravaka netočnih navoda. **Ivan Jarnjak (HDZ)** je rekao kako nije točno da je ministar Šuker uspoređivao samo sa

1999. godinom već i sa 2003, ukazavši na trend pozitivnih kretanja u drugoj polovici 1999. godine, za razliku od negativnog trenda u 2003.

Katarina Fuček (HDZ) je upozorila kako su se ceste počele graditi i desetak godina prije prethodne vlasti (kojoj se zamjera nepoštovanje zakona i trošenje izvan plana i odobrenja Sabora) te da ih gradi i ova Vlada.

Netočna je tvrdnja kako su samo iz oporbe Koaliciji dolazile poruke da se troši previše. Izjavio je to i sam guverner Rohatinski, koji je u svibnju 2003. govorio o potrebi promptnog zaustavljanja budućih zaduživanja zemlje, s obrazloženjem da neće biti moguće uredno servisiranje postojećeg duga.

Ivan Vučić (HDZ) je rekao da Vlada ne zaustavlja modernizaciju HŽ-a već je samo usporava (ulagat će se kad se saniraju dugovi).

Marija Bajt (HDZ) je Liniću uzvratila kako nije točno da je HDZ zamjeralo zbog ulaganja u ceste, podsjetivši kako ih je počela graditi još HDZ-ova vlada (tunel Sv. Rok i Maslenički most. Zamjeralo se samo zbog netransparentnog proračuna u kojemu nisu bila prikazana ulaganja u ceste. Koalicijska vlast je, dometnula je, zadužila građane RH za više od 13 mlrd dolara.

Ivanka Roksandić (HDZ) je uzvratila da je među 25 velikih firmi bila i Željezara Sisak, koja je 2000. godine imala potpisan ugovor sa Samsungom, ali je predviđeno ulaganje (50 mln. dolara) preusmjereno u Luku Rijeka pa već niz godina traje borba za opstanak Željezare.

Potpredsjednik Hrvatskog sabora, **Luka Bebić** je ustvrdio kako svi uglavnom ne ispravljaju mišljenja već samo iznose svoja, ali da će se tako nastaviti do promjene Poslovnika.

Vladimir Pleško (HDZ) je ustvrdio kako nije točno da je prošla vlada imala uspješan gospodarski program, jer zahvaljujući njemu Hrvatska ima 15 mlrd. dolara vanjskog duga.

Uz to, nije točno da je 1999. godina opljačkanih banaka i uništenog gospodarstva, a ako to jest točno taj se proces nastavio poglavito u razdoblju 2001-2-

003 (primjeri - Riječka banka, "Viktor Lenac" itd.)

Nevenka Majdenić (HDZ) je negirala Linićeve riječi kako se Koaliciji zamjeralo iz oporbe da previše radi na cestama. Ukazivalo se, pojasnila je, na netransparentno financiranje i to je jedan od najvećih razloga probijanja prošlogodišnjeg proračuna te velikog deficita. Jedini alibi nemoći u kontroli trošenja sredstava je taj što je svaki od koalicijskih partnera trošio kako je htio, zaključila je.

Određene kategorije potrošnje su naslijedene

Odgovarajući Liniću, ministar **Šuker** je pojasnio kako je bio ukazao na negativne trendove u prvom polugodištu te pozitivne u drugom polugodištu 1999, dok je 2003. godine, nažalost, bilo obratno. Nitko nije osporio da je prošla Vlada napravila određene gospodarske pomake, bilo bi to krajnje nekorektno reći. Nameće se, međutim, upit - kako to da se ovu Vladu uvjerava da nije osigurala dovoljno sredstava niti u jednom ministarstvu, a predviđen je proračun veći za 2,5 mlrd. nego lani.

Praktički, nema projekata koji mogu nositi rast i razvoj, pa se čak niti ne omogućuje rješavanje ozbiljnijih socijalnih problema nego se zadržava zatečeno stanje, a i prema nekim kategorijama socijalnih korisnika Prijedlog je restriktivan.

Ministar je, zatim: podsjetio da su određene kategorije potrošnje naslijedene i da je ostalo 9,1 mlrd. kuna neplaćenih računa; ustvrdio da je preslab fiskalni kapacitet države preslab za pokriće određenih socijalnih davanja (to nije stav ni HDZ-a ni SDP-a); upitao za koliko su to više povećani izdaci za mirovine, a da isto ne bi napravio SDP da je ostao na vlasti; da je SDP stvorio veli-

ku potrošnju kod socijalnih davanja; da je financijski plan Hrvatskih cesta ove godine izvorno veći od onoga iz 2003 (interesantno je da ova Vlada s time ne može, kako se tvrdi, napraviti dovoljno autocesta, a bivša je mogla s istim ili manjim novcem).

Iz ministroma izlaganja još izdvajamo sljedeće primjedbe, ocjene i zaključke: da je SDP imao ozbiljnu namjeru napraviti projekt HŽ-a krenuli bi prošle godine, a ne bi to odgodili; pregovori s Europskom unijom će biti daleko tvrdi od ovih sadašnjih s MMF-om (kao što su SDP-ovi s MMF-om vjerojatno bili teži); jedan od najvećih problema javnih financija je prihodovna strana (previše novca curi mimo mjesta na koje bi trebali doći).

Tu su još upiti – zašto u Poreznoj upravi nisu održani seminari o PDV-u; je li se uz oslobodjenja od PDV-a provuklo i nešto drugo, naime, nulta stopa PDV-a u turizmu je 2003. iznosila samo 2 mlrd. kuna, dok je 2000. godine to uključivalo proizvode i usluge u vrijednosti 13 mlrd. a krajem 2003 – 20 mlrd. (što je s preostalih 5 mlrd. kuna).

Ministar Šuker je izlaganja završio napomenom kako će biti najveća politička tragedija ako se nakon svih političkih napora izvuče "mali ekonomski gafić" i ne omogući ulazak u EU (može to biti baš tih 3 posto deficita i 60 posto bruto domaćega proizvoda javnog duga).

Dragica Zgrebec (SDP) je netočnom nazvala tvrdnju kako opozicija ne želi konsenzus oko važnih pitanja, a na pragu je Europske unije. Ponude li se projekti u kojima treba postići konsenzus bit će ga, rekla je, podsjetivši zatim kako su kod prihvaćanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom zajednicom zastupnici HDZ-a napustili dvoranu (uslijedila je s tim u svezi zamjerka predsjedavajućeg, potpredsjednika Parlamenta, **Luke Bebića** kako nitko nije ni spomenuo napuštanje sabornice pa nije moglo biti ni ispravka).

Plimni val razvoja utemeljen je na politikama bivših Vlada, odnosno prethodne

Ustvrdivši da Prijedlog rebalansa proračuna govori i o tome kako se ostva-

ruje najavljeni program mjera premijera Sanadera te da ga je teško podržati, mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** je ukazao na stalni pad gospodarskog rasta (lani je bila 4,3, a sada je plan 3,7) i industrijske proizvodnje, na to da trgovina bilježi dvostruko manji rast i da, očito, slijedi porast javnog duga, a raste i inozemni. Praktički, nema projekata koji mogu nositi rast i razvoj, pa se čak niti ne omogućuje rješavanje ozbiljnijih socijalnih problema nego se zadržava zatečeno stanje, a i prema nekim kategorijama socijalnih korisnika Prijedlog je restriktivan.

Po riječima predstavnika SDP-a, plimni val dosadašnjeg razvoja i rasta utemeljen je na projektima bivših vlada, odnosno prethodne. Postavlja se pitanje, dometnuo je, je li moguće da je jedini "nekakav" ekonomski program zapravo program aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom. Da bi se realizirao nužne su restrikcije u socijalnoj potrošnji, a nju se ne može pratiti daleko važnijom – investicijskom potrošnjom.

Ozbiljno se, po zastupniku Arloviću, nameće i pitanje posljedica koje će izazvati još neke mjere ekonomske i porezne politike – ne samo da nije smanjen PDV već su kroz trošarine povećani prihodi po osnovi poreza. U takvoj se situaciji, dometnuo je, otvara nova preša jačanja javne, državne potrošnje, kroz povećana davanja i u zapošljavanju, što pokazuje da je jedan od oblika rješavanja nezaposlenosti bilo povećano zapošljavanje u upravi i javnim službama.

U nastavku izlaganja uslijedile su ove primjedbe, ocjene, upit: počinju rasti troškovi života i stvaraju se uvjeti za uspostavu inflacije; predloženo je uvod u listopadski rebalans; za par godina naći ćemo se u situaciji da nećemo moći servisirati javni inozemni državni dug; razvoj zemlje je potpuno neujednačen; dokle će županije, općine i gradovi moći šutjeti i trpjeti da im se uzima; u željeznici se ne događa ništa.

Zaključno je zastupnik rekao da bi rasprava bila daleko kvalitetnija da je uz Prijedlog ponuđena makroekonomska projekcija Vlade za sljedeće tri godine.

Nisu se ostvarile prognoze medija

Podržavši Prijedlog, **Kajo Bućan (HDZ)** se osvrnuo na stavke izmjena vezane uz Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Najprije je rekao kako se nisu ostvarile prognoze medija kako će "Hebrang dobiti manje novca" te da je "njegovo ministarstvo zakinuto". Naime, Vlada je rebalansom tom ministarstvu dodijelila 118, 357.440 kuna više.

Ne podržava se jer su smanjena sredstva preventivnim programima

Replicirajući Bućanu, **Marija Lugačić (SDP)** je uzvratila kako rebalans ne podržava jer su kod preventivnih programa sredstva većinom smanjena (ograničavanje uporabe duhanskih proizvoda, "detoks" program liječenja ovisnika, edukacija o HIV-u u srednjim školama; unapređenje reprodukcijskog zdravlja mladih, prevencija alkoholizma u njih; rano otkrivanje raka dojke i sl.

Nitko nije osporio da je prošla Vlada napravila određene gospodarske pomake, bilo bi to krajnje nekorektno reći. Nameće se, međutim, upit – kako to da se ovu Vladu uvjerava da nije osigurala dovoljno sredstava niti u jednom ministarstvu, a predviđen je proračun veći za 2,5 mlrd. nego lani.

Mr.sc. **Kajo Bućan (HDZ)** je odgovorio kako je govorio o ukupnom povećanju na stavei HZZO-a - 60 mln. kuna obveze temeljem kolektivnog ugovora za regres za godišnji odmor; 12,4 mln. za nabavu novih polio cjepiva; redovni porodiljni dopust 9,4 mln. kuna i socijalna skrb 62, 990.000 kuna.

Ustvrdivši kako predloženo ne daje prostora za optimizam, **Jagoda Martić (SDP)** je rekla kako je jasno da Vlada odustaje od dobrog dijela svojih obeća-

nja i to upravo onih koji se baziraju na osmišljenoj ekonomskoj politici pa se može zaključiti da Vlada i nema osmišljenih programa.

Zastupnica je, nadalje: izjavila kako je očito da Vlada u ostvarenju cilja – smanjenja deficita – neće prezati od poreznih opterećenja privrede i građana; zamjerila predlagatelju što je Ministarstvu znanosti i obrazovanja uzeto 18 mln. kuna; upozorila da nema poreznog rasterećenja gospodarstva; rekla kako su povećana sredstva za plaće korisnika proračuna posljedica porasta broja zaposlenih (a spajala su se ministarstva da bi se smanjio broj zaposlenih).

To da Vlada nema jasnu viziju razvoja te da postoji poprilično nesnalaženje u radu Vlade i pojedinih ministarstava pokazuju i mnoge stavke izvršenja do 30. lipnja (po raznim ministarstvima – nula kuna) – rekla je zastupnica. Ona je još prigovorila zbog smanjenja ionako male stavke za zdravstvenu zaštitu na otocima, smanjenje sredstava za unapređenje reproduktivnog zdravlja žena te za prevenciju i rano otkrivanje raka dojke. Primarna zdravstvena zaštita nije dobila dovoljno za realizaciju preventivnih programa utvrđenih ugovorom, a koji se odnose na smanjenje raka dojke, debelog crijeva, bolesti vezanih uz hipertenziju i šećernu bolest – rekla je zastupnica, podsjetivši s tim u svezi na izjavu ministra zdravstva kako će to biti riješeno primarnom zaštitom. On je, također, podsjetila je, kod donošenja Proračuna izjavio kako je donesen prvi nacionalni program prevencije karcinoma po kojem će svaka županija iz decentraliziranih sredstava kupiti mobilni mamograf, a liječnici očitavati volonterski mamograme. Od toga ni riječi, naglasila je Jagoda Martić, ustvrdivši kako se javnost već naučila na to da ministar jedno govori ujutro, a drugo navečer, što je – kako reče – zabrinjavajuće i tužno.

Iz ovoga izlaganja još izdvajamo upozorenja kako je neprihvatljivo smanjenje sredstava za prevenciju alkoholizma kod mladih, za terapijske zajednice za detoks liječenje ovisnika, za državni monitoring ispitivanja zdravstvene

ispravnosti hrane i vode za piće te za provedbu sanitarnog nadzora.

Zaustavljeni su svi integracijski procesi u poljoprivredi

Ivan Kolar (HSS) započeo je izlaganje napomenom kako je rebalans rezultat otrežnjenja vladajuće garniture zanesene izbornom pobjedom. Uslijedile su zatim konkretne kritičke opaske: zaustavljeni su svi integracijski procesi u poljoprivredi i procesi restrukturiranja (obiteljsko domaćinstvo, ograničavanje strukturnih potpora); ministar ne može voditi politiku jedne države ako nema autonomije, u smislu osiguravanja sredstava; agrarna politika bez perspektivne ugrožava temelje življenja, nikako da se shvati da država ne može bez poljoprivrede.

Rekavši da su, zapravo, obećavana brda i doline, zastupnik je rekao kako su norci seljaci koji su prihvatili takvo obećanje.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo napomenu kako se trese svaka vlada koja ne ispunjava uvjete koje diktira poljoprivreda, tvrdnju kako Hrvatska mora imati svoj ekosocijalni model te apel da se za narednu godinu osiguraju sredstva koja bi poljoprivredi omogućila da se pripremi za ulazak u Europsku uniju.

Ovime je rasprava o rebalansu završena.

OČITOVANJE I GLASOVANJE O AMANDMANIMA

U nastavku rada Sabora pristupilo se očitovanju o amandmanima koji su istaknuti na odgovarajućim tabelama. Sadržaj, namjenu i suštinu brojnih amandmana koje su podnijeli zastupnici i klubovi zastupnika, bit će u sažetom obliku predstavljeni prilikom očitovanja predstavnika predlagatelja uoči samog glasanja. Prvo se odlučivalo o Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osigu-

ranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Prijedlogu izmjena i dopuna plana prihoda i rashoda Državnog proračuna i izvanproračunskih fondova za 2004. godinu, Prijedlogu izmjena i dopuna plana prihoda i rashoda Državnog proračuna i izvanproračunskih fondova za 2004. godinu.

Na redu su prvi amandmani Vlade, pa se u skladu s odredbama članka 166. Poslovnika odlučivalo o njihovom prihvaćanju. Većinom glasova zastupnici su prihvatili da se o podnesenim amandmanima raspravlja i glasuje, uz napomenu da u raspravi mogu sudjelovati samo predstavnici klubova zastupnika. Ministar financija **Ivan Šuker** obrazložio je zatim Vladine amandmane.

- Prvim se amandmanom predlaže da se u općem dijelu iza članka 1. mijenjaju računi prihoda i rashoda prema promjenama rashoda kod proračunskih korisnika koji je predložen u amandmanu Vlade pod rednim brojem III. Ovaj amandman prihvaćen je većinom glasova (78 "za", 31 "protiv" i 4 "suzdržana").

- Prema amandmanu III., u Konačnom prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2004. godinu, u općem dijelu iza članka 2. mijenjaju se rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine, prema promjenama rashoda i izdataka kod proračunskih korisnika predložen u amandmanu III. Ni ovdje nije bilo zainteresiranih za raspravu pa je predsjedavajući zaključio raspravu te pozvao na glasanje. Većinom glasova usvojen je i ovaj amandman Vlade Republike Hrvatske.

- U amandmanu pod rednim brojem III. ministar je predložio da se Ustavnom sudu povise rashodi za 1,4 milijuna kuna, a istovremeno za isti iznos smanji proračunska pričuva. Uz sredstva namijenjena informatizaciji i opremanju Ustavnog suda Republike Hrvatske predložene su i nove preraspodjele rashoda po pojedinim programima, aktivnostima i projektima. Proračunski korisnici koji su navedeni u tabelarnim pregledu kojim je nadopunjen ovaj amandman, predložili su nove preraspodjele svojih odobrenih rashoda kako ne

bi doveli u pitanje izvršavanje već ugovorenih obveza. Sve navedene promjene utvrđene su unutar planiranih sredstava za proračunske korisnike i ne povećavaju svotu ukupno predloženih rashoda i izdataka u Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2004. godinu.

- I ovaj amandman prihvaćen je bez rasprave, većinom glasova.

- Slijedećim amandmanom predloženo je da se u završnim odredbama mijenja članak 5. koji glasi: "Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu stupaju na snagu danom objave u "Narodnim novinama". I ovaj amandman je prihvaćen zastupničkom većinom, a zatim se pristupilo očitovanju o amandmanima zastupnika i klubova zastupnika.

- Prvi amandman predložila je zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)**. Predložila je da se u rashodima mijenjaju slijedeće pozicije: u poziciji 3211 službena putovanja iznos od "155.513,559." zamjenjuje se iznosom od "121.000,000". Na poziciji 3237 intelektualne i osobne usluge iznos "669.769,750" zamjenjuje se iznosom "480.000,000". Na poziciji 3293 (reprezentacija), iznos od "30.037,716" zamjenjuje se iznosom "26.500,000". Na poziciji 3299 (ostali nespomenuti rashodi poslovanja), iznos od "175.765,911" zamjenjuje se iznosom "80.000,000" kuna. Vlada nije prihvatila predloženi amandman jer nije jasno što se time želi konceptijski postići. Zastupnica Zgrebec dodatno je pojasnila svoj prijedlog, sugerirajući da se smanje sve pozicije za službena putovanja, intelektualne usluge i reprezentaciju, jer su ovi izdaci veći u odnosu na 2003. godinu. Zatražila je glasovanje o predloženom amandmanu. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Slijedećim amandmanom iste zastupnice predloženo je da se u Ministarstvu financija (025) na poziciji K 253.008, (izgradnja i opremanje graničnih prijelaza prema Sloveniji), broj "28.000,000" zamijeni brojem "32.000,000". Na poziciji K 320 828, (izgradnja i opremanje graničnih prijelaza prema Mađarskoj), broj "6.000,000" zamjenjuje se brojem "10.000,000". Vlada nije

prihvatila ni ovaj amandman, napominjući da su namijenjena sredstva veća nego ona koja su izdvojena 2003. godine. Zastupnica je dodatno obrazložila podnijete amandmane, te zatražila glasovanje. Amandman nije prihvaćen.

- Slijedeći amandman zajednički su podnijeli klubovi zastupnika **HSS-a** i **SDP-a**. Amandmanom se od Ministarstva financija pod oznakom A 539025 traži naknada štete uzrokovane elementarnim nepogodama 3831. Naknada štete pravnim i fizičkim osobama broj "5.600,000" zamjenjuje se brojem "12.600,000". Sukladno članku 31. Zakona o proračunu povećanje sredstava za ovu poziciju osigurava se smanjenjem 025 Ministarstvo financija. (15 Porezna uprava K 270134 objekti za potrebe porezne uprave 41249. Ostala prava broj "8.057,814" zamjenjuje se brojem "6.057,814". Poslovni subjekti 4212 broj "11.378,277" zamjenjuju se brojem "6.378,277". Vlada nije prihvatila ni ovaj amandman nudeći obrazloženje identično prethodnom amandmanu. Zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** govorila je u ime predlagatelja, te napomenula da nije rečeno kako se ova sredstva odnose na financiranje obrane od tuče koja je počinila iznimno velike štete u Republici Hrvatskoj. Pristupilo se glasovanju, ali predloženi amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Slijedeći amandman podnio je Klub zastupnika **LIBRE**. Predložili su da se u poglavlju Ministarstva financija iznos predviđen novim planom za 2004. godinu od 5.600,000 mijenja u iznos od 110.000,000 kuna. Za ostvarenje ovog povećanja navedene pozicije u iznosu od 104.400.000 kuna predloženo je smanjenje novog plana za slijedeće pozicije Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva: A 560005 subvencije brodogradilištu Brodosplit d.o.o – planirani iznos od 139.167.659 smanjiti za 45.000.000. kuna, Brodogradilištu hrvatska brodogradnja d.o.o. planirani iznos od 40.690.330. smanjiti za 8.400,000 kuna, Brodogradilištu 3. maj brodogradilište d.o.o. – planirani iznos od 115.527,461. smanjiti za 28.000,000. kuna. Vlada je ocijenila da se ne mogu smanjivati sredstva namijenjena brodogradnji, iako je

zastupnik **Željko Pavlic (LIBRA)** upozorio da su sredstva namijenjena nastradalim imanjima od tuče definitivno premlena. Predloženi amandman nije dobio potrebnu većinu na glasovanju koje je uslijedilo.

- Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** predložila je amandman na poziciji A 359 025 koja se odnosi na naknadu štete uzrokovane elementarnim nepogodama, predlažući da se iznos "5.600,000" zamjenjuje iznosom "100.000,000". Ni ovaj amandman ministar Šuker nije prihvatio navodeći da ne može oduzimati financijska sredstva namijenjena hrvatskom gospodarstvu i znanstvenoistraživačkim projektima. Zastupnica je ponovila potrebu da se povećaju rečene naknade kako bi se barem djelomično nadoknadile učinjene štete na usjevima i dugogodišnjim nasadima, te zatražila glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Zastupnici mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** i **Mato Gavran (SDP)** podnijeli su zajednički amandman kojim se predlaže naknada od štete uzrokovane elementarnim nepogodama. Brojka od "5.600.000" zamjenjuje se brojem "32.000,000" i to za naknadu štete pravnim i fizičkim osobama. Sukladno članku 31. Zakona o proračunu povećanje sredstava za ovu poziciju treba osigurati smanjenjem izdataka s pozicije 020 Vlade Republike Hrvatske i iznos 157.058,553 umanjiti za gore navedeni iznos. Predstavnik Vlade nije prihvatio ni ovaj amandman navodeći da Vlada dobiva iznos umanjen za punih 20 milijuna manji nego što je imala Vlada u prethodnom sazivu. U ime podnositelja amandmana dodatne je argumente ponudio zastupnik mr.sc. **Mato Arlović**, navodeći da su predložena sredstva za nadoknadu štete neophodna s obzirom na prethodne elementarne nepogode. Podsjetio je i na slabosti rada Hidrometeorološke službe koja je izdala nalog da se ne upotrebljavaju predviđena zaštitna sredstva protiv tuče. Pristupilo se glasovanju, ali amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Slijedeći amandman podnijela je zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** zatra-

živši veće sredstava za nastale štete na poljoprivrednim posjedima. Predložila je da se iznos od "5.600.000,00" kuna zamijeni iznosom od "25.600.000,00" u stavci 3831, a iznos od "5.600.000,00" zamijeni iznosom od "20.000.000,00" kuna. Ujedno predlaže dodavanje nova stavka, 3832 – Obrana od tuče, s iznosom od 5.600.000,00 kuna. Pozicija 329 – ostali nespomenuti rashodi poslovanja, stavka 3293 – reprezentacija – iznos od "30.037.706" zamjenjuje se iznosom "10.037.706" kuna. Vlada nije mogla prihvatiti ni ovaj prijedlog, jer su sredstva predviđena za reprezentaciju gotovo identična sredstvima iz 2003. godine. Zastupnica Lalić upozorila je u svom dodatnom pojašnjenju da tijekom prošle godine usprkos propisima nije gotovo uopće djelovala obrana od tuče. Vlada je donijela odluku da bi obrana mogla djelovati tek u 10. mjesecu, odnosno u periodu kada nema ozbiljne opasnosti od ove elementarne nepogode. Zatražila je glasovanje, ali ni ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

- **Ministar Šuker** je informirao zastupnike da Vlada ne može prihvatiti amandman **Zvonimira Mršića (SDP)** da se za 200 mln. kuna povećaju sredstva za potrebe decentraliziranih funkcija u jedinicama lokalne samouprave, i to na način da se traženi iznos "skine" sa stavke "Dani zajmova trgovačkim društvima u javnom sektoru".

- Dodatno obrazlažući svoj zahtjev, zastupnik je napomenuo da milijardu i 50 milijuna kuna, koliko je Rebalansom predviđeno za funkcije prenesene na lokalnu samoupravu (osnovno i srednje školstvo, zdravstvo i socijalna skrb) neće biti dostatno za te potrebe do kraja godine, to više što se smanjuje mogućnost zaduživanja lokalnih jedinica. Naime, analiza izvršenja Proračuna za prvih šest mjeseci ove godine pokazala je da je za tu namjenu utrošeno čak 56,67 posto raspoloživih proračunskih sredstava, tako da će potkraj godine transferi iz državnog proračuna presušiti (treba imati na umu i to da će puno novca otići na povrat poreza). Budući da je ministar kategorično izjavio da se sredstva namijenjena gospodarstvu ne

mogu usmjeriti u potrošnju, apelirao je na Vladu da pronađe pogodniju stavku s koje bi se mogla skinuti tražena sredstva, te zatražio da se o njegovu amandmanu glasuje (nije dobio potrebnu većinu zastupničkih glasova).

- Istu sudbinu doživjeli su i amandmanski zahtjevi **Ljubice Lalić (HSS)**. Podsjetimo, zalagala se za to da se predvide izdašnja sredstva za pomoć lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, konkretno općinama Gornji Bogičevci (dodatnih 522,6 tisuće kuna) i Stara Gradiška (još 549.483,00 kn) te Brodsko-posavskoj županiji (dodatne 2,2 mlrd.) i Krapinsko-zagorskoj županiji (još 4,1 mlrd. kuna). Sugerirala je da se za tražene iznose smanje sredstva reprezentacije kojima raspolaže Vlada (oko 30 mln. kuna).

- **Ivan Šuker** je pojasnio da se ti prijedlozi ne mogu prihvatiti, jer su za spomenute lokalne jedinice predviđeni iznosi sredstava koja bi po ocjeni resornih ministarstava trebala biti dovoljna do kraja godine. Podsjetio je na to da je za općinu Gornji Bogičevci ove godine osigurano 74 posto više sredstava nego lani (ukupno 870 tisuća kuna), dok za općinu Stara Gradiška to povećanje iznosi 32 posto, ne računajući sredstva koja su im posredno transferirana iz državnog proračuna kroz povrat poreza.

- Nezadovoljna tim obrazloženjem zastupnica je naglasila da su Gornji Bogičevci prvo selo do Okučana, na području koje je bilo okupirano a sada je potpuno razrušeno. U tom kraju nema nikakvog gospodarstva ni drugih izvora financiranja. Kako reče, nije dovoljno da povratnici samo sjede u svojim kućama koje se nalaze u minskim poljima.

Po njenim riječima općina Stara Gradiška je još u gorjoj situaciji, a radi se o najmlađoj općini po dobroj strukturi stanovništva. Napomenula je, među ostalim, da Brodsko-posavska županija prema službenim statističkim podacima ima najlošiji standard u Hrvatskoj, a posljedica toga je i velika fluktuacija stanovništva. Unatoč tome, ove godine joj je osigurano upola manje sredstava iz državnog proračuna nego lani (svega 4,5 mln. kuna). Zahtjev za povećanje

sredstava Krapinsko-zagorskoj županiji popratila je obrazloženjem da je ta lokalna jedinica dobar dio svojih proračunskih sredstava usmjerila na poticanje gospodarstva, pa ne može sudjelovati u izgradnji prijeko potrebne infrastrukture.

Na kraju je zatražila da se o njenim amandmanima glasuje, ali većina zastupnika priklonila se mišljenju Vlade.

- **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** zahtijevala je da se povećaju transferi iz državnog proračuna Zadarskoj županiji, kako bi se osigurao daljnji proces decentralizacije, uz napomenu da su općine na tom području vrlo siromašne. Predložila je da se sredstva za tu namjenu osiguraju smanjenjem izdataka s pozicije 020 Vlada RH - 157 058 553. Ministar **Šuker** je rekao da Vlada ne prihvaća ovaj amandman jer joj je planom za ovu godinu već osigurano 20 mln. kuna manje nego što je lani potrošila bivša Vlada.

- Zastupnica je inzistirala da se o tome glasuje, uz opasku da je za vrijeme bivše vlasti, kada je premijer bio iz SDP-a, Zadarskoj županiji bilo osigurano četiri puta više sredstava iz državnog proračuna nego ove godine.

Nakon glasovanja pokazalo se da ovaj amandman nije dobio "zeleno svjetlo".

- Istu sudbinu doživjeli su i amandmanski zahtjevi **Marije Lugarić (SDP)**. Podsjetimo, tražila je da se za 100 tisuća kuna poveća iznos planiran u razdjelu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti za unapređenje kvalitete obiteljskog života i razvoj obiteljskih usluga (na račun sredstava predviđenih za opremanje Ministarstva). Drugim amandmanom predlagala je da se povećaju sredstva za potrebe Povjerenstva Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih. Traženi iznos (527 333,00 kn) namakao bi se smanjenjem stavke na kojoj su planirana sredstva za informatizaciju Vlade RH.

Tomislav Ivić, državni tajnik za branitelje, rekao je da Vlada ne prihvaća te amandmane, jer su sredstva predviđena Proračunom dostatna za realizaciju spomenutih aktivnosti.

• Zastupnica je izjavila da je to ne čudi, s obzirom na činjenicu da ova Vlada, unatoč proklamiranim stavovima, rebalansom smanjuje iznose za navedene namjene. Naime, ne provode se ni već započeti projekti u okviru Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti vezani uz obitelj, djecu i mlade. Ne mogu vjerovati da vam je važnije opremiti vaše Ministarstvo, nego li uložiti u unapređenje obiteljskog života i razvoja obiteljskih usluga, negodovala je. Apelirala je na zastupnike da ne dozvole da se smanje proračunska sredstva namijenjena aktivnostima na sprječavanju rizičnih ponašanja među djecom i mladima. Unatoč tome, oba njena amandmana su odbijena.

• Ništa bolje nije prošao ni **Zvonimir Mršić** sa svojim zahtjevom da se u razdjelu istog Ministarstva povećaju kapitalne donacije građanima i kućanstvima (za oko 2 mln. kuna). Predlagao je da se traženi iznos namakne sa stavke na kojoj su predviđena sredstva za plaće. **Tomislav Ivić** je napomenuo da Vlada ne prihvaća ovaj amandman, jer su predviđena sredstva u ovoj godini planirana na osnovi ugovora iz ranijeg razdoblja i bit će dostatna za izvršenje svih aktivnosti.

• Dodatno obrazlažući svoj amandman zastupnik je podsjetio na to da 600 obitelji u Vukovaru živi u neobnovljenim stanovima na koje polažu starnarsko pravo, ali za koje im država nije izdala rješenja. Iako ti stanovi u razdoblju od 97. do danas uopće nisu održavani, gradsko-komunalno poduzeće im je poslalo račune na ime pričuve za navedeno razdoblje, u iznosu od 3 tisuće 400 kuna. Zastupnik je apelirao na Vladu da se pronađu potrebna sredstva kako bi se taj problem riješio, a ne da se protiv tih građana pokreću sudski postupci.

• Unatoč njegovu apelu većina zastupnika nije poduprla taj amandman. Jednako je prošao i njegov zahtjev da se u razdjelu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva predvidi 5 mln. kuna za izradu projektne dokumentacije za adaptaciju objekta za poslovnu školu u Kumrovcu.

Državna tajnica u Ministarstvu gospodarstva, **Vera Babić** pojasnila je da Vlada ne prihvaća ovaj amandman. Drži, naime, da ovaj prijedlog zaslužuje puno kompleksniji projektni pristup a, osim toga, intervencija se predlaže u odnosu na agregatne troškove, a ne razrađeno po stavkama.

• Zastupnik je, pak, podsjetio na to da su Vlada RH i Hrvatska udruga poslodavaca potpisali sporazum o tome da će u Kumrovcu biti izgrađena poslovna škola. Vlada se obvezala da će iz državnog proračuna izdvojiti 25 mln. kuna, kako bi se adaptirao objekt u vlasništvu države, nakon čega bi HUP sklopio zakupnički odnos i tamo organizirao poslovnu školu.

• Unatoč tom obrazloženju ni ovaj amandman nije dobio "zeleno svjetlo".

• Po riječima državne tajnice Vlada nije uvažila ni amandmanski zahtjev klubova zastupnika **SDP**-a i **HSS**-a, da se Rebalansom rezervira 70 mln. kuna za isplatu socijalnih mirovina. Prema njihovu prijedlogu za taj bi iznos trebalo smanjiti izdatke na poziciji Rashodi u poslovanju - intelektualne i osobne usluge. Kako je naglasila **Vera Babić**, Vlada je imala prilike izraziti svoje stajalište o nedorađenosti prijedloga o uvođenju instituta socijalne mirovine. Primijetila je, također, da se i u ovom slučaju intervencija predlaže u odnosu na agregatne troškove, a ne na pojedinačne stavke.

• Predstavnica Kluba zastupnika **SDP**-a, **Milanka Opačić**, izjavila je da su svojim amandmanom htjeli pokazati da se u Državnom proračunu mogu pronaći sredstva kojima bi se pomoglo socijalno ugroženoj kategoriji ljudi koji žive na rubu gladi (riječ je o oko 65 tisuća građana). Zatražila da se o tome glasuje, ali ni ovaj amandman nije prošao.

• **Jadran Antolović**, državni tajnik Ministarstva kulture, informirao je zastupnike da Vlada ne prihvaća zahtjev **Ljubice Lalić** za osiguranje 500 tisuća kuna za obnovu crkve Uznesenja Marijina u Slavonskom Kobašu, te crkve Sv. Mihovila u Dubočcu, na račun sredstava reprezentacije. Napomenuo je da se sredstva za zaštitne radove na spomenicima kulture dodjeljuju temeljem

javnog poziva i uz objektivno dokumentirane prijave.

• Zastupnica je rekla da joj je to poznato i da su se obje župe prijavile na natječaj te da su i na jednom i na drugom projektu radovi već započeti. Naime, prošla Vlada, za koju se u javnosti tvrdilo da nema osjećaja za vjerske potrebe svojih građana, osigurala je sredstva za tu namjenu, ali radovi još nisu završeni, tako da se u tim objektima ne može obavljati bogoslužje. S obzirom na to da je sastav parlamentarne većine danas bitno drugačiji, očekujem da će ovaj amandman dobiti zeleno svjetlo i radi toga tražim glasovanje, izjavila je zastupnica. Međutim, većina kolega nije poduprla njen prijedlog, već se priklonila mišljenju Vlade.

• Istu sudbinu doživjeli su i amandmani **Đurđe Adlešić (HSL)** koja je zatražila da se u Proračunu osigura 600 tisuća kuna za izgradnju Visokoškolskog i kulturnog centra Bjelovar. Predložila je da se za taj iznos smanje kapitalne donacije neprofitnim organizacijama u razdjelu Ministarstva kulture.

Obrazlažući razloge zbog kojih je Vlada odbila taj prijedlog, **Jadran Antolović** je rekao da su sredstva na poziciji investicija već raspoređena ugovorno te da ovu stavku nije moguće umanjivati. Iako je zastupnica naglasila da je spomenuti projekt gradu potreban te da je izgradnju Centra obećao i ministar Biškupić, njen prvi amandman nije dobio potreban broj zastupničkih glasova, dok je od drugoga odustala.

• **Zvonimir Mršić** predlagao je, među ostalim, da se u razdjelu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva predvidi 18,5 mln. kuna za izgradnju vodovodnog i kanalizacijskog sustava u naselju Vir, i to na račun smanjenja sredstava za plaće te iznosa kapitalne pomoći unutar opće države. Međutim, uvaživši obrazloženje ministra Čobankovića da je stavka za plaće za redovan rad Prijedlogom rebalansa već smanjena na najnužniju razinu, odustao je od svog amandmana.

• Nakon što je ministar poljoprivrede i šumarstva **Petar Čobanko-**

vić dao obrazloženje za neprihvatanje amandmana Kluba zastupnika LIBRE za povećanje iznosa na poziciji Voćarstvo, Zavod za voćarstvo nisu ga prihvatili ni zastupnici glasovanjem. Isto je bilo i s amandmanom Kluba zastupnika LIBRE za povećanje sredstava Zavoda za vinarstvo i vinogradarstvo u iznosu od 10 milijuna kuna i amandmanom Kluba zastupnika HSS-a i SDP-a za povećanje sredstava za poticanje poljoprivrede proizvodnje i intervencije na tržištu (isti amandman podnijela je i Ljubica Lalić) i subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima i malim i srednjim poduzetnicima iako su se u ime predlagatelja Jozo Radoš i mr.sc. Božidar Pankreć založili za njihovo prihvaćanje. Uz daljnje obrazloženje ministra poljoprivrede i šumarstva Petra Čobankovića nisu prihvaćeni, iako su se predstavnici predlagatelja dodatno založili, ni sljedeći amandmani: amandman Kluba zastupnika HSS-a i Kluba zastupnika SDP-a za povećanje potpore nekomercijalnim poljoprivrednicima, subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima (i u ribarstvu i šumarstvu), za intervencije Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi, na poziciji istraživanja u poljoprivredi i osnivanje poljoprivredne komore, za projekt izgradnje ribarskih veletržnica, za Agenciju za hranu te za poticanje sufinanciranja izgradnje ribolovnih brodova.

- Zajednički amandman klubova zastupnika HSS-a i SDP-a nije prihvaćen jer će sredstva planirana za ovu stavku biti dostatna za njezino izvršenje tijekom ove godine.

Željko Pecek (HSS) začuđen je što će i nakon rebalansa proračuna za nacionalni projekt navodnjavanja biti dovoljno svega deset milijuna kuna. Primjerice, samo šteta od suše utvrđena za prošlu godinu iznosi 400 milijuna kuna. Stoga je nezadovoljan iznosom izdvojenih sredstava.

- Amandman HSS-a nije dobio potrebnu većinu glasova jer će sredstva predviđena za uređenje zemljišta biti

dostatna za izvršavanje plana programa za 2004. godinu.

- **Božidar Pankreć (HSS)** smatra da je premalo povećati izdvajanja za uređenje zemljišta u iznosu od 4 milijuna kuna jer već desetljećima ništa značajno nije učinjeno za uređenje zemljišta kao osnovnog poljoprivrednog resursa.

- Zbog ograničenosti sredstava također su odbijeni amandmani zastupnice HSS-a Ljubice Lalić.

- **Ljubica Lalić (HSS)** iznijela je da je zatraženih milijun kuna nužno potrebno za ugradnju pročistača na vodopilištu Lužani koje opskrbljuje pitkom vodom cijelu općinu Oriovac inače nefropatično područje (nefropatija je oboljenje uzrokovano nečistom vodom). Objasnila je nužnost povećanja izdvajanja sredstava za vodoopskrbni sustav cijele istočne Slavonije dodavši da je taj projekt vrijedan 671 milijun kuna dok je proračunom predviđeno svega šest milijuna kuna.

- Odbijen je amandman Zvonimira Mršića jer povećanje izdvajanja na poziciji vodoopskrba i izgradnja vodoopskrbnog sustava nije prihvatljiva s obzirom na to da su raspoloživa sredstva u skladu s planom za 2004. godinu.

- Zvonimir Mršić (SDP) podsjetio je ministra poljoprivrede i premijera da su prilikom posjeta Koprivnici obećali podržati sve projekte koje će Koprivničko-križevačka županija predložiti, a to je inače županija s najmanjim stupnjem dostupnosti javnog vodoopskrbnog sustava, svega se 27 posto stanovništva može priključiti na vodoopskrbu.

Amandman **Dragice Zgrebec** nije dobio potrebnu većinu glasova jer je iznos sredstava moguć nakon preraspodjele na ostale projekte.

- **Dragica Zgrebec (SDP)** objasnila je da se amandman odnosi na sredstva za kanalizaciju tri naselja: Nedelišće, Mačkovec i Savsku Ves. Prema sporazumima o sufinanciranju radova potpisanim 2003. godine izvršene su isplate za dvije godine na način da 50 posto sufinancira investitor, županijsko komunalno poduzeće Međimurske vode, 25 posto poduzeće

Hrvatske vode i 25 posto državni proračun.

Odbijen je amandman Zvonimira Mršića jer izmjene na poziciji kapitalne pomoći bankama i ostalim financijskim institucijama nisu prihvatljive s obzirom na već planirane aktivnosti.

- **Zvonimir Mršić (SDP)** nije tražio izdvajanje sredstava iz proračuna već ga je zanimalo gdje je utvrđena desna obala rijeke Drave u Križevačko-koprivničkoj županiji jer smatra da bi bila šteta da se u Ferdinandovcu rijeka Drava pomakne 500 metara u polje te da se stoga ne iskoristi stavka proračuna jer se ne zna gdje treba utvrditi desnu obalu Drave. Stoga traži da se uz stavku proračuna upiše naziv Križevačko-koprivnička županija.

Predloženi amandman zastupnice Ingrid Antičević-Marinović također nije prihvaćen jer uvođenje nove pozicije nije prihvatljivo s obzirom na već planirane aktivnosti.

- **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** objasnila je da je 2003. godine zaključen Sporazum o zajedničkom financiranju radova na izgradnji vodoovodnog i kanalizacijskog sustava naselja Vir kojim je utvrđeno da će se tijekom 2004. godine od nadležnog ministarstva osigurati devet milijuna kuna, potom od Hrvatskih voda također devet milijuna kuna, a od općine Vir pet milijuna kuna.

- Prilikom donošenja proračuna za 2004. godinu taj je amandman bio odbijen uz obrazloženje da nisu sređeni imovinsko-pravni odnosi, točnije da projekt nema građevinsku dozvolu. S obzirom na to da je sada kompletirana projektna dokumentacija te su sređeni imovinsko-pravni odnosi smatra da bi ugovor trebalo ispoštovati.

- Amandman klubova zastupnika HSS-a i SDP-a odbijen je jer nakon uvida u plan aktivnosti za 2004. godinu, gdje je predviđeno da se izradi plan navodnjavanja, utvrđeno da će taj iznos biti dovoljan te će se iz njega moći sufinancirati izrada programa navodnjavanja pojedinih županija.

- **Željko Pecek (HSS)** smatra da odbijanje amandmana kojim je zatra-

ženo šest milijuna kuna za navodnjavanje, znači odustajanje od smjernica Vlade RH od poljoprivrede što na neki način dokazuje i manjak od 40-tak milijuna kuna u rebalansu proračuna u istom ministarstvu. Čudi ga što kapitalni poljoprivredni projekti u Slavoniji na ovaj način otpadaju. Podsjetio je na sjednicu Vlade RH u Osijeku kada je snažno podržan projekt navodnjavanja i projekt Agencije za hranu. Ali su rebalansom proračuna i jedan i drugi projekt dobili manje novaca nego proračunom.

- Odbijen je i amandman zastupnika SDP-a **Ivice Pančića** i **Mate Gavrana** jer će se ove godine izraditi plan navodnjavanja i sukladno potrebama ova sredstva će zadovoljiti potrebu plana i programa za ovu godinu.

Mato Gavran (SDP) podsjetio je na izjave predsjednika Vlade kao i mnogih dužnosnika da je projekt navodnjavanja strateški projekt Vlade za ovaj mandat. Stoga ga zabrinjava manje izdvajanje sredstava.

- Amandman **Antona Peruška** nije prihvaćen jer je ispunjenje sredstava na projektu opremanja lučkih kapetanija plovila, uređaja i ostale opreme u Prijedlogu izmjena i dopunama Državnog proračuna za 2004. godinu napravljen temeljem analiza stvarne dinamike gradnje i planiranih brodica za potrebe lučkih kapetanija do kraja 2004. godine. Za kraj kolovoza planiran je i završetak gradnje brodica namijenjen tražanju i spašavanju ljudskih života na moru koji će biti raspoređen na područje Lučke kapetanije Pula, ispostava Umag, a nakon toga slijedi gradnja brodica istih karakteristika za potrebe Lučke kapetanije Split, ispostava Vis, čiji se završetak predviđa u prvoj polovici 2005. godine. Sukladno tome sredstva osigurana izmjenama i dopunama Državnog proračuna bit će dostatna za praćenje planirane dinamike gradnje.

Anton Peruško (SDP) istaknuo je da ukoliko Hrvatska pretendira postati pomorska zemlja, a što prema prirodnim resursima nedvojbeno i jeste, bez trgovačke flote koja je uništena u procesu pretvorbe i privatizacije to je vrlo teško. Bivša je Vlada kompletirala pro-

jekt južni i srednji Jadran te je sad došlo na red pitanje sjevernog Jadrana.

- I sljedeći amandman predložio je **Anton Peruško**. Amandman nije prihvaćen jer je smanjenje sredstava za aktivnost i sigurnost pomorskog prometa u Prijedlogu izmjena i dopuna državnog proračuna za 2004. godinu napravljeno u sklopu preraspodjele i objedinjavanja sredstava s više pojedinačnih aktivnosti na zajedničke aktivnosti. Na taj način objedinjena su sredstva, prvenstveno za stručno usavršavanje, intelektualne i osobne usluge. Naglasio je da navedena preraspodjela neće ugroziti planirane aktivnosti lučkih kapetanija u obavljanju nadzora sigurnosti pomorske plovidbe za 2004. godinu.

- **Anton Peruško (SDP)** rekao je da je kod usvajanja državnog proračuna tražio da u proračun uđe nova stavka tragedije i spašavanja na moru te mu je rečeno da se ta sredstva osiguraju u stavci sigurnosti pomorskog prometa, a siguran je da takvo mišljenje ne dijele zaposleni u lučkim kapetanijama te zna da su u drugom dijelu godine zbog nautičkog turizma potrebna sredstva.

- Amandman **Zvonimira Mršića** nije dobio potrebnu većinu glasova jer je došlo do određenog nesporazuma. Naime, spomenuti amandman podrazumijeva povećanje sredstva dok ostali rashodi za zaposlene u Ministarstvu, troškovi podrazumijevaju otpremnine, jubilarne nagrade, regrese i putne troškove, što odudara od obrazloženja koje je zastupnik postavio pa će sredstva od 500.000 kuna biti dostatna za državnu upravu.

- **Zvonimir Mršić (SDP)** odustao je od amandmana. Objasnio je da je intencija predloženog amandmana bila u tome da građani Vukovara odnosno Vukovarsko-srijemske županije nisu ostvarili pravo na povećanje plaća s osnova rada na područjima od posebne državne skrbi od trenutka mirne reintegracije do 2000. godine budući da Vlada HDZ-a nije razvrstala Vukovar u kategoriju područja od posebne državne skrbi. Građani danas svoje pravo moraju ostvarivati sudom te je tragično da im sud naplaćuje sudske troškove u postu-

pku, stoga traži da se u suradnji s Ministarstvom obitelji riješi problem građana koji imaju pravo na povećane plaće s osnova rada te da se izda naputak da se tim građanima ne naplaćuju sudske pristojbe kada ostvaruju to svoje pravo.

- Državni tajnik za osnovno obrazovanje dr.sc. **Nevio Šetić** odbio je prihvatiti amandman **Kluba zastupnika LIBRE** da se povećaju sredstva za Projekt reforme obrazovanja (sa 3 555.500 kuna na 10.000.000 kuna), a predloženo povećanje od 6 444.500 kuna ostvari smanjenjem planiranog iznosa za protuobavještajnu agenciju. Razlog – japanska će Vlada u naš državni proračun donirati 2 milijuna i 300 tisuća kuna, a za reformu u obrazovanju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izdvojiti će još 50 posto toga iznosa. U ime Kluba zastupnik **Jozo Radoš** ustrajao je na amandmanu uz konstataciju kako je reforma obrazovanja jedna od najvažnijih, ako ne i najvažnija reforma u nas pa je neprihvatljivo i nerazumljivo da taj novac za tako što već na samom početku nije osiguran. Amandman nisu prihvatili ni zastupnici.

- Isti je Vladin predstavnik odbio prihvatiti i amandman zastupnice **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** da se za izgradnju dječjeg vrtića u Viru osigura 1, 300.000 kuna, a sredstva za to osiguraju smanjenjem izdataka na poziciji 020 Vlada RH. Istovjetan amandman podnio je njezin stranački kolega **Zvonimir Mršić**, ali je predložio da sredstva za ovu poziciju osiguraju smanjenjem izdataka za stručno usavršavanje zaposlenika (pozicija A-580006,3213). Vlada drži da je ovdje riječ o zakonskoj obvezi financiranja odnosno ovakve izgradnje općina, gradova i županija. Zastupnica **Antičević-Marinović** ustrajala je na svom amandmanu, a zastupnik Mršić povukao svoj amandman. Zastupnici su bili istog mišljenja kao i Vlada i nisu prihvatili amandman SDP-ove zastupnice.

- Istu je sudbinu doživio i zahtjev zastupnice **Antičević-Marinović** da se za izgradnju športske dvorane u Biogradu osigura 2 000.000 kuna kroz smanjenje izdataka s pozicije 020 Vlada

RH. Odbijajući amandman gospodin **Šetić** je podsjetio da se nakon izmjena i dopuna Zakona o osnovnom i srednjem školstvu sredstva za ove namjene osiguravaju proračunima općina, gradova i županija (kroz decentralizirana sredstva), dok resorno ministarstvo financira samo kapitalne projekte koji su bili zatečeni u državnom proračunu RH 1. srpnja 2001. godine. Osim toga, kaže, Ministarstvo je već jedanput izgradilo tamo sportsku dvoranu pa zato ne zna što se amandmanom zapravo želi. Za dvoranu te srednje škole već je odavno završen projekt, a opravdanost njezine izgradnje opravdana, ustrajala je zastupnica, ali svejedno amandman nije dobio potrebnu većinu glasova zastupnika. Uz isto obrazloženje i isti ishod glasovanja prošao je i amandman spomenute zastupnice da se 2 000.000 kuna osigura za izgradnju OŠ Petar Zoranić u Ninu, a sredstva za to namaknu smanjenjem izdataka s pozicije 020 Vlada RH. Nije pomoglo ni njezino objašnjenje da je lani za izgradnju škole dobivena suglasnost Zadarske županije i građevinska dozvola, te da je mjesni odbor darovao zemljište za školu, a i stara bi se škola mogla prodati te tako namaknuti neka sredstva.

• Uz obrazloženje državnog tajnika, gospodina **Šetića** nije prihvaćen niti amandman zastupnika **Zvonimira Mršića (SDP)** kojim je zatražio da država sa 3 500.000,00 kuna sufinancira izgradnju školskih sportskih dvorana u Koprivničko-križevačkoj županiji, a sa 1.500.000,00 kuna izgradnju četverozredne područne škole u Tremi pri OŠ Sveti Ivan Žabno. Nakon objašnjenja Vladina predstavnika da se amandman odbija jer je ovdje riječ o decentraliziranim funkcijama koje je izglasala prijašnja Vlada, zastupnik **Mršić** objasnio je da se ovdje ne radi o tome da se od države traži da izgradi školske sportske dvorane (ukupno 6) i spomenutu područnu školu nego naprosto da sufinancira njihovu izgradnju jer je županija već osigurala zemljište, projektnu dokumentaciju i svoja sredstva, ali ne može osigurati sva sredstva. Zastupnici nisu prihvatili amandman.

• Umjesto 50.000 kuna zastupnik **Anton Peruško (SDP)** zatražio je 2 000.000 kuna za rekonstrukciju zgrade i sportske dvorane OŠ Vladimir Nazor u Vrsaru uz smanjenje izdataka s pozicije 020 Vlada RH, ali je Vladin predstavnik odbio prihvatiti amandman uz obrazloženje da bivše Ministarstvo prosvjete i športa nije sudjelovalo u zaključivanju ugovora o izgradnji pa tako nije niti preuzelo obveze po ugovoru, a nisu se stekli niti uvjeti za postizanje nagodbe po ovrsi koju je stavio izvoditelj radova po prethodnoj izgradnji. Nakon konstatacije kako je resorno Ministarstvo spremno razmotriti eventualno nove činjenice, zastupnik Peruško povukao je amandman.

• U nastavku sjednice Vladin predstavnik nije prihvatio niti zahtjev zastupnika **Mršića (SDP)** za dodatna ulaganja na osnovnim školama Koprivničko-križevačke županije u iznosu od 5 000.000,00 kuna, ali se zastupnik dodatno založio za njegovo prihvaćanje uz konstataciju da se ovdje naprosto radi o tome da se poveća iznos decentraliziranih sredstava. Glasovanjem amandman nije dobio potrebnu podršku zastupnika.

• Slijedeća dva amandmana podnio je **Anton Peruško (SDP)**. Prvim je zatražio 2 000.000 kuna za obnovu zgrade OŠ Bale-Valle, a drugim da se umjesto planiranih 3 800.000 kuna za izgradnju sportske dvorane Mate Balota – Buje osigura 4 300.000 kuna smanjenjem izdataka s pozicije 020 Vlade RH gore zatražena sredstva. Gospodin **Šetić** je odbio prihvatiti amandman, ali s obzirom na poznatu činjenicu da je nedavno izgorjela škola u Balama obavit će se konzultacije u Vladi RH o eventualnoj pomoći iz proračunskih pričuva. Procijenjena šteta na toj školi iznosi 3 milijuna 958 tisuća kuna, a općina i županija kojoj ona pripada ne mogu sami osigurati sva sredstva za obnovu te škole, konstatirao je zastupnik Peruško. Uvažio je, međutim, stav Vladina predstavnika i povukao prvi amandman. A što se tiče drugog amandmana predloženim iznosom od 3,8 milijuna kuna pokrivene su sve ugovorene obveze za izgradnju sportske dvorane Mate Balota – Buje

do potpune funkcionalnosti. Uz opasku kako nema razloga da tome ne vjeruje zastupnik Peruško povukao je i ovaj amandman.

• Osigurati 3 000.000 kuna za izgradnju zgrade OŠ Kotoriba, smisao je amandmanskog zahtjeva **Dragice Zgrebec (SDP)**. Državni tajnik, gospodin **Šetić** odbio je to prihvatiti uz konstataciju da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa od 1. srpnja 2001. više o tome ne skrbi ali je zato predlagalo da se navedeni projekt financira iz sustava kredita C5 pri Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, no nije postignuta zajednička suglasnost zbog limitiranih sredstava u spomenutoj kreditnoj liniji. Za izgradnju te škole (u ovom je trenutku pohada više od jedne trećine romske populacije) obavljene su sve pripreme, zaključen natječaj i uskoro će se otvarati ponude i birati najbolji ponuđač, a za njezinu izgradnju nisu dovoljna decentralizirana sredstva. Zastupnica se založila da ovaj projekt uđe u sustav financiranja iz međunarodnog kredita C5, i ustrajala na amandmanu koji ipak nije dobio podršku zastupnika.

• Uz opasku da ne može prihvatiti to da Vlada za knjige u knjižnicama za ovu godinu ne planira niti jednu kunu, **Marija Lugarić (SDP)** predložila je da se osigura 15 000.000,00 kuna, a novac za to osigura smanjivanjem stavke na poziciji 025 Ministarstva financija, 06 – ostali izdaci države, A 539061 Poticaj za obrazovanje, kulturu, znanost i zdravstvo u Federaciji BiH. Za opremanje školskih knjižnica već su osigurana sredstva, a drugi programi koji bi se financirali na ovom kapitalnom projektu još nisu valorizirani, rekao je gospodin **Šetić** obrazlažući zašto ne prihvaća amandman. Niti ustrajavanje zastupnice na amandmanu nije pomoglo jer nije dobio podršku zastupnika. Istovjetan je zahtjev imao **Klub zastupnika LIBRE** samo što je predložio da se sredstva za to namaknu smanjenjem planiranog iznosa u poglavlju 019-glava 05–Protuobavještajna agencija. Iako se zastupnik **Jozo Radoš** u ime Kluba dodatno založio za prihvaćanje amandmana, zastupnici su se priklonili Vladinom sastavu.

- Za izgradnju projektne dokumentacije za školsku zgradu u Viru **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je zatražila 350.000 kuna smanjivanjem izdataka s pozicije 020 Vlada RH, ali je Vladin predstavnik to odbio prihvatiti uz konstataciju jer se izgradnja te škole već realizira u sklopu projekta C5 pri Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka. Inzistirajući na amandmanu zastupnica je primijetila da su zatražena sredstva za izradu projektne dokumentacije neophodna tim prije što je općina Vir kupila zemljište za gradnju škole. I pored tog objašnjenja amandman nije dobio podršku zastupnika.

- SDP-ovi zastupnici **Marija Lugarić** i **Zvonimir Mršić** predložili su da se umjesto 2 000.000,00 kuna osigura 12.000.000,00 kuna za izgradnju zajedničke zgrade za četiri srednje škole Bjelovar, a sredstva za to pronađu u smanjivanju pozicije 3293 -Reprezentacija. Gospodin **Šetić** je odbio to prihvatiti objašnjavajući da se kapitalni projekt nalazi tek u fazi pripreme ugovora za građenje nakon čega valja zatražiti suglasnost Vlade za višegodišnje razdoblje od tri godine za iznos veći od 72 milijuna kuna. Vlada drži da su osigurana sredstva od 2 milijuna kuna u 2004. godini dostatna s obzirom na preuzete obveze. Braneći amandman u ime predlagatelja zastupnik **Mršić** rekao je da je raspisan natječaj za ovaj projekt, ali je on poništen u drugom mjesecu i od tada se ništa ne događa pa je tako izgubljena jedna građevinska sezona. Očito je da Vlada nije imala namjeru ove godine započeti s izgradnjom te zajedničke zgrade. Ako se ugovori gradnja te zgrade, a zastupnik smatra da nema razloga da se narednih mjeseci to ne uradi, tada 2 milijuna kuna neće biti dovoljno niti da se ogradi zemljište. Zastupnici su saslušali ovo obrazloženje, ali ipak nisu prihvatili amandman.

- **Zvonimir Mršić (SDP)** predložio je da se smanje sredstva za reprezentaciju na poziciji 3293 i tako osigura dva milijuna kuna za izgradnju zgrade Gimnazije "Fran Galović" u Koprivnici, ali niti ovaj amandman Vladin predstavnik nije prihvatio naglasivši da je i

ovdje riječ o decentraliziranim sredstvima. Vladi su poznati loši uvjeti i prostor u kojima se radi u srednjim školama u Koprivnici ali isto tako zna da Koprivničko-križevačka županija u suradnji s gradom Koprivnicom vodi aktivnosti oko izgradnje zgrade nove gimnazije.

Koprivnica je doista uložila 15 milijuna kuna za zemljište buduće gimnazije i komunalnu infrastrukturu te 3 milijuna kuna za projekte, a i županija je odredila 3 milijuna kuna za tu izgradnju ali je potrebno i nešto novaca od države, potvrdio je zastupnik **Mršić**. Rekao je kako je riječ o projektu vrijednom 70 milijuna kuna s tim što će grad Koprivnica financirati ono što je iznad učeničkog i školskog standarda iako srednje školstvo nije u nadležnosti gradova, tvrdi ovaj zastupnik. U uvjerenju da će se postići dogovor s resornim ministarstvom o novom modelu financiranja škola i javnih prostora u Republici Hrvatskoj zastupnik je povukao svoj amandman.

- Amandman zastupnika **Zvonimira Mršića (SDP)** za financiranje dogradnje školskog prostora srednje škole "Ivan Seljanec" u Križevcima i financiranje izgradnje učeničkog doma u Križevcima u iznosu od 9 milijuna kuna, Vlada ne prihvaća. **Mršić** je rekao da bi trebalo omogućiti povećanje iznosa decentraliziranih sredstava ili povećati dio poreza na dohodak koji će ostajati gradovima i županijama. Naglasio je da se u državni proračun godišnje iz Koprivničko-križevačke županije slije više od 2 milijarde kuna. Zatražio je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Amandman zastupnice **Marije Lugarić (SDP)** koji se odnosi na povećanje sredstava za projekte i programe u srednjoškolskom obrazovanju, točnije izdvajanje 5 milijuna kuna za knjižni fond u knjižnicama također nije prihvaćen.

Dr. Nevio Šetić, državni tajnik, rekao je da se amandman ne može prihvatiti iz razloga što su sredstva za ove namjene u srednjem školstvu već osigurana.

Marija Lugarić (SDP) podsjetila je da je za ovu stavku u proračunu bilo

predviđeno 5 milijuna kuna, a sada se kompletan iznos ukida, što smatra nedopustivim. Zatražila je glasovanje, no amandman nije prošao.

- **Đurđa Adlešić (HSL)** zatražila je sredstva u iznosu od 2 milijuna kuna za Visokoškolski i kulturni centar u Bjelovaru.

Dr. Šetić rekao je da Vlada ne može prihvatiti ovaj amandman, jer su sredstva za ovu namjenu planirana u drugim stavkama, tako da ova nisu potrebna. Zastupnica je potom povukla amandman.

- Amandman zastupnice **Marije Lugarić (SDP)** kojim se traži povećanje sredstava za studentske centre sa 17 milijuna kuna na 20 milijuna kuna Vlada ne prihvaća. **Dr. Šetić** izjavio je da je planirani iznos dostatan.

Marija Lugarić naglasila je da se radi o tome da su upravo ovim rebalansom sredstva smanjena za 3 milijuna kuna, a da je ministar Primorac obećao izgradnju novog studentskog doma u Zagrebu, kao i u Splitu. Dodaje da su ionako ta sredstva u odnosu na 2003. godinu znatno smanjena. Zatražila je glasovanje, no amandman nije prošao.

- Amandman **Dragice Zgrebec (SDP)** na poziciji visoke naobrazbe, a tiče se otkupa zgrade u Čakovcu za potrebe visokog školstva Vlada ne prihvaća, jer su već planirana sredstva u Proračunu za tu namjenu u stavci veleučilišta i visoke škole. Zastupnica je potom povukla amandman.

- Slijedeći amandman zastupnice **Marije Lugarić (SDP)** kojim se traži povećanje sredstava za program usavršavanja znanstvenih novaka Vlada ne prihvaća, uz obrazloženje što su novo planirana sredstva dostatna za obveze tijekom 2004. godine.

Marija Lugarić (SDP) nije se složila s ovim objašnjenjem, kazavši da se ovim rebalansom sredstva za znanstvene novake predlažu smanjiti za 13,5 milijuna kuna. Zatražila je da se sredstva za ovu namjenu vrata. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

- **Klub zastupnika LIBRA-e** podnio je amandman na poziciji programa usavršavanja znanstvenih nova-

ka, povećanje planiranog iznosa za 20 milijuna kuna. Vlada ne prihvaća ovaj amandman, smatrajući da su planirana sredstva dostatna.

- **Jozo Radoš (LIBRA)** rekao je da ukoliko se ne prihvati ovaj amandman, bit će to prvi put nakon 5 godina da se sredstva za znanost i obrazovanje smanjuju. Zatražio je glasovanje. Amandman nije prošao.

- Ni slijedeći amandman **Kluba zastupnika LIBRE** na poziciji izravnih kapitalnih ulaganja za Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, u iznosu od 2 milijuna kuna Vlada ne prihvaća. Dr. **Šetić** izjavio je da se amandman ne može prihvatiti iz razloga što spomenuti Institut nema prostora u vlasništvu, pa nije moguće vršiti investiranje.

Jozo Radoš (LIBRA) istaknuo je da Institut djeluje na više lokacija u vrlo teškim uvjetima. Zatražio je glasovanje, no amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Slijedeći amandman **Marije Lugarić (SDP)** na poziciji Zavod za školstvo Republike Hrvatske, stavka - obrazovanje o ljudskim pravima, kojim se traži povećanje sredstava Vlada ne prihvaća. Dr. **Šetić** rekao je da je navedeni iznos dostatan za planirane aktivnosti tijekom 2004. godine.

Marija Lugarić (SDP) drži neprihvatljivim prijedlog Vlade da se sredstva za obrazovanje o ljudskim pravima "prepolove". Zatražila je glasovanje. Amandman nije prošao.

- Ni slijedeći amandman **Marije Lugarić (SDP)**, kojim se traži povećanje sredstava za razvoj srednjoškolskog obrazovanja, Vlada ne prihvaća. Dr. **Šetić** ustvrdio je da je novo planirani iznos od 864 tisuće 864 kuna dostatan za planirane aktivnosti u 2004. godini.

Marija Lugarić (SDP) zatražila je glasovanje, no amandman nije prošao.

- Još jedan amandman **Marije Lugarić (SDP)** na razdjelu Zavoda za školstvo RH, stavka međunarodna evaluacija znanja učenika, kojim se traži povećanje sredstva, Vlada ne prihvaća. Dr. **Šetić** je konstatirao da je novo planirani iznos od 265 tisuće 651 kunu dostatan.

Marija Lugarić (SDP) smatra da sve ovo znači da Vlada odustaje od reformskih procesa u osnovnom i srednjem školstvu, te da neće provoditi zacrtane programe. Sredstva su i više no prepolovljena. Zatražila je glasovanje. Amandman nije prošao.

- **Jagoda Martić (SDP)** podnijela je amandman na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, stavka poboljšanje zdravstvene zaštite na otocima, kojim traži povećanje sredstava sa 7 milijuna kuna na 10 milijuna kuna. Državni tajnik, **Velimir Božikov** izjavio je da Vlada ne prihvaća ovaj amandman, jer smatra da su predložena sredstva dovoljna, a dio predviđenih sredstava sufinancirati će se iz zajma Razvojne banke Vijeća Europe.

Jagoda Martić (SDP) zatražila je glasovanje. Amandman nije prošao.

- **Zvonimir Mršić (SDP)** podnio je amandman na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, stavka poslovni objekti, kojim se traži da se iznos od 6 i pol milijuna kuna zamijeni iznosom od 5 milijuna i 700 tisuća kuna, a da se 800 tisuća kuna izdvoji za izgradnju zgrade ambulante u naselju Vir.

Državni tajnik, **Velimir Božikov**, odbio je ovaj amandman, uz obrazloženje da su sredstva za izgradnju ambulante u naselju Vir predviđena po zajmu Razvojne banke Vijeća Europe.

Zastupnik **Mršić (SDP)** potom je povukao ovaj amandman.

- Amandman **Dragice Zgrebec (SDP)** kojim se traži povećanje iznosa za izgradnju i opremanje Opće bolnice Čakovec Vlada ne prihvaća. **Velimir Božikov** ustvrdio je da Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi predviđena sredstva u iznosu od 740 tisuća kuna smatra dostatnim za realizaciju naknade za angažiranje kredita, te kamatne stope za vrijeme korištenja kredita, a što je sklopljeno sporazumom o sufinanciranju s Međimurskom županijom i Županijskom bolnicom Čakovec. Ministarstvo sudjeluje u sufinanciranju u iznosu od 35%, te je u 2004. godini planiralo iznos koji je obveza ministarstva.

Dragica Zgrebec (SDP) spomenula je da je sporazumom bilo utvrđeno da

se sufinancira i dio glavnice. Zatražila je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

- Državni tajnik ministarstva zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Velimir Božikov** napomenuo je da Vlada ne može prihvatiti amandmanski zahtjev **Marije Lugarić (SDP)** da se sredstva predviđena za provedbu zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda vrata na razinu koja je bila planirana ovogodišnjim Proračunom (100 tisuća kuna). Prenio je stajalište Vlade da je iznos od 55 tisuća kuna dostatan za cjelovito izvršavanje plana i provedbu vezano uz izradu novog zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda. Zastupnica je pojasnila da se ne radi o izradi novog zakona, već o provedbi postojećih odredbi koje se odnose na zabranu prodaje cigareta maloljetnicima u ugostiteljskim objektima i trgovinama (dosad za takav prekršaj nije kažnjena niti jedna osoba). Smatra da Vlada smanjivanjem sredstava o kojima je riječ i odbijanjem ovog amandmana pokazuje svoju nedosljednost. Naime, samo prije dva tjedna, prilikom donošenja zakona o povećanju trošarina na duhanske proizvode, njeni su predstavnici tvrdili da se na to ide i radi smanjenja uporabe tih proizvoda. Smanjivanje sredstava za tu namjenu nije prihvatljivo, pogotovo u situaciji kad gotovo 75 posto srednjoškolaca puši, napominje zastupnica.

Unatoč tom obrazloženju njen amandman nije dobio "zeleno svjetlo".

Nije imala sreće ni s prijedlogom da se sredstva namijenjena liječenju ovisnika povećaju sa 65 na 150 tisuća kuna (sugerirala je da se za taj iznos smanji stavka planirana za adaptaciju zgrade Ministarstva vanjskih poslova u Đorđićevoj ulici). Po riječima državnog tajnika Božikova spomenuti iznos dostatan je za cjelovito izvršenje plana, budući da su značajnija sredstva za tu namjenu osigurana Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2004. godinu.

Dodatno obrazlažući svoj amandman zastupnica je napomenula da proračunska sredstva za Detoksikacijski program

ne bi trebalo smanjivati, bez obzira na druge izvore sredstava, jer novca za prevenciju i liječenje brojnih ovisnika u Hrvatskoj nikada nije dovoljno. Uslijedilo je glasovanje, ali njen prijedlog nije dobio potporu većine zastupnika.

- Istu sudbinu doživio je i njen zahtjev da se planirani iznos za edukaciju u srednjim školama o HIV-u (AIDS) od 2 094 800,00 kuna vrati na razinu prvobitno predviđenu Proračunom (3 182 800,00 kn). Nije promijenila mišljenje ni nakon obrazloženja predstavnika Vlade da se ovaj amandman ne može prihvatiti, jer je ostalo neutrošenih sredstava iz prošle godine (riječ je o novcu iz donacije Globalnog fonda za tu namjenu). Sredstva za prevenciju nikada nisu dostatna, naglašava zastupnica, pogotovo ona koja se odnose na mlade i visokorizične skupine.

Međutim, njen amandman nije dobio potporu većine zastupnika, isto kao i prijedlog da se iznos predviđen za očuvanje i unapređenje reproduktivnog zdravlja mladih s 20 tisuća kn poveća na 30 tisuća kuna (toliko je bilo planirano ovogodišnjim Proračunom). Po mišljenju zastupnice ta bi se svota mogla namaknuti sa stavke na poziciji "Izložba u galerijskom prostoru Porezne uprave Ministarstva financija". Smiješno je, kaže, da mladi od Vlade dobivaju poruke kako se trebaju ženiti i rađati djecu, dok se za očuvanje i unapređenje njihova reproduktivnog zdravlja Rebalansom predviđa tako skromna svota. Unatoč njenom stajalištu većina zastupnika priklonila se mišljenju Vlade, da je taj iznos dostatan za provedbu plana i programa za ovu godinu.

- S istim argumentima Vlada i zastupnici odbili su i sličan amandman **Jagode Martić (SDP)**.

- **Ljubica Lalić (HSS)** tražila je da se u razdjelu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi doda nova pozicija na kojoj bi se za Opću bolnicu Nova Gradiška osigurao iznos od 5 mln. kuna (za toliko bi trebalo smanjiti sredstva reprezentacije).

Zastupnica nije uvažila obrazloženje državnog tajnika da je za tu bolnicu već osigurano 4 milijuna i 350 tisuća

kuna na stavci decentraliziranih sredstava, već je zatražila glasovanje o svom amandmanu. Napomenula je da se radi o ratnoj bolnici koja je tijekom Domovinskog rata pretrpjela ogromne štete čije je otklanjanje počelo tek prošle godine. Osim toga, ta se ustanova nalazi na tromeđu triju županija tako da prema njoj gravitira oko 85 tisuća građana. S postojećom opremom i kapacitetima nije u stanju pružati usluge tako velikom broju pacijenata te zbrinjavati unesrećene u prometu (nalazi se na dionici autoceste na kojoj se često događaju teške prometne nesreće).

Unatoč ovom obrazloženju, ni taj amandman nije dobio "zeleno svjetlo".

Velimir Božikov je informirao zastupnike da Vlada nije prihvatila ni amandmanski zahtjev **Marije Lugarić** za povećanje svote predviđene za prevenciju alkoholizma kod mladih na 200 tisuća kuna, na račun stavke na kojoj su planirana sredstva za obnovu voznog parka Ministarstva financija. Po mišljenju Vlade iznos od 50 tisuća kuna koji je predviđen Rebalansom dostatan je za cjelovito izvršenje plana, budući da su značajnija sredstva za tu namjenu osigurana uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2004. godinu.

Nedavno smo govorili o problemima koje mladi, pogotovo alkoholizirani vozači, uzrokuju na cestama, a Rebalansom višestruko smanjujemo prvobitno planirana sredstva za prevenciju alkoholizma, negodovala je zastupnica. Izrazila je nevjericu da se više novaca namjerava potrošiti na izložbu u galerijskom prostoru Porezne uprave nego za sprječavanje alkoholizma kod mladih. Smatra da bi država trebala napraviti više na tom planu, te napominje da se sredstva od igara na sreću primarno dodjeljuju udrugama.

Unatoč njenom apelu da podrže ovaj amandman većina zastupnika priklonila se mišljenju Vlade.

- Odbijen je i njen sljedeći amandman kojim je tražila da se rebalansirana sredstva za prevenciju i rano otkrivanje raka dojke (180 tisuća kuna) vrate na razinu predviđenu Proračunom (200 tisuća kuna). Prema njenom prijedlogu

razliku sredstava trebalo je namaknuti sa stavke "Izrada nacionalnog razvojnog plana Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju", dok je zastupnica Martić predlagala da se za tu namjenu usmjeri dio sredstava rezerviran za opremanje Ministarstva.

Obrazlažući razloge zbog kojih Vlada nije uvažila ove amandmane, **Velimir Božikov** je rekao da je ove godine predviđena edukacija edukatora, za što bi trebao biti dovoljan predviđeni iznos od 180 tisuća kuna. Zastupnice su uzalud podsjećale na činjenicu da je karcinom dojke na vrhu ljestvice oboljenja žena, s često smrtnim posljedicama, i ukazivale na to koliko je prevencija bitna za uspješno liječenje. Naime, većina kolega nije poduprla njihove amandmane.

- **Zvonimir Mršić** se zalagao za to da se u Proračunu predvidi 400 tisuća kuna za Centar za socijalnu skrb u Koprivnici te 300 tisuća kuna za Centar za socijalnu skrb u Križevcima. Naime, te su stavke ranije postojale u Proračunu, ali su rebalansom izbrisane. U prilog svom prijedlogu spomenuo je da su gradovi Koprivnica i Križevci uputili Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi pismo namjere u kojem navode da žele zajedno s njim stvoriti odgovarajuće uvjete za rad u spomenutim centrima (radi se u trošnim prostorijama, s puno korisnika, među kojima ima i vrlo teških slučajeva).

Unatoč ovom dodatnom obrazloženju ni taj amandmanski zahtjev nije dobio "zeleno svjetlo".

- Obrazlažući razloge zbog kojih je Vlada odbila zahtjev **Marije Lugarić**, da se iznos namijenjen prevenciji zaraznih bolesti kod intravenoznih ovisnika poveća na 100 tisuća kuna, **Velimir Božikov** je izjavio da je predloženih 60 tisuća kuna dostatno za provođenje planiranog programa zamjene šprica, igala i sl. do kraja godine (to više što su sredstva za istu namjenu planirana i kroz donaciju Global fonda).

- **Marija Lugarić** je ponovno prosvjedovala što Vlada neopravdano smanjuje sredstva za preventivne mjere u zdravstvu, među ostalim i za provođenje HUM reduction programa (smanjenje

šteta kod ovisnika). Sramota je, kaže, da se na to polaže tako malo pažnje, dok je samo na poziciji "Administracija i upravljanje Središnjeg državnog ureda za upravu" predviđeno 17 mln. kuna. Apelirala je na zastupnike da isprave ovu očiglednu pogrešku Vlade čija je potpredsjednica, gospođa Jadranka Kosor, prilikom obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv ovisnosti tako široka srca pričala o tome kako treba puno učiniti na tom planu. Međutim, taj njen apel nije urodio plodom, jer ovaj amandman nije dobio "zeleno svjetlo".

- **Jagoda Martić** zahtijevala je da se sredstva na poziciji "Administracija i upravljanje sustavom zdravstva" umanje za 700 tisuća kuna i preusmjere na poziciju Državni monitoring ispitivanja zdravstvene ispravnosti hrane i vode za piće. Na taj bi se način svota predviđena za tu namjenu (milijun kuna) vratila na prvobitnu razinu.

Zastupnica se nije složila s obrazloženjem predstavnika Vlade da će predviđena sredstva biti dostatna do kraja ove godine, budući da će pravilnik o provođenju monitoringa hrane biti donesen do kraja mjeseca, već je zatražila glasovanje o ovom amandmanu. Napomenula je da je monitoring koji se sada provodi u Hrvatskoj nedovoljan da bi se u potpunosti sagledala zdravstvena ispravnost namirnica, a daljnjim smanjivanjem sredstava za tu namjenu situacija će biti još gora. Izrazila je uvjerenje da će u Proračunu za iduću godinu biti predviđena duplo veća sredstva za tu namjenu nego ove godine.

Ishod glasovanja - većina zastupnika nije poduprla ovaj, a ni ostala dva njena amandmana (priklonili su se mišljenju Vlade).

Najprije spomenimo zahtjev za povećanje sredstava namijenjenih provedbi sanitarnog nadzora radi službene kontrole (na 700 tisuća kn.) i to na račun izdataka za opremanje Ministarstva. Zastupnica nije uvažila obrazloženje predstavnika Vlade, da će planiranih 450 kn biti dostatno do kraja ove fiskalne godine za ispitivanje zdravstvene ispravnosti hrane, koje se provodi putem sanitarnih inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, već je zahtijevala da se

o ovom amandmanu glasuje. Ostala je pri stajalištu da predviđena sredstva nisu dovoljna za poslove na kontroli namirnica, pogotovo na turističkom području, iako je dr. Božikov informirao zastupnike da sanitarnu inspekciju u županijama, odnosno Gradu Zagrebu, koriste sredstva koja su za tu namjenu osigurana u lokalnim proračunima (temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti).

Ishod glasovanja - ni ovaj amandman nije dobio podršku većine zastupnika.

- Po mišljenju zastupnice u razdjelu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi trebalo bi predvidjeti i 450 tisuća kuna za Provedbu nadzora nad primjenom HACCP-a programa u proizvodnji i distribuciji, odnosno prometu namirnica, radi osiguranja zdravstveno ispravnih proizvoda. Sredstva za tu namjenu bila su predviđena Pračunom, ali su kasnije "nestala" iz proračunskih stavki, negodovala je zastupnica. Nije uvažila obrazloženje predstavnika predlagatelja da će se sredstva za tu namjenu planirati u Proračunu za 2005. godinu, nakon donošenja pravilnika o uvjetima za provedbu sustava samokontrole u objektima u kojima se proizvodi, odnosno stavlja u promet hrana, već je tražila da se o njenom prijedlogu glasuje. Ishod - nije prošao.

- Uslijedilo je glasovanje o amandmanskom zahtjevu grupe zastupnika SDP-a (**Mato Arlović, Milanka Opačić i Mato Gavran**) da se poveća stavka za adaptaciju i rekonstrukciju sanitarnih čvorova u Domu za djecu Slavonki Brod, te za kupnju i opremanje stanova za zbrinjavanje djece (sa 200 na 1,5 mln. kuna) i to na račun smanjenja izdataka s pozicije Vlade RH.

Naime, dr. Božikov je napomenuo da se ova stavka ne može povećati, jer će se kroz prvi zajam Svjetske banke u segmentu socijale za tu namjenu osigurati milijun kuna, a tijekom 2005. još 300 tisuća kuna. Sredstva će se osigurati iz vlastitih prihoda Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi koji se temeljem članka 37. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna za 2004. ne uplaćuju u državnu blagajnu i ne planiraju u državnom proračunu.

Mato Gavran je izjavio da je do ovog trenutka bio uvjeren da se radi o

grubom previdu, to više što se prvobitno planirana svota za tu namjenu Rebalansom smanjuje na svega 200 tisuća kuna (to nije dostatno niti za grubo uređenje sanitarnog čvora u spomenutom Domu). Podsjetio je i na nerealizirana obećanja ministra da će poduzeti sve da se zbrine troje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi koja ove godine, samo zbog toga što su postala punoljetna, silom zakona moraju napustiti dom. Spomenuo je i to da su od grada Broda dobili namjensko gradilište na kojem planiraju izgraditi kuću s tri stana za tu djecu, te apelirao na kolege da promijene odluku o smanjenju sredstava za tu namjenu.

Unatoč njegovu apelu većina zastupnika nije podržala ovaj amandman.

- Amandman **Ljubice Lalić (HSS)**, zahtjev da se za kupnju zgrade za potrebe Županijskog suda u Slavonskom Brodu osigura 6 mln kuna, nije prihvaćen uz obrazloženje da je u tijeku kupnja te zgrade i to za 4,5 mln kuna. Zastupnica ga je stoga povukla.

- Amandman **Ingrid Antičević-Antunović (SDP)** odbila je najprije predstavnica predlagatelja, a onda je to glasovanjem potvrdila i većina zastupnika (nije pomogao ni dodatan apel u slučaju sudova u Splitu i Zadru). S tim u svezi ministrica pravosuđa, **Vesna Škare-Ožbolt** je zastupnike izvijestila: za zgradu Županijskog suda u Zadru nema potrebe povećavati iznos jer su radovi pri završetku; iznos predložen rebalansom za zatvorsku bolnicu u Zagrebu dovoljan je za izradu projektne dokumentacije; bit će dostatna sredstva za izradu projektne dokumentacije i kad je riječ o Županijskom sudu u Splitu; iznos (460 kuna povećanja) nema velikog utjecaja na troškove adaptacije zgrade suda; zatraženo povećanje od milijun kuna za Županijski sud u Vukovaru nije moguće utrošiti do kraja 2004. jer će sanacija s obzirom na veliki broj kišnih dana ići sporije; za Visoki prekršajni sud RH predložen je dovoljan iznos novca (dovršen je u 2005); Trgovački sud u Zadru je gotov; predloženih 989 kuna povećanja za Općinski sud u Velikoj Gorici nema utjecaja na troškove adaptacije zgrade suda; predviđena sredstva dostatna su za završavanje radova na

Prekršajnom sudu u Trogiru te za pripremu projektne dokumentacije za sanaciju zgrade Općinskog suda; od projekata za Općinski sud i Općinsko državno odvjetništvo u Splitu odustalo se jer je prijedlog da se izradi jedinstveno rješenje za sva pravosudna tijela.

- Nije prošao (većina protiv) ni sljedeći amandman zastupnice Ingrid Antičević-Marinović, nakon obrazloženja ministrice **Škare-Ožbolt** da će eventualni nedostatak sredstava za obnovu voznog parka u Ministarstvu pravosuđa biti osiguran iz vlastitih prihoda.

- **Mato Gavran** je odustao od amandmana što ga je podnio zajedno s mr.sc. **Matom Arlovićem** (zahtjev da se osigura 7 milijuna za otkup te opremanje i adaptaciju zgrade za Županijski sud u Slavonskom Brodu) nakon odgovora ministrice da će zgrada ove godine biti otkupljena i uređena.

- Županijski sud u Koprivnici nije planiran za ovu godinu, a uz to predloženi iznos nije dostatan niti za pripremu projektne dokumentacije – odgovor je ministrice Škare-Ožbolt na zahtjev **Zvonimira Mršića** da se za adaptaciju toga suda predvidi 37 tisuća kuna. Ministricu je zastupnik, koji je na kraju ipak odustao od amandmana, upozorio da će Grad i Županija financirati projektnu dokumentaciju i platiti komunalni doprinos. Još je predložio da se u sljedeći proračun ne uvrsti adaptacija već izgradnja "palače pravde", za što postoji idejni projekt u Ministarstvu i već je dobivena lokacijska dozvola.

- Nije prihvaćen (glasovanjem) amandman **Dragice Zgrebec (SDP)** da se za adaptaciju Županijskog suda u Čakovcu osigura 3 milijuna kuna. Obrazloženje – to nije moguće utrošiti do kraja godine zbog kratkoće vremena za provedbu procedure izbora izvoditelja radova, ali pri izglasavanju Proračuna bit će na redu.

- Odbijen je i prijedlog **Ingrid Antičević-Marinović** da se za informatizaciju pravosudnih tijela osigura milijun više od predviđenoga. Razlog – veći iznos predviđen je prodajom prava, rekla je ministrica **Škare-Ožbolt**, što su zastupnici potvrdili glasovanjem. Ista je sudbi-

na bila još pet amandmana iste zastupnice kojima je ona zatražila povećanje na pozicijama: vođenje sudskih postupaka iz nadležnosti Visokoga trgovačkog suda (za oko milijun kuna); međunarodna suradnja državnih odvjetništava (za 170 tisuća kuna); unapređenje i praćenje rezultata rada iz nadležnosti državnih odvjetništava na svim razinama (za 150 tisuća kuna); međunarodna suradnja na suzbijanju organiziranoga kriminaliteta (za 135 tisuća kuna); sustav analitičkog praćenja organiziranog kriminaliteta (za 110 tisuća kuna). Ministrica nije obrazlagala razloge odbijanja amandmana zbog odsustva podnositeljice amandmana. Izuzetak – posljednji, u svezi s kojim je ministrica napomenula kako je za sustav analitičkog praćenja organiziranog kriminaliteta osiguran veći iznos no što je predložila zastupnica.

- Prijedlog zastupnice **Milanke Opačić** da se Uredu pučkog pravobranitelja osigura oko 380 tisuća kuna više odbijen je s obrazloženjem (ministra financija **Ivana Šukera**) da je u prvih šest mjeseci potrošeno 41 posto sredstava pa se ocjenjuje kako će Proračunom predviđena sredstva biti dovoljna. Zastupnica je podsjetila kako je Pučki pravobranitelj već nekoliko godina upozoravao da nema niti za poštanske marke te da je čak morao biti prinuđen na donacije iz stranih zemalja.

- Odbijena su još dva amandmana iste zastupnice. Prvi - s objašnjenjem da je u prvih šest mjeseci institucija Pravobranitelja za djecu potrošila samo 22,64 posto i da ne bi bilo moguće do kraja godine potrošiti još i dodatnih oko 330 tisuća kuna. Nije pomoglo ni dodatno obrazloženje kako je riječ o novoj instituciji, kojoj će nedostajati sredstava. Drugi zahtjev **Milanke Opačić** (oko 750 tisuća kuna više za Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova) odbijen je s obrazloženjem da je u prvih šest mjeseci potrošeno 16,63 posto pa će predviđena sredstva biti dostatna. Ni u ovom slučaju nije pomoglo pojašnjenje zastupnice da je riječ o novom uredu koji, kako i prethodni tek zapošljava stručnjake. Po osnovi niskog iskorištavanja moglo bi

se, dometnula je **Milanka Opačić**, sredstva smanjiti i na drugim stavkama.

- Amandman zastupnika SDP-a **Mate Arlovića i Mate Gavrana** (za geodetsku izmjeru i registraciju poljoprivrednog zemljišta 8,8 milijuna kuna umjesto oko 437 tisuća kuna) odbijen je s obrazloženjem da će se, prema očitovanju Državne geodetske uprave, poslovi registracije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske tijekom 2004. provesti kroz suradnju Državne geodetske uprave i ministarstava poljoprivrede i šumarstva i vodoprivrednog gospodarstva (osigurano za program uređenja zemljišta 15 milijuna kuna). Da zastupnici glasuju drugačije nije pomoglo ni upozorenje **Mate Gavrana** da on raspolaže drugačijim informacijama. Na području Brodsko-posavske županije i nekih drugih nema, tvrdi, dostatno novca za tu namjenu. Po dosadašnjim principima s otprilike trećinom novca sudjeluje Državna geodetska uprava, ostalo daju jedinice lokalne, odnosno područne samouprave.

Nisu podneseni sukladno zakonu

U pregledu amandmana stoji kako amandmani **Željka Pavlica** pod rednim brojem 25, **Kluba zastupnika IDS-a** pod rednim brojevima 58 i 68 do 86 te **Ante Markova** pod rednim brojem 87 nisu podneseni sukladno članku 31. Zakona o proračunu.

Zastupnici Hrvatskog sabora izglasali su izmjene i dopune Državnog proračuna sa 78 glasova "za", 42 "protiv" i 3 "suzdržano", u tekstu kako ih je predložila Vlada RH, zajedno s prihvaćenim Vladinim amandmanima. Donesene su također: Odluka o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Financijskog plana Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004. godinu (79 glasova "za", 42 "protiv" i 3 "suzdržano") i Odluka o davanju suglasnosti na izmjene i dopune Financijskog plana Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za 2004. godinu (80 glasova "za", 41 "protiv" i 3 "suzdržano").

*V.Ž; M.Ko; Đ.K;
M.Mi; J.Š; S.Š; J.R.*

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠAVANJU DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2004. GODINU

Preusmjeravanje sredstava proračunske zalihe

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske. Primjenjuju se odredbe Poslovnika koje se odnose na drugo čitanje zakona.

Donošenjem ovog Zakona smanjuju se sredstva proračunske zalihe radi njihova rasporeda za druge rashode Proračuna, utvrđuje se donošenje odluke o rasporedu sredstava u proračunsku zalihu od korisnika čiji se djelokrug povećao ili smanjio odnosno preustrojio, regulira se smanjivanje zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave, smanjuje se ukupno zaduživanje i otplata glavnice i kamata, povećavaju se sredstva jamčevne zalihe za izdana državna jamstva, regulira se mogućnost korištenja prihoda ostvarenih prodajom dionica, regulira se pitanje preraspodjele sredstava planiranih u Proračunu za određene rashode, uređuje se način otklanjanja nepravilnog korištenja proračunskih sredstava.

Zastupnici su većinom glasova prihvatili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu, u tekstu kako ga je predložila Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, ministra Ivana Šukera. Rekao je da je ukupno do sada odobrenih kredita za zaduženje jedinica lokalne samouprave 216 milijuna kuna, a ukupno po ovoj odluci zaduživanje jedinica lokal-

ne samouprave bi moglo biti negdje oko 280 milijuna kuna. Stoga i prijedlog da se mogućnost zaduživanja jedinica lokalne samouprave smanji sa 3% na 2% ukupnih prihoda. Naglasio je da će temeljem obrađenih zahtjeva ova sredstva do kraja godine biti dostatna. Naime, svi zahtjevi koji će biti u postupku u 10. ili 11. mjesecu više se ne odnose na ovu godinu, ulaze u troškove za slijedeću godinu, pa ne stoji ocjena da će se ovom odlukom usporiti razvoj jedinica lokalne samouprave.

Osvrnulo se i na članak 2. kojim se propisuje donošenje Odluke o preraspodjeli sredstava između proračunskih korisnika u slučajevima ako dođe do ustrojstva tijela državne vlasti, odnosno povećanja ili smanjenja njihovog djelokruga. Tu se daje i mogućnost Vladi da izvrši određene preraspodjele sredstava, a drugo su sve tehničke izmjene temeljem Prijedloga Proračuna, gdje se može vidjeti da se povećavaju sredstva jamčene zalihe za 220 milijuna kuna, pojašnjava ministar.

”Dakle, predviđa se smanjenje glavnice i predviđa se smanjenje deficita u odnosu na predloženi izvorni proračun”.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu da Zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za pomorstvo, promet i veze razmatrao je Konačni prijedlog kao zainteresirano radno tijelo. U raspravi, prema mišljenju dijela članova Odbora, nije pri-

hvatljivo rješenje predloženo u odredbi članka 3. Konačnog prijedloga zakona, kojim se predlaže smanjivanje mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave sa 3% na 2% ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne samouprave iskazanih u financijskom izvješću o prihodima i rashodima za razdoblje od 1. siječnja 2003. godine do 31. prosinca 2003. godine. S tim u svezi, istaknuto je da će se predloženo smanjenje mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave, negativno odraziti na njihove razvojne projekte.

Predsjednik Odbora predložio je da se jedinicama lokalne i područne samouprave omogući razina zaduženja kako je bilo propisano do sada. Rečeni prijedlog je nakon glasovanja odbijen.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio donošenje Zakona.

Odbor za turizam razmotrio je Konačni prijedlog kao zainteresirano radno tijelo. Uvodno obrazloženje razloga zbog kojih se predlažu rješenja sadržana u ovom Zakonu podnio je ministar financija Ivan Šuker. Na temelju provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti donošenje Zakona.

Odbor za lokalnu i područnu samoupravu raspravljao je o predmetnom Zakonu kao zainteresirano radno tijelo. Odbor je proveo objedinjenu raspravu o Konačnom prijedlogu ovog Zakona i Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja istaknuo je da se Konačnim pri-

jedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2004. godinu osiguravaju uvjeti za redovito izvršavanje poslova, funkcija i programa proračunskih korisnika u 2004. godini.

U raspravi je većina članova Odbora podržala predložene izmjene i dopune Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

Prema mišljenju dijela članova Odbora nije prihvatljivo rješenje predloženo člankom 3. Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ovoga Zakona, kojim se predlaže smanjivanje mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave sa 3% na 2% ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne samouprave iskazanih u financijskom izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2003.

S tim u svezi konstatirano je da će se navedeno smanjenje mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave negativno odraziti na njihove razvojne projekte.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predmetnom Zakonu kao zainteresirano radno tijelo. Bez rasprave, Odbor je većinom glasova predložio donošenje Zakona.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo.

Uvodno je predstavница Vlade RH obrazložila potrebu donošenja predmetnog Zakona, budući da se njegovim donošenjem omogućuje pravodobno izvršavanje poslova, funkcija i programa korisnika Državnog proračuna u 2004. godini.

U raspravi na Odboru iznijeta je primjedba u svezi odredbom članka 3. kojom se radi usklađivanja ukupnog deficita smanjuje mogućnost zaduživanja jedinica lokalne i područne

čine samouprave sa 3% na 2% ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne samouprave. Naime, prema iznijetom mišljenju predloženo smanjenje nije prihvatljivo jer dodatno otežava normalno funkcioniranje jedinica lokalne i područne samouprave, jer i dosadašnja financijska sredstva nisu bila dostatna za njihovo funkcioniranje. U tom kontekstu iznijeto je i mišljenje da bi prilikom rasprave o Državnom proračunu za 2005. godinu trebalo voditi više računa da se jedinicama lokalne i područne samouprave osiguraju dostatna sredstva za provođenje programa za koje odgovaraju jedinice lokalne i područne samouprave.

Upozoreno je i na neprihvatljivost odredbe članka 7. Konačnog prijedloga zakona (članak 40a) kojom se propisuje mogućnost da Vlada RH preraspodjeljuje sredstva između stavki namijenjenih za plaće, materijalne rashode, subvencije, pomoći i nabavu nefinancijske imovine u okviru Proračunom planiranih sredstava, bez izjašnjavanja Hrvatskog sabora.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti donošenje Zakona.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo proveo je o navedenom Konačnom prijedlogu zakona raspravu zajedno s raspravom o Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnik Ministarstva financija većina članova Odbora je dala potporu donošenju Zakona. Ipak, u raspravi je iznesena bojazan o mogućoj neprimjerenosti provedbi odredbe članka 40a. Konačnog prijedloga.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti donošenje Zakona.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije kao zainteresirano radno tijelo proveo je objedinjenu raspravu o Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godinu i Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

U uvodnom obrazloženju predstavnik predlagatelja iznio je da se Prijedlogom izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godinu povećavaju prihodi za 2,8 milijardi i to prvenstveno zbog povećanja trošarina. Rashodi se povećavaju za 1,9 milijardi, a ostatak ide za smanjenje zaduživanja i deficita. Što se tiče informatizacije nisu se mijenjali iznosi od 115 milijuna kuna za Nacionalnu informacijsku strukturu i 85 milijuna kuna za Tehnološko-istraživačke i razvojne djelatnosti.

U raspravi na Odboru postavljeno je pitanje jesu li Prijedlogom izmjena i dopuna Državnog proračuna predviđena sredstva za doradu sustava za elektroničko glasovanje i za internetizaciju Hrvatskog sabora i dok je za prvo utvrđeno da su planirana sredstva u iznosu 100.000 kuna, za internetizaciju Hrvatskog sabora za koji je nadležan Središnji državni ured za e-Hrvatsku nisu predviđena sredstva. No, kako se radi o novom Uredu, planirana sredstva su u prvom redu usmjerena na njegov ustroj, a s obzirom na to da internetizacija državne uprave zahtijeva veća sredstva ona se mogu planirati tek za ubuduće.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova odlučio predložiti slijedeće zaključke: Podržava se donošenje Izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godine i podržava se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna za 2004. godinu.

AMANDMANI

Vlada RH podnijela je slijedeći amandman:

U članku 1. Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2004. godinu (Narodne novine, br. 31/04), iznos: "294.844.911,00 kuna", zamjenjuje se iznosom: "293.444.297,00 kuna".

Obrazloženje je da se ovaj amandman podnosi radi smanjenja tekuće zalihe Proračuna u svoti od 1.400.614 kuna, koja je predložena u amandmanima Vlade RH na Prijedlog izmjena i dopu-

na Državnog proračuna RH za 2004. godinu.

Zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** podnio je amandman na članak 3. koji se briše. Obrazloženje je da se članom 3. predlaže smanjenje mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa 3% na 2% ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazanih u financijskom izvješću o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2003. godine.

Predloženim smanjenjem mogućnosti zaduživanja jedinica lokalne i područne samouprave s razine od 413.000.000,00 kuna na 275.000.000,00 kuna u 2004. godini onemogućit će se najvećem broju jedinica lokalne i područne samouprave mogućnost zaduživanja.

RASPRAVA

Smanjenje mogućnosti zaduženja nije dobro

Nakon uvodnog izlaganja ministra **Šukera**, otpočela je rasprava. U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Rekla je da njen Klub neće prihvatiti predloženi Zakon, sukladno tome što neće prihvatiti ni izmjene i dopune Proračuna za 2004. godinu. Dva su razloga za to.

Protive se ovakvom članku 3. i članku 7. s dopunom članka 40a. Naime, kada se govori o mogućnosti zaduživanja ili davanja jamstava jedinicama lokalne i područne samouprave, onda je to regulirano člancima od 100, 104, 105. i 106. Zakona o Proračunu. U članku 105. kaže se da se jedinica lokalne i područne samouprave može dugoročno zadužiti samo za investiciju koja se investira iz njezinoga proračuna, a koju potvrdi njezino predstavničko tijelo uz prethodnu suglasnost Vlade, dok se u članku 106. kaže da ukupna godišnja obveza jedinica lokalne i područne samouprave iz članka 104. ovog Zakona može iznositi najviše do 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

”Člankom 3. se ova autonomnost lokalne samouprave narušava, jer se računa zapravo mogućnost zaduživanja sumarno svih jedinica lokalne i područne samouprave, dok Zakon o proračunu njih uzima autonomno odnosno pojedinačno”.

Klub zastupnika SDP-a drži da smanjivanje mogućnosti zaduživanja nije dobro, a ako više nema zahtjeva, kako ministar tvrdi, nema ni razloga da se smanjuje.

Također, predlažu da se briše članak 40a. koji ovlašćuje Vladu da na prijedlog Ministarstva financija obavlja preraspodjelu sredstava između stavki namijenjenih za plaće, materijalne rashode, subvencije, pomoći i nabavu nefinancijske imovine u okviru proračuna bez ograničenja. Zastupnica je rekla da ove stavke, ako ih zbrojimo, pokrivaju najveći dio proračunskih izdataka, plaće oko trećinu ukupnih proračunskih izdataka. ”Može se desiti da bi Vlada, koristeći ovu odredbu zakona, mogla u potpunosti promijeniti državni proračun koji je izglasao Sabor”.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Šime Prtenjača (HDZ)**. Mogući prigovori koji se uglavnom odnose na smanjenje zaduženja za jedan poen ne stoje, ”jer će i ta dva posto biti sasvim dovoljna”.

Ipak, postoji bojazan u drugom smjeru, da velike jedinice iskoriste sredstva na račun malih, pa bi u budućnosti eventualno to trebalo regulirati. Klub zastupnika HDZ-a podržava ovaj Prijedlog.

Ovime je zaključena rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Zastupnici su većinom glasova prihvatili raspravu o amandmanima Vlade RH koji su dostavljeni poslije roka.

Ministar **Šuker** obrazložio je Vladin amandman kojeg smo gore iznijeli. Zastupnici su ga većinom glasova prihvatili.

Potom se ministar očitovao o amandmanu zastupnice **Dragice Zgrebec**

(SDP) na članak 3. Vlada ga ne prihvaća iz razloga što je za ovih 6 mjeseci dana dozvola jedinicama lokalne samouprave za ukupno zaduženje od 216 milijuna kuna, a u postupku su zahtjevi 4 jedinice lokalne samouprave za zaduženje u ukupnom iznosu od 14 milijuna kuna. ”S obzirom na to da praktički nakon ovog tjedna više se neće sastati niti županijska skupština, niti gradska ni općinska vijeća, oni koji će to u 10. mjesecu zatražiti, to su projekti koji će se početi realizirati u 2005. godini”.

Vlada smatra da će ova sredstva u iznosu oko 276 milijuna kuna biti u potpunosti dostatna za jedinice lokalne samouprave.

Ministar je napomenuo da je u 2003. godini bila praktički zabrana zaduživanja jedinica lokalne samouprave, a u deficitu države ove godine jedinice lokalne samouprave sudjeluju sa 600 milijuna kuna, što do sada nije bio slučaj. ”Prema tome, od tih 600 milijuna kuna je smanjen deficit središnje države i to je isto jedan od razloga da se, kako deficit središnje države, tako i deficit lokalne samouprave, drži pod kontrolom”.

Zaključio je da je prvi put u deficitu opće konsolidirane države deficit jedinica lokalne samouprave.

Dragica Zgrebec (SDP) rekla je da se ovaj članak odnosi na smanjenje za mogućnosti zaduženja lokalne i područne samouprave, postotak se smanjuje sa 3% na 2% ukupnih prihoda lokalne i regionalne samouprave. Ističe da je taj članak i inače u suprotnosti s odredbama Zakona o proračunu koji svojim člancima od 104. do 109. regulira način i mogućnosti zaduživanja. ”Ukoliko je ovo točno, ministre, što vi kažete, da se neće ostvariti preko 2% iznosa za zaduženje, onda nema nikakvog razloga da mijenjate ovo ograničenje od 3%, s obzirom na to da tvrdite da neće biti realizirano ni 2%”.

Mišljenja je da se na ovaj način, kako je to regulirano Zakonom o izvršenju Državnog proračuna, a što je u suprotnosti sa Zakonom o proračunu, zapravo zadire u autonomnost lokalne i regionalne samouprave, jer po Zakonu o prora-

čunu gleda se na mogućnost zaduženja ili davanja jamstva pojedinačno, ovisno o prihodima svake pojedine jedinice lokalne ili područne samouprave. Zatražila je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Ni slijedeći amandman iste zastupnice na članak 7. Vlada ne prihvaća, iz razloga što u prethodnom usvojenom rebalansu proračuna na poziciji Ministarstva financija je predviđena pozicija za plaće, dakle "ako se u pojedinom ministarstvu tijekom godine pojavi manjak na sredstvima za plaće, s te pozicije iz Ministarstva financija će se izravnati". Ministar je rekao da se ne bi mogle izvršiti obveze koje su predviđene proračunom, kada bi se usvojio ovaj amandman.

Dragica Zgrebec (SDP) rekla je da je netočno što kaže ministar, naime, novim člankom 40a. ovlašćuje se Vlada da na prijedlog Ministarstva financija obavlja preraspodjelu sredstava između stavki namjene, ne samo za plaće nego i za materijalne rashode, subvencije, pomoći i nabavu nefinancijske imovine u okviru proračuna i to bez ograničenja.

Budući da ove stavke pokrivaju najveći dio proračuna, npr. plaće oko trećinu svih proračunskih izdataka, ovom odredbom Vlada zapravo može u potpunosti promijeniti državni proračun koji je izglasao Sabor, pojašnjava zastupnica. Zatražila je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman zastupnika **Zvonimira Mršića (SDP)** je identičnog sadržaja kao prethodni amandman Dragice Zgrebec koji nije prihvaćen, pa se u skladu s Poslovníkom ne glasa o tom amandmanu.

Usljedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu. Zastupnici su većinom glasova, sa 78 "za", 48 "protiv" i 3 "suzdržana" prihvatili ovaj Zakon, u tekstu kako ga je predložila Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRADNJI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROSTORNOM UREĐENJU

Zaštita najvrjednijeg obalnog područja

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasnom su odlukom donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju. Ovim se aktima uvodi zaštitni pojas na priobalnom području kako bi se spriječila bespravna izgradnja kuća i apartmanskih naselja. Izgradnja bez kompletne zakonske dokumentacije i s nepotpunom komunalnom infrastrukturom, zaprijetila je potpunim uništenjem i "betonizacijom" jadranske obale. Zastupnici su ocijenili da predložene restriktivne odredbe dolaze u posljednji trenutak kako bi se osigurali zakonski preduvjeti gradnje. Predloženim propisima Vlada je ujedno poje-

dnostavnila proceduru oko osiguravanja lokacijske i građevinske dozvole, te ostalih potrebnih suglasnosti.

O PRIJEDLOZIMA

U ime predlagatelja Vlade Republike Hrvatske uvodno izlaganje podnijela je ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva **Marina Matulović – Dropulić**. Prethodno je predsjedavajući napomenuo da će se provesti objedinjena rasprava o komplementarnim točkama 9. i 10. dnevnoga reda. Radi se o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, te Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopu-

nama Zakona o gradnji. Ministrica je zatim podsjetila na šestomjesečne rezultate rada resornog ministarstva i Državnog savjeta za prostorno uređenje, koje je na temelju detaljnih prostornih planova i iznijetih prijedloga odlučilo poduzeti hitne mjere. To je rezultiralo predloženim izmjenama i dopunama zakonskog teksta. Napomenula je da zbog manjeg poslovnog interesa u sjevernim županijama ima puno manje bespravnih objekata, pa čak imamo županije bez ijednog bespravno podignutog objekta. Predloženim se izmjenama prvenstveno želi utvrditi zaštita obalnog područja, a predloženo je da pod zaštitom bude prostor 1000 metara od obale, a na moru 300 metara uključujući i otoke. Za njih su pak pre-

dloženi jedinstveni prostorni planovi, jer je utvrđeno da u nekim planovima uopće nije predviđena infrastruktura, uključujući cestovne prometnice i luke. Neće se zadirati u prava jedinica lokalne samouprave da donesu svoje planove, međutim, oni trebaju biti usklađeni s detaljnim i urbanističkim planovima uređenja prostora. Problemi se osobito naziru u malim općinama koje nemaju neku veliku perspektivu ni razvitak, jer one u pravilu zbog nedostatka sredstava nisu donijele potrebne planske i prostorne dokumente. Za ove je potrebe u državnom proračunu osigurano 2,5 milijuna kuna pa će i ove sredine moći pristupiti izradi potrebne dokumentacije. Prostorno planiranje treba raspolažati s dugotrajnim vizurama i rokovima jer se time zaštićuje ovaj vrijedan prostor, konstatala je ministrica Matulović-Dropulić. Upozorila je ujedno i na mogućnost smjenjivanja općinskog ili gradskog vijeća, ukoliko nadležne jedinice lokalne samouprave ne donesu prostorne planove u zakonom propisanom roku. Istovremeno je propisano da bi Vlada u roku od 30 dana od donošenja ovih zakonskih izmjena i dopuna, trebala donijeti Uredbu u kojoj će utvrditi kako se mogu izrađivati prostorni planovi na obalnom području i što se sve nakon ovog vremena može raditi. Znači, neće biti potpunog moratorija na izgradnju na obalnom području, nego će se Uredbom utvrditi što se sve može graditi. Svi oni koji imaju pravomoćne građevinske dozvole moći će graditi. Međutim, velika područja koja su još uvijek unutar granica zelene zone, neće moći bez detaljnih planova izdavati lokacijske dozvole, koje bi se koristile za stambenu izgradnju stanova i apartmana.

Od ostalih predloženih sitnijih izmjena i dopuna utvrđuje se način izvršenja parcelizacije, odnosno kada će gradovi, općine i država moći po službenoj dužnosti uporabiti određene parcele. Što se tiče Zakona o gradnji došlo je do smanjivanja podzakonskih akata koji nisu potrebni. Također je ocijenjeno nepotrebnim da građevinski inženjeri i arhitekti moraju svake četiri godine polagati stručni ispit, jer to nije obve-

za niti za jednu drugu profesiju. To je ukinuto, a također je pojednostavljeno izdavanje građevinske dozvole. Temeljem detaljnog plana dobiva se lokacijska dozvola ili izvod, a na temelju ovog dokumenta onda se izrađuje građevinska dozvola. Detaljni plan ujedno dobiva sve suglasnosti, od raznih trgovačkih društava do ministarstava, a ove suglasnosti vrijede i za izdanu građevinsku dozvolu. Ranije se cijela procedura morala ponavljati pa je i to usporavalo i poskupljivalo investicije i cjelokupnu izgradnju. Suglasnost se izuzetno traži u slučaju provjere zaštite stabiliteta objekta ili potrebne zaštite spomenika kulture. Povećan je broj jednostavnih objekata za koje nije potrebna građevinska dozvola, tako da će i na tom području uslijediti puno jednostavnija situacija. Ministrica je zatim napomenula da se priprema novi Zakon o prostornom uređenju i građenju, sukladno postojećim europskim smjernicama, a građevinski proizvodi bit će obuhvaćeni u zasebnom zakonskom tekstu. Sugerirala je zastupnicima da u raspravi ukažu na detalje koji se još eventualno mogu precizirati, te da prihvate predloženi tekst. Time bi se mogli efikasnije ukloniti uočeni problemi te otvoriti mogućnost prioritete zaštite vrijednog prostora.

RADNA TIJELA

Nadležna saborska tijela provela su raspravu i podnijela izvješće o navedenim zakonskim prijedlozima. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje zakonskog teksta ne protiveći se hitnom postupku. Iznio je primjedbu, odnosno prijedlog na tekst Konačnog prijedloga zakona o prostornom uređenju. Predloženo je da se u članku 11. stavku 3. odredi tko donosi prostorni plan za otok Pag, koji je podijeljen na dvije županije (obje županijske skupštine ili ministarstvo). **Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** razmotrio je predloženi tekst Zakona o gradnji, te iznio neke prijedloge i mišljenja. Izražena je dvojba na članke 11. i 12. kojim se proširuje mogućnost obavljanja djelatnosti bez suglasnosti Ministarstva, osim za obi-

teljsku kuću i za građevine do 400 m², odnosno daje se mogućnost osobama sa srednjom stručnom spremom da budu voditelji radova na takvim građevinama. Predloženo rješenje iz članka 22. o početku gradnje na temelju pravomoćne građevinske dozvole, uz mogućnost da investitor na vlastiti rizik može započeti gradnju i temeljem konačne građevinske dozvole, investitoru stvara prividnu pravnu sigurnost. U tom slučaju vrlo je upitna mogućnost naknade štete, jer je nemoguće utvrditi da je stranka zlorabila svoje pokretanje upravnog spora. Predloženo je da Odbor utvrdi amandman na članak 29. stavak 1. kojim bi se zadržao način obavještanja strana o mogućnosti uvida u glavni projekt i dostavom pisane obavijesti. Navedeni prijedlog, međutim, nije dobio potrebnu većinu, jer je ocijenjeno da se strankama time ne uskraćuje pravo na obavješćivanje, a postupak ishođenja građevne dozvole znatno je brži. Upozoreno je na članak 26. kojim je trebalo odrediti i visinu posebne upravne pristojbe koju će plaćati bespravni graditelji ako zahtjev za izdavanje građevinske dozvole podnesu nakon 31. prosinca ove godine. Međutim, pojašnjeno je da će se taj iznos utvrditi posebnim propisom nakon donošenja Zakona.

Na članak 58. Odbor je podnio amandman, s kojim se na sjednici suglasio i predstavnik predlagatelja. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje rečenog zakonskog prijedloga zajedno s amandmanom kojim se brišu riječi: "20% ili više" u članku 58., stavku 3.

Ovaj je odbor proveo raspravu, te podržao predloženi tekst i oko izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju, ocjenjujući ga restriktivnim, ali nužnim radi uvođenja reda u prostoru, a osobito na priobalnom području i otocima. Ujedno je predloženo skraćivanje roka za donošenje prostornih planova uređenja općina i gradova na zaštićenom obalnom području, koje to do sada nisu učinile. Za neispunjavanje ovoga roka, predviđala bi se sankcija, odnosno raspuštanje predstavničkog tijela na temelju članka 84. Zakona o lokalnoj i podru-

čnoj (regionalnoj) samoupravi. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, zajedno sa slijedećim amandmanima:

Na članak 37.

U članku 37., iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi: " Općine i gradovi iz članka 23. ovog Zakona, koji to još nisu učinili, dužni su donijeti prostorni plan uređenja općine i grada najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona".

Na članak 39.

U članku 39. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi: " Općine, gradovi i županije iz stavka 1. ovog članka dužne su dostaviti prostorne planove Ministarstvu radi ishođenja suglasnosti u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona". Postojeći stavak 2. postaje stavak 3.

Odbor za pomorstvo, promet i veze raspravio je Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prostornom uređenju . U raspravi je izraženo mišljenje da se razmotri mogućnost sankcioniranja jedinica lokalne samouprave, koja ne doneše prostorni plan u propisanom roku, na način da se ne financira iz županijskog proračuna. Ova se mjera smatra efikasnijom od mjere raspuštanja vijeća. Ujedno je izraženo mišljenje da je s obzirom na to da su more i morska obala najvrjedniji prirodni i gospodarski resurs s kojim raspolaže svaka obalna država, potrebno predložiti strateške dokumente nužne za racionalno korištenje mora i obale, odnosno objedinjeno djelovanje na europskim standardima: Tako bi navedeno područje dobilo posebnu zaštitu i selektivan pristup pri planiranju, građenju i gospodarskom korištenju prostora. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju raspravu je proveo u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. Nakon uvodnog izlaganja predstavnika

predlagatelja, članovi Odbora podržali su predložene izmjene i dopune. Ocijenili su da se time osiguravaju uvjeti za racionalno korištenje i gospodarenje obalnim i kontinentalnim područjima koja nisu dovoljno razvijena, te omogućuje učinkovitije uređenje građevinskog zemljišta u svim jedinicama lokalne samouprave. Izneseno je mišljenje člana Odbora prema kojem bi odredbu članka 21. stavka 3. trebalo precizirati u dijelu koji se odnosi na donošenje rješenja o utvrđivanju građevne čestice u skladu s pravilima struke, s obzirom na to da se ista u praksi različito tumače. Nakon provedene rasprave, Odbor je donio jednoglasnu odluku kojom se predlaže donošenje rečenog zakonskog prijedloga.

Odbor za turizam razmotrio je predložene izmjene i dopune o prostornom uređenju kao zainteresirano radno tijelo. Podupro je donošenje rečenog zakonskog teksta, ocjenjujući da se time stvaraju uvjeti za očuvanje prirodnih bogatstava, mora i obale koji predstavljaju osnovnu pretpostavku i temeljni resurs za razvoj hrvatskog turizma. U raspravi je posebno istaknuto i donijet zaključak kojim treba ubrzati donošenje planske osnove i kriterija za utvrđivanje turističkog prihvatnog potencijala zaštićenoga obalnog pojasa, a koje priprema Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka. Mišljenje je Odbora da se prostorni planovi zaštićenog obalnog područja i planovi čiji se dijelovi nalaze unutar toga područja, moraju temeljiti na znanstvenim osnovama kojima se utvrđuje turistički prihvatni potencijal priobalja. Članovi Odbora su također mišljenja da bi sukladno mogućnostima, predlagatelj trebao ubrzati i u najvećoj mjeri skratiti predviđene rokove donošenja prostornih planova uređenja općina i grada, s time da taj rok ne bi trebao biti duži od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

RASPRAVA

U ime Odbora za prostorno uređenje zatim je govorio zastupnik **Slavko Linić**. On je napomenuo da je Odbor

razmotrio oba zakonska teksta. Kada je bilo riječi o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, Odbor je prihvatio predložena rješenja premda su ocijenjena vrlo restriktivnima. Međutim, prihvaćeno je obrazloženje o potrebi zaštite priobalnog prostora. Članovi Odbora ujedno su predložili dva amandmana. Govoreći o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji prihvaćena je hitna procedura iako je predlagatelj naveo da se radi o novom tekstu. Ocijenjeno je međutim, da će se predloženim promjenama lakše provoditi postojeći zakon i raščistiti pojedine nedoumice koje su se nametnule u provedbi i svakodnevnoj praksi. I u ovom je slučaju Odbor predložio amandman, zaključio je zastupnik Linić na kraju izvješća ovog radnog tijela. Zatim je u ime Odbora za turizam govorio zastupnik **Ante Markov**. Istaknuo je da je Odbor dao potporu za donošenje izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju, ocjenjujući da se time stvaraju uvjeti za očuvanje prirodnih bogatstava mora i obale. To su ujedno i temeljne pretpostavke i resursi razvoja u budućnosti. U raspravi je donesen i zaključak kojim treba ubrzati donošenje planske osnove i kriterija za utvrđivanje turističkog prihvatnog potencijala zaštićenog obalnog pojasa. Njegovo donošenje priprema Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka. Članovi Odbora također ocjenjuju da bi sukladno mogućnostima predlagatelj trebao ubrzati donošenje prostornih planova uređenja gradova i općina, time da taj rok ne bi trebao biti duži od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, zaključio je zastupnik Markov.

Potrebno je spriječiti daljnju bespravnu izgradnju

Zatim su govorili predstavnici parlamentarnih klubova, a prvi je riječ u ime Kluba zastupnika HSP-a uzeo zastupnik **Pero Kovačević**. On je dao punu podršku ministrici **Marini Matulović-Dropulić** i predloženim zakonskim projektima. Postojeće stanje oci-

jenio je alarmantnim, a nadležno ministarstvo podnijelo je uzorni zakonski tekst, koji može biti ogledan i poučan i za ostala ministarstva. Potrebno je spriječiti bespravnu gradnju, a ministarstvo treba osposobiti i nadležne inspekcije službe. Najveći krivci za devastiranu obalu nalaze se u općinama i gradovima, a pojedine županije tek su nedavno donijela svoje prostorne planove. Pojedine općine i gradovi koriste stare prostorne planove iz 1978. godine pa onda rade samo detaljne planove i prodaju gradilišta zainteresiranim kupcima. U mnogim je slučajevima bila dopuštena bespravna gradnja, te obećavano naknadni priključak na komunalnu infrastrukturu. Sada je došlo do rušenja ovakvih objekata, pa treba razlikovati da li je riječ o obiteljskim kućama ili se radi o zgradama koje su namijenjene za apartmansku prodaju. Pojedinci su čak nasipali obalu kako bi došli do građevinskog zemljišta, iako je Hrvatska turistima najprivlačnija upravo zbog sačuvanog prirodnog okoliša. Općine i gradovi sada moraju do 31. prosinca donijeti prostorne planove, ili će se u protivnom pribjeći zakonskim sankcijama, zaključio je zastupnik Kovačević.

Zloporabe i na otoku Korčuli

U nastavku izlaganja govorila je zastupnica **Ruža Tomašić (HSP)** podržavši predložene izmjene nazivajući ih uvođenjem reda na području gradnje. Postojeći su se propisi nerijetko izigravali i zaobilazili, pa je potrebno osigurati primjenu utvrđenih zakonskih pravila. Ukazala je zatim na posljedice divlje izgradnje na obali, spominjući pojedine konkretne primjere zloporabe na otoku Korčuli, te naseljima Veloj Luci i Lombardi. Pitanja oko legalizacije trebaju biti početak uvođenja reda, ali pri tome treba voditi računa radi li se o obiteljskim objektima ili kućama za iznajmljivanje i odmor. I ona je na kraju izlaganja ocijenila da postojeća struktura inspekcijских kadrova neće moći provoditi zakonski tekst u praksi, bez obzira koliko bude kvalitativno napisan.

Sačuvati izvorno prirodno i graditeljsko nasljeđe jadranskog prostora

U ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a govorila je zastupnica mr.sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain**. Ona je uvodno podsjetila na činjenicu da jadranska obala i otoci sa svojom netaknutom ljepotom i kulturnim nasljedem, predstavlja vrhunsku europsku turističku destinaciju. Zbog ovih je razloga potrebno zakonski obuhvatiti održivost razvoja okoliša i izbjeći degeneraciju prostora kroz masovne posjete. To prije svega uključuje kontrolu planiranja lokalnih vlasti, ali i suzbijanje negativnih trendova stihijske izgradnje i "betonizaciju" obale. Morska obala nije neiscrpni

Treba podržati svaki prijedlog koji vodi jednostavnijoj gradnji i sprječava bespravne postupke.

resurs, pa država treba voditi sustavnu brigu o njoj odgovarajućoj valorizaciji i prioritetima koje kani poticati. U ovom su slučaju ključni dokumenti prostornog uređenja kako bi se izbjeglo volunтарističkim potezima i destimuliralo bespravnu izgradnju. Procesima približavanja Europskoj uniji, Hrvatska ulazi u novu fazu razvoja turističke industrije s novim investicijama u prometnoj i drugoj komunalnoj infrastrukturi. Zato naš Klub pozdravlja napore da se pristupi izmjenama i dopunama zakonskih propisa, napomenula je zastupnica. Dobrim smatramo i što se zakonom određuje rok općinama i gradovima za donošenje prostornih planova, te alternativno rješenje putem županijskih skupština. Uspostavljanjem zaštitnog obalnog pojasa koje obuhvaća i sve otoke, zabranjuje se svaka izgradnja ukoliko nije donesen urbanistički plan, uz izuzeće infrastrukture izvan granica građevinskog područja. Potrebno je stvoriti uvjete za legalnu izgradnju unutar zakonskih propisa, a treba uložiti i napore kako bi i ostala ministarstva

poput Ministarstva gospodarstva pridonijela kompletiranju potrebne zakonske infrastrukture. Govoreći o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, podsjetila je na podnijete amandmane, te podržala svaku izmjenu koja vodi jednostavnijoj proceduri i koja sprječava bespravnu gradnju. Ukazala je zatim na pojedine nepreciznosti u predloženom tekstu, ukazujući na pojedine detalje kod samogradnje objekata i postupka izdavanja građevinske dozvole. Osvrnula se i na legalizaciju bespravne gradnje, te upozorila da treba utvrditi visinu posebne upravne pristojbe i produžiti rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole. Na kraju izlaganja sugerirala je ministrici da prilikom donošenja novog zakona provede objedinjavanje upravnih postupaka, te da razmisli i o mogućnosti uvođenja instituta javnog interesa, pogotovo za objekte komunalne infrastrukture. U ime Kluba prihvatila je predložene izmjene i dopune oba zakonska prijedloga.

Prioritet objektima komunalne infrastrukture

U ime Kluba zastupnika HSL-a i DC-a govorio je zastupnik dr.sc. **Ivan Čehok**. Smatra da će upravo sačuvani prirodni krajolik u budućem vremenu predstavljati jedan od marketinških oznaka Republike Hrvatske. Upozorio je da je vrijedan prirodni prostor i krajolik u posljednjih desetak godina pretrpio velike štete. Kako bi se spriječila divlja izgradnja potrebno je provesti predložene zakonske mjere. Zatim je ukazao na sve specifičnosti gradnje u Hrvatskoj kroz minule vremenske epohe, podsjećajući da se druge tranzicijske zemlje nisu suočile sa sličnim posljedicama. Čitajući novinske članke uočavamo da se ruše bespravno podignuti objekti na obali, ali i stambeni objekti u podsljemenskoj zoni, pa se stvara zaključak kako postojeći zakonski propisi nisu predstavljali potrebnu prepreku bespravnim graditeljima i investitorima. Bilo bi možda bolje, nastavio je zastupnik Čehok, da se pribjeglo potpuno novom zakonu gdje bi se obuhvatila i proble-

matika u komunalnom gospodarstvu. Naveo je zatim iskustva Austrije i Njemačke, gdje se ne može uopće započeti izgradnja ukoliko nisu osigurani priključci na objekte komunalne infrastrukture. Govoreći o zaštitnom pojasu od 1000 metara, upozorio je da se onda na pojedinim otocima poput Silbe uopće neće dozvoliti izgradnja jer su uži, pa bi trebalo odrediti realnu širinu zaštitne zone, te definirati obalnu crtu. Ovo je potrebno kako bi se izbjeglo svojevrijedno tumačenje ili moguća zloraba neprecizne odredbe, upozorio je zastupnik Čehok. I on se složio da treba provesti zakonsku odredbu o vremenskim rokovima koji obvezuju lokalne strukture vlasti, oko donošenja potrebnih zakonskih propisa i prostornih planova. Spomenuo je zatim, da se GUP na području Varaždina već tri godine izrađuje upravo zbog Hrvatskih željeznica, koje su državna institucija i na koju ne mogu utjecati. Zbog toga bi u novom zakonskom prijedlogu nadležno ministarstvo trebalo imati arbitrarnu ulogu kako bi se onemogućile odnosno razriješile ovakve situacije. Na kraju izlaganja podržao je donošenje predloženih zakonskih mjera, zalažući se za bitno pojednostavljanje postupka građenja, te za uvođenje mehanizama koji će otkloniti bilo kakvu mogućnost bespravne gradnje.

Zastupnik **Ante Markov (HSS)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Govoreći o mogućoj gradnji na otocima smatra da se neće moći graditi tamo gdje nema propisanih dokumenata prostornog uređenja, prostornog i urbanističkog plana. Tamo gdje postoje ovi dokumenti, moći će se graditi u skladu s navedenim propisima. Za ispravak netočnog navoda javio se i zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)**. On smatra da nije točna tvrdnja kako u dosadašnjim zakonskim propisima nije bilo instrumenata za sprečavanje divlje izgradnje. Točnije je reći da nije bilo političke volje i financijskih sredstava za provedbu postojećih zakonskih propisa. Netočno je i da se GUP u Varaždinu ne može donijeti zbog HŽ-a. Nesporno je da državna infrastruktura ima prioritet, ali ako netko traži izmjenu onda to mora i platiti.

Zastupnik dr.sc. **Ivan Čehok** upozorio je na povredu Poslovnika budući da nije govorio da nije bilo zakonskih instrumenata. Ukazao je da oni nisu bili dovoljno učinkoviti. Problemi s HŽ-om su realni o čemu može govoriti meritorno kao varaždinski gradonačelnik. Predsjedavajući je zatim upozorio zastupnika da se institut povrede Poslovnika treba utemeljeno koristiti, a ne zloupotrebljavati.

Uvođenje zaštitnog pojasa na otocima i na obali

U nastavku rasprave riječ je dobio zastupnik **Mate Brletić** koji je također govorio u ime Kluba zastupnika HSL-a, DC-a. Podržao je uvođenje zaštitnog pojasa na obali, ocjenjujući da se time štiti vrijedan prirodni prostor, koji je naše najveće bogatstvo. Nažalost, ujedno smo svjedoci bespravne gradnje koja je uzela maha u nekoliko posljednjih godina, pa treba pohvaliti zakonski prijedlog kojim se povećava broj ovlaštenih osoba, odnosno arhitekata zaduženih za izradu prostornih planova.

Potrebno je uvesti zaštitni pojas na obali i otocima jer se time štiti najvrjedniji prostor.

Dobro je ujedno što se prostorni planovi predviđaju i za područja nacionalnih parkova i parkova prirode, jer se time dodatno zaštićuju naše prirodne ljepote i vrijednosti. Ukazao je na detalje iz članka 14. kojim se utvrđuju detalji oko donošenja prostornih planova na nivou općina, te članka 16. kojim se uređuje izgradnja za vlastite potrebe. Govoreći o donošenju urbanističkog plana, upitao je zbog čega nije predviđeno ukidanje lokacijske dozvole, premda se u javnosti najavljujvala ova mogućnost. Podsjetio je da postojeći zakonski propisi Zakona o gradnji, objavljeni u "Narodnim novinama", broj 175/III nigdje ne spominju lokacijsku dozvolu, već lokacijske uvjete. Na kraju je podsjetio da treba razumjeti i probleme općina i gradova koje

često nemaju novaca za izradu prostornih planova, a treba pomoći i stanovnicima ovih mjesta. Klub zastupnika DC-a i HSL-a podržava donošenje ova dva zakona, zaključio je zastupnik Brletić.

Uskladiti sustav gospodarenja prostorom

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Zlatko Tomčić**. On je ocijenio da su ovi zakonski prijedlozi od presudnog značaja za razvoj zemlje. Istovremeno se uređuje i racionalno trošenje prostora koje je najčešće povezano s izgradnjom. Važno je definirati i uskladiti postupak promjene vlasničkih odnosa kako bi se uredio pristup i realizacija sustava gospodarenja prostorom. Sam sustav gospodarenja ovisi o: stanju planske dokumentacije, načinu definiranja upravnih postupaka, vlasničkom stanju zemljišta i mogućim postupcima transformacije toga stanja. Ako ne funkcionira sustav planske prostorne dokumentacije, onda se usporava razvoj, te provocira nered i nelegalna gradnja. Takvi postupci ugrožavaju same nacionalne interese i vrijedne prostorne resurse, a ilustraciju takvog stanja predstavlja Jadranska obala i podsljemenska zona u Zagrebu.

Opisao je zatim i slučajeve u kojima se ne biraju sredstva kako bi poljoprivredno ili šumsko zemljište bilo prenamijenjeno u građevinsko. Jedan vlasnik šume čak je namjerno polijevao svoja stabla u šumi s naftom, kako bi se vegetacija osušila, odnosno kako bi prenamijenio postojeće zemljište. Ovaj je slučaj ipak otkriven, a vlasnik kažnjen. Zbog ovakvih i sličnih slučajeva, potrebno je izraditi prostorno-plansku dokumentaciju jer je to najbolje jamstvo da će se spriječiti zlorabe. Veliki dio jedinica lokalne samouprave nije imao prostornu dokumentaciju, pa je to bio izvor brojnih nesporazuma i kršenja zakonskih odredbi, upozorio je zastupnik Tomčić. Potrebno je ukloniti posljedice ove nedefinirane situacije koja zapravo predstavlja jedan dug i neugodan proces u kojemu su se nagomilale sve pogreške i krivi potezi na području bespravne gradnje.

Nitko od sudionika pri tome nije amnestiran od počinjenih propusta, pa Klub zastupnika HSS-a pozdravlja najavu ministricе o skoroj izradi potpuno novog Zakona o prostornom uređenju i građenju. Zastupnik je zatim podsjetio na dosadašnju ukupnu proceduru vadeanja raznih dozvola i suglasnosti, ocjenjujući da bi se u jedinstvenom postupku mogle uspješnije razriješiti sve potrebne radnje koje nalaže zakon. Nakon pravovaljane lokacijske dozvole građevinska dozvola trebala bi predstavljati finalizaciju prava na građenje određenog objekta. Upozorio je zatim i na otpore koji se naslućuju u jedinicama lokalne samouprave koje se često puta pozivaju na nedostatak sredstava kako bi se spriječila divlja gradnja. Predložene zakonske tekstove ocijenio je restriktivnima, ocjenjujući da je ovakav pristup tek prvi korak do konačnog razrješenja stanja i u očekivanju jednostavnijih postupaka. Tek kada se donese cjelokupna zakonodavna infrastruktura i prostorno-planska dokumentacija, moći će se u potpunosti sankcionirati svi prekršaji na ovom području. Upozorio je zatim na pojedine nepreciznosti u članku 20. Zakona o prostornom uređenju obrazlažući amandman koji se odnosi na parcelizaciju neizgrađenog građevinskog zemljišta. Iznio je primjedbu i na članak 23. koji na određeni način uvodi moratorij na građenje u zaštićenom obalnom pojasu.

Govoreći zatim o tekstu Zakona o građenju, upozorio je na potrebu preciznijeg tumačenja članka 22. Usprotivio se uvođenju II. stupnja građevinske dozvole – pravomoćne i konačne građevinske dozvole. Sugerirao je da se ova situacija pojasni, a kod članka 24. istog zakona predložio je da lokacijska dozvola ili izvod iz lokacijskog plana bude preduvjet za izdavanje građevinske dozvole. Podržao je na kraju i odluke nadležnih saborskih radnih tijela oko preciznijeg tumačenja pojedinih predloženih odredbi. Ukoliko se ukaže potreba spreman sam i detaljnije obrazložiti upućene amandmane - zaključio je zastupnik Tomčić.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)**

ocjenjujući da je netočan iznijeti navod kako konačnost građevinske dozvole kompromitira funkcioniranje pravnog sustava. Baš naprotiv, mogućnost izjavlivanja tužbe pred Upravnim sudom garantira pravnu sigurnost. Zatim je u ime Kluba zastupnika SDP-a govorio zastupnik **Slavko Linić**.

Tek kada se donese cjelokupna prostorno-planska infrastruktura, moći će se u potpunosti sankcionirati svi prekršaji.

Ocijenio je da potporu Kluba zaslužuju oba zakonska prijedloga jer stanje u prostoru evidentno zahtijeva hitno postupanje. Međutim, ova situacija upozorava da ne možemo biti zadovoljni ponašanjem jedinica lokalne i regionalne samouprave, a evidentno je da smo svi pridonijeli ovakvom stanju u prostoru.

Preciznija zaduženja tijelima lokalne samouprave

Tragično je što su ogromne turističke vrijednosti devastirane od gospodarstvenika i građana, pa do izvršne vlasti koja nije pronašla odgovarajući način procesuiranja prekršitelja. U posljednjih nekoliko desetaka godina nije postojala potrebna odgovornost prema prostoru. Osvrnuo se zatim i na restrikcije prema jedinicama lokalne samouprave. Njihove se ovlasti ovim prijedlogom značajno ograničavaju, jer će u pojedinim postupcima morati dobiti suglasnost centralne vlasti. Upravo je nedostatak prostorne dokumentacije doveo do devijantnog ponašanja gospodarstvenika i građana, pa se postavlja pitanje kako u kratkom vremenu pronaći značajna sredstva za ulaganje u izradu potrebne prostorne dokumentacije. Svi smo zainteresirani za bržom gospodarskom ekspanzijom i višom stopom rasta, ali treba imati na umu da će najmanje dvije-tri godine trebati za izradu potrebne dokumentacije. Među-

tim, evidentno je da je centralna vlast morala povući ove mjere. U ime Kluba predložio je da se u proračunu za sljedeću godinu osigura dovoljan iznos sredstava kao pomoć jedinicama lokalne uprave, imajući u vidu i sve složene poslove oko zaštite obalnog pojasa. Ovdje se istovremeno postavlja i pitanje imamo li dovoljno stručnih osoba koje će moći kvalitetno izraditi prostorne planove. Istovremeno se moraju sankcionirati i svi oni koji donose neodgovorne planove, a koji su štetni za postojeći prostor. Svakako je potrebno postići veću disciplinu i odgovornost prema prirodnom okolišu, pa treba izbjegavati učestale pogreške i promašaje koji su se javljali prilikom privatizacije gospodarskih subjekata. Mnogi su u taj posao ušli samo kako bi osigurali pravo na nekretnine, pa su ubrzo gasili temeljnu gospodarsku djelatnost i proizvodnju i prodavali objekte. To je dovelo do otpuštanja radnika i prometa s nekretninama koje su izgubile prvobitnu namjenu. Izvršna vlast treba sankcionirati sve one koji u trci za profitom nemaju namjeru sačuvati prostor.

Ukoliko izostanu energični potezi izvršne vlasti, situacija se neće bitno popraviti.

Ukoliko izostanu energični potezi izvršne vlasti, onda se situacija neće bitno promijeniti, upozorio je zastupnik Linić ocjenjujući da je opravdano i rušenje onih objekata koji se ne mogu uklopiti i nanose štetu prostoru. Nedvojbeno da će ovakvi potezi donijeti određenu štetu jedinicama lokalne samouprave, centralnoj blagajni i investitorima koji se nisu pokazali odgovornima prema prostoru. Međutim, sankcioniranje ovakvih postupaka dugoročno nije štetno za društvo, jer se time omogućuje zaštita i "zacceljivanje rana nanesenih prostoru". Ovi su postupci važni kako bi se poslala jasna poruka svim onim osobama koje dolaze sa spekulativnim namjerama, da mogu računati i na sankcije u slučaju devastacije prostora.

Zastupnik je zatim ukazao na pojedine manjkavosti u predloženom tekstu, ocjenjujući da bi članak 58. izmjena i dopuna Zakona o građenju trebalo korigirati i ne dozvoliti nikakva odstupanja. Ovdje je potrebna određena krutost kako se ne bi ponavljale sprege i devijantna ponašanja investitora s vlašću, zaključio je zastupnik Linić.

Potrebna je sustavna skrb o prirodnom prostoru

Zatim je u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio zastupnik mr.sc. **Marko Širac** osvrnuvši se na zakonski prijedlog o prostornom uređenju. Prostor Republike Hrvatske zbog svoje izuzetne vrijednosti ljepote i regionalne raznolikosti, predstavlja izuzetno dobro s kojim se treba pažljivo gospodari i upravljati. Sustavna skrb o prostoru, njegovo planiranje i uređenje predstavljaju neodvojivi dio gospodarskog razvitka. U posljednjih nekoliko godina gospodarenje prostorom izmaklo je kontroli, pa se takvo nedopustivo stanje mora promijeniti koristeći sva raspoloživa sredstva pravne države. Analizom situacije nadležno je ministarstvo utvrdilo da se na pojedinim područjima prostor neracionalno koristi i ugrožava, a posebno je teška situacija na obalnom području. Svjedoci smo stihijske izgradnje uz more i "betonizacije" obale, kako bi pojedini investitori ubrali visoku dobit. Došlo je i do nedopustivih propusta jedinica lokalne samouprave koja je dopuštala izgradnju i na onim prostorima koja nisu opremljena komunalnom infrastrukturom. Na pojedinim otocima nisu usklađeni zajednički interesi u korištenju mora i obale, a u prigradskim područjima vladaju veliki pritisci za prenamjenu korištenja zemljišta. Bespravna gradnja uzela je maha, pa su potrebne predložene zakonske mjere.

Zatim je govorio o najvažnijim rješenjima predloženog teksta. Pozitivno je što se u članku 3. ovoga Zakona propisuje obveza pribavljanja suglasnosti ministra za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja. Budući da se radi o složenom i odgovornom poslu, ovakva

odredba predstavlja znatan napredak. Uređen je i postupak donošenja zajedničkih prostornih planova na otocima, kao i u slučaju onih općina koje raspolažu skromnim financijskim sredstvima. Uređen je i ubrzan postupak oko dobivanja lokacijskih dozvola, a nezadovoljna strana moći će pokrenuti upravni spor. Ocijenio je da će se jasnijim zakonskim odredbama ubrzati postupak priprema za izdavanje građevinske dozvole.

Bespravna gradnja mora se spriječiti svim raspoloživim sredstvima.

Kako bi se zaštitilo obalno područje Jadranskog mora uspostavlja se zaštićeno obalno područje koje se proglašava posebnim interesom Republike Hrvatske. Ujedno se određuju i osnovna pravila za donošenje prostornih planova o građenju u tim područjima, te utvrđuju rokovi Vladi i nadležnom ministarstvu za donošenje propisa o uređenju i zaštiti toga područja. Zaštitu obalnog područja Klub zastupnika HDZ-a posebno pozdravlja, naglasio je zastupnik Širac.

Ukazao je zatim i na pojedine segmente Zakona o prostornom uređenju, te naglasio potrebu da se osiguraju uvjeti za brzu i efikasnu provedbu potrebnih zakonskih propisa. Osnovni uvjet za postizanje postavljenih ciljeva nalazi se u osiguranju ujednačene primjene Zakona o gradnji od svih tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne samouprave i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u provedbi Zakona. Osvrnuo se zatim i na osiguranje potrebnih zakonskih preduvjeta u slučaju stambene izgradnje samih građana koji nisu upoznati da ove poslove trebaju obavljati ovlaštene inženjeri arhitekture uz odgovarajuću nadoknadu. Osim toga, potrebno je povećati i odgovornost svih osoba koje su registrirane za djelatnost projektiranja. Smatra da se predloženim mjerama smanjuje postojeći administrativni postupak i ubrjava prikupljanje potrebnih potvrda. Na kraju je upozorio da se bespravna gradnja mora spriječiti svim raspoloživim

sredstvima, a svakoj građevinskoj inspekciji treba osigurati potrebnu zaštitu i nesmetan rad. U dosadašnjoj praksi nastajale su teškoće u izvršenju rješenja građevinske inspekcije, a jedinice lokalne samouprave bile su dužne provesti administrativna rješenja građevinske inspekcije putem svog upravnog tijela. Ove je poteškoće predlagatelj uspješno uklonio izmjenama članka 162. Zakona o gradnji i propisao efikasni način izvršenja. Prekršajni postupak u prvom stupnju ponovno je vraćen u nadležnost prekršajnih sudova i s time građevinska inspekcija nema nadležnosti.

Rezimirajući predložene izmjene i dopune na kraju izlaganja, zastupnik Širac je konstatirao da su uklonjene odredbe koje su bile neprovedive, te Klub zastupnika HDZ-a podržava predložene zakonske izmjene i dopune.

Predsjedavajući je konstatirao da je isteklo vrijeme za prijavu za pojedinačnu desetminutnu raspravu, te riječ dao zastupniku **Valteru Drandiću** koji je iznio stavove Kluba zastupnika IDS-a.

Bespravnu gradnju treba ukloniti bez odlaganja

On smatra da prijete opasnosti u provedbi zakonskih propisa ukoliko se stalno osvrćemo na detalje kome se, i zašto ruši određeni objekt. Sve dok se bude postupalo po ovom receptu, nećemo biti dovoljno efikasni jer bespravnu gradnju treba ukloniti bez obzira tko ju i zašto obavlja. Mi podržavamo donošenje ovih zakona, jer se time stvaraju preduvjeti jednog reda u prostoru. Glavni problem ostaje pitanje ovlasti, a time i stvarne odgovornosti jedinica lokalne i regionalne samouprave. Smatra ujedno da provedbu pojedinih operativnih tijela treba spustiti barem na županijsku razinu. Ukazao je zatim i na nisku razinu opremljenosti inspeksijskih službi, te upozorio da gradonačelnici ili župani kao i tijela regionalne samouprave često puta nemaju gotovo nikakvih ovlasti na ovom području. Bez obzira na ove činjenice, naši ih građani percipiraju kao najodgovornije osobe, upozorio je zastupnik te opisao kakva se procedura

vodi u slučaju opažanja i sankcioniranja pojedine nezakonite izgradnje.

Ovi bi se propusti lakše uklonili ukoliko bi tijela lokalne samouprave uz zakonsku odgovornost, dobili i potrebne ovlasti. Poseban se problem uočava zbog neriješenog katastra pomorskog dobra, upozorio je zastupnik ukazujući i na pojedine manjkavosti i nepreciznosti u ponuđenom zakonskom tekstu. Izradu stručnih podloga i idejnih rješenja treba omogućiti ne samo arhitektima već i ovlaštenim inženjerima građevine. Smatra da ne postoje razlozi zašto bi ministarstvo davalo suglasnost na izmjenu i dopunu programa. Zakonom je točno propisano na koji se način odrađuje obveza izrade pojedinih dokumenata prostornog uređenja, a program mjera dostavlja se ministarstvu koje uvijek može reagirati na nepravilnosti. Kod zaštite obalnog pojasa, mora se utvrditi obveza da se detaljna granica utvrđuje prostornim planovima uređenja gradova i općina na katastarskoj podlozi, uz uvjet da širina tog pojasa ne smije biti manja od tisuću, odnosno 300 metara. Ona bi mogla biti i veća ukoliko prostorni plan za neka atraktivna područja to smatra potrebnim. Na kraju izlaganja, ocijenio je da treba odrediti rok za usklađenje već donesenih prostornih planova time da se do usklađenja primjenjuju odredbe iz ovoga zakona. Ujedno je zamolio zastupnika **Valtera Poropata** da iznese stavove Kluba zastupnika IDS-a u vezi sa Zakonom o građenju.

Zastupnik Poropat predložene izmjene i dopune Zakona o gradnji ocijenio je pozitivnim pomakom, podsjećajući da je i Klub zastupnika IDS-a davao prijedloge kojima se željelo utjecati na više reda u prostoru. Svi mi želimo da se pojednostavi postupak izdavanja građevinske dozvole, pa na ovom području treba poboljšati uvjete rada djelatnika zaposlenih u tijelima graditeljstva, te pružiti potporu jedinicama lokalne samouprave za izradu prostorno – planske dokumentacije. Što se tiče Istarske županije, uz sjedište Ureda državne uprave u Puli, djeluje još šest ispostava koje međutim, nisu dovoljno ekipirane da bi osjetno brže rješavale lokacijske i građevinske

dozvole. Dobro je što u predloženim zakonskim izmjenama i dopunama projektant odgovara za usklađenost glavnog projekta po lokacijskim uvjetima. Međutim, treba težiti da se poduzmu efikasne mjere po kojima će se odgovornost preuzimati i sankcionirati u praksi. Pojedininim je odredbama dano ovlaštenje ministru da donese propis kojim će se odrediti zahvati u prostoru za koje nije potrebna lokacijska dozvola. Iznio je zatim razlike između starog i novog pravilnika kojima se uređuje izgradnja obiteljske kuće, pa bi ovaj dio zakona trebalo malo uskladiti. Smatra da u ovom slučaju nije potrebna lokacijska dozvola, držeći da bi i izvod iz plana bio sasvim dovoljan. Treba međutim, odrediti parametre za obiteljsku kuću, jer ima primjera da se u ovu gradnju uvrštavaju i građevine s tri etaže, s ukupnom površinom od 400 m². Treba pojasniti i proceduru oko izdavanja potvrda za pomoćne građevine, ocijenio je zastupnik te zatim podsjetio na sadržaj amandmana kojega je IDS podnio na članak 51. vezano uz probleme koji se javljaju u slučaju kada za neku građevinu treba brisati upisani teret u zemljišnim knjigama. Ukoliko građevinska inspekcija utvrdi da se radi o građevini sagrađenoj prije 1968. godine, treba brisati predmetni teret jer se time olakšava dobivanje kredita poslovne banke za rekonstrukciju stare kuće. Na kraju je predložio da se potakne brže ishodovanje dozvola od ministarstva te potaknu jedinice lokalne samouprave na izradu prostorno – planske dokumentacije. Ovdje je međutim, upozorio da ovi poslovi u pojedinim proračunima zauzimaju prevelike novčane stavke. Predložena svota u visini od 2,5 milijuna kuna koju je u uvodnom izlaganju najavila ministrica, neće biti dovoljna za ovaj opsežan posao, zaključio je zastupnik Poropat.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)** Smatra netočnom iznijetu tvrdnju da neki objekt nema građevinsku ili lokacijsku dozvolu, odnosno teret. Iako se tako upisuje, to nije teret, a trebalo bi razmisliti da se razdvoje činjenice prema kojima neka nekretnina postoji

pravno ili bespravno. Upis u zemljišnu knjigu registrira samo činjenicu vlasništva i nezakonitosti izgradnje. Nakon ovog ispravka predsjedavajući je napomenuo da se u ime predlagatelja za riječ ponovno javila ministrica **Marina Matulović-Dropulić**. Ona je pojasnila razloge zbog kojih se uvodi lokacijska dozvola za obiteljsku kuću. Navodeći detalje oko omjera prostornih planova županija, upozorila je da se često ne mogu vidjeti veličine kao ni put do pojedine parcele. Mi smo zbog toga naveli da lokacijska dozvola nije potrebna ukoliko postoji detaljan plan. Složila se s inicijativom zastupnika Tomčića kako je upravo lokacijska dozvola najvažnija, te potvrdila da se time štiti prostor jer se unosi točan položaj parcele. Ove će činjenice donekle zakomplicirati posao investitorima, ali je pojednostavljena projektna dokumentacija za dozvolu za kuću do 400 kvadrata. Opisala je zatim i najvažnije čimbenike koji su doveli do bespravne izgradnje, te upozorila da se za izvod iz gruntovnice u Zagrebu koji puta čeka i po nekoliko mjeseci ili čak dvije godine. U takvim okolnostima ne čudi da se ljudi odlučuju za bespravnu izgradnju, upozorila je ministrica Matulović-Dropulić. Objasnila je zatim i probleme koji izviru zbog neplaćanja komunalnog doprinosa i svim mogućim izigravanjima koje ljudi poduzimaju prilikom uključivanja na komunalnu infrastrukturu. Ukazala je i na probleme koje je uočila kod komunalne inspekcije, zalažući se za osiguranje boljih radnih uvjeta u ovoj važnoj službi.

Treba odrediti jasne parametre za izgradnju obiteljske kuće.

Govoreći o vremenskom moratoriju kojega je pripremila Vlada, sugerirala je dužnicima da što prije podmire svoje doprinose, jer će u protivnom kasnije morati platiti i doprinos koji se veže uz vrijednost i veličinu objekta. Na kraju je ocijenila da će Vlada surađivati s jedinicama lokalne samouprave oko navedenih problema, a bit će potrebno poja-

čati i odgovornost projektanta koji mora odgovarati za eventualne propuste.

Treba onemogućiti devastaciju obalnog područja

U nastavku rasprave od 10 minuta, prvi je govorio zastupnik **Zvonimir Puljić (HDZ)**, upozorivši na loše učinke ubrzane devastacije obalnog područja koje je napadnuto neprimjerenom intenzivnom izgradnjom. Ujedno je pozdravio predložene zakonske mjere, osobito ističući važnost zaštite obalnog pojasa. Često se puta kaotična gradnja provodila pod krinkom razvojnih planova i pritom uništavalo zatečene ekološke i ambijentalne vrijednosti prostora. Citirao je zatim pojedine segmente zakonske odredbe kojom se uređuje mogućnost izgradnje na prostoru obalnog pojasa, ocjenjujući da se samo brзом i energičnom akcijom mogao zaustaviti proces "betonizacije" obale. Pojave nereda i neracionalno korištenje zemljišnih resursa vođeno je zbog stjecanja profita, a u tim poslovima često je puta asistirala i struka. Spomenuo je slučaj devastacije u Splitu, spominjući izgradnju na Žnjanu, navodeći i dugoročne štete nastale ovakvim postupanjem. Pozdravio je i profesionalizaciju pripreme izdavanja lokacijske dozvole, odnosno izradu idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole, kao i povećanje ovlasti urbanističke inspekcije, te strože kazne za propisane prekršaje.

Pod krinkom razvojnih planova, često se uništavalo zatečene ekološke i ambijentalne vrijednosti prostora.

Upozorio je zatim da otoke treba promatrati kao jedinstvenu cjelinu, pa je i logična odredba o izradi zajedničkog prostornog plana. U slučaju da lokalne jedinice ne mogu dogovoriti i harmonizirati svoje planove, ovu ovlast interventno trebaju dobiti županije. Često puta se u manjim jedinicama radi ne

samo o nedostatku novca, već i o neažurnosti jer pojedine općine već godinama imaju gotove planove koji leže u ladicama. Zaključujući izlaganje zastupnik Puljić je ocijenio da će predložene mjere zaustaviti ili bar usporiti neželjene tendencije u prostoru, pa ih svakako treba podržati. Zastupnik je zatim najavio predsjedavajućem da će nastaviti izlaganje povodom predloženih izmjena i dopuna Zakona o gradnji.

Upozorio je da sporost administrativnih postupaka rezultira štetnim posljedicama u području gradnje. Time se koči investiranje, povećavaju troškovi i trajanje gradnje. Uzroci sporosti samo dijelom leže u lošim postojećim rješenjima, pa je ovo prilika da se hitnim mjerama uklone uočene slabosti. Istovremeno bi najavljeni novi Zakon o gradnji trebao na cjeloviti način urediti sva pitanja oko zakonske regulative. U tom smislu, navedene izmjene trasiraju pravac promjena i sprečavaju štetu koja nastaje zbog loših i neprovedivih zakonskih rješenja. Predloženim se izmjenama smanjuje broj potrebnih potvrda odnosno mišljenja u postupku izdavanja građevinske dozvole, te se prihvaćaju one koje su pribavljene za lokacijsku dozvolu, osim dokumentacije koja se odnosi na: zaštitu od požara, zaštitu na radu i zaštitu od ionizirajućeg zračenja. Istovremeno se smanjuje i broj dokumenata koje je potrebno podnijeti uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole. Zakonom se predviđa i zaštita od neutemeljenih postupaka koje bi mogle dovesti do zastoja u izgradnji, a predviđene su i sankcije ukoliko investitori započnu s izgradnjom prije izdavanja građevinske dozvole. Ocijenio je na kraju da će predložene mjere dovesti do veće učinkovitosti na ovom području, jer lokalna samouprava može i kalendarski odrediti vrijeme izvođenja građevinskih radova kako se ne bi naškodilo turističkoj sezoni.

Operativnim putem do potrebnih dozvola

Zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** osvrnuo se na odredbu Zakona o gradnji koja je sadržana u njegovom članku 27.

Ovdje se uvodi jedna novina, odnosno tzv. konferencija, koja ima svrhu da tijelo graditeljstva koje izdaje građevinske dozvole na jednom radnom ili operativnom sastanku otkloni sve moguće nejasnoće ili sporne detalje glavnog projekta. Time bi se ubrzao postupak izdavanja građevinske dozvole, upozorio je zastupnik Lesar. Kod velikih kompliciranih objekata u mnogim uređima bi dobro došlo da se ovakvim mjerama izbjegnju koji puta neopravdana odugovlačenja s izdavanjima mišljenja i suglasnosti na glavni projekt. Napomenuo je da je s tim u svezi podnio i amandman kojim se uređuje ubrzavanje postupka, dodajući da ovaj prijedlog ne iziskuje nikakva nova tehnička sredstva niti dodatne troškove. Time se daje mogućnost čelnim ljudima državne uprave da procijene mogućnosti kojima bi se ubrzao ovaj postupak. Upozorio je zatim i na prostorne, ali i kadrovske probleme na koje nailazi Ured državne uprave Međimurske županije. Ovo tijelo ne može popuniti sistematizirana radna mjesta, jer nije bilo niti jednog kandidata na dva raspisana natječaja. Zaključio je da treba osigurati sve potrebne uvjete kako bi stručne osobe na terenu mogle procijeniti kojim se putem može što brže doći do građevinske dozvole.

Zastupnik **Ante Markov (HSS)** osvrnuo se uglavnom na predložene izmjene i dopune Zakona o prostornom uređenju. Iako cijela Hrvatska predstavlja jednu vrijednu prirodnu cjelinu, potrebna je zajednička skrb oko zaštite posebno vrijednog prirodnog resursa koji se odnosi na otoke i priobalje. Podsjetio je ujedno na raznovrsnost i bogatstvo zaštićenih parkova prirode koji su smješteni na čitavom području zemlje. Upozorio je potom da za sve propuste ne mogu odgovarati samo jedinice lokalne samouprave. Otočke su zajednice primjerice, godinama radile na projektnim planovima, a onda im je Vlada naložila da svaka općina treba raditi vlastiti prostorni plan. Iako treba apsolutno podržati predloženu soluciju prema kojoj je otok jedinstvena cjelina, ne trebaju se zaboraviti ni zajednički propusti u nedavnoj prošlosti, istaknuo je zastupnik. Nepri-

hvatljive su i administrativne isključivosti između općine, županije i investitora u slučaju spora, pa je prije svega potrebno da se utvrde prava i obveze tijela lokalne samouprave u takvim situacijama, upozorio je zastupnik Markov.

Na kraju je zatražio da se uklone nelogičnosti koje se odnose na lokalnu samoupravu kako bi tijelo zaduženo za donošenje odluke moglo biti sudionikom u upravnom sporu koji se vodi.

Urediti postupak parcelizacije građevinskog zemljišta

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** uvodno je citirao značaj prostorno-urbanističkih planova, pa sukladno definiciji iz stručnih glasila, ocijenio da predloženi Zakon o prostornom planiranju neće riješiti istaknute i navedene probleme. Međutim, suglasan je s ocjenom da su na ovom području potrebne "vatrogasne intervencije", te će podržati predloženi zakonski tekst. Govorio je zatim i o postupku parcelizacije građevinskog zemljišta, zalažući se da se u predloženoj proceduri maksimalno skrate vremenski rokovi. Bespravnu gradnju treba eliminirati prvenstveno jasnim urbanističkim i provedbenim planovima, pa će se građevinske čestice na kraju nuditi zainteresiranim kupcima i investitorima. Govoreći o Zakonu o gradnji, zastupnik je upozorio da se ne smije razvodniti nadležnosti ministra zaduženog za gradnju, već treba omogućiti veće ovlasti i to bez obzira tko se nalazi na čelu tog važnog ministarstva. U tom smislu, osnivanje Odbora za graditeljstvo ocjenjuje razvodnjavanjem odgovornosti, jer njegove članove i tako imenuje resorni ministar. Budući da se oba predložena teksta naslanjaju na Zakon o zemljišnim knjigama i Zakon o vlasništvu, država bi trebala osmisliti zaštitu prostora radi budućih generacija, odnosno kako bi se moglo ostvariti dugotrajno i osmišljeno planiranje u interesu budućih generacija, ocijenio je zastupnik Leko.

Zastupnik mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** obradovan je najavljenim izmjenama koje predstavljaju tek prvi korak prema sustavnoj zaštiti prostora. Osobito je

pozdravio ona rješenja koja povećavaju disciplinu upravljanja prostorom i prilikom gradnje osiguravaju da se objekti nalaze u građevinskoj zoni. Dobro je i što se povećala odgovornost investitora, a smatra da treba definirati i kako će se planirati i gospodariti unutar onih 1000 metara pomorskog dobra. Smatra da bi u ovom slučaju trebalo donijeti poseban propis kako bi se zaštitili interesi Republike Hrvatske, iznimke u slučaju gradnje, te zdravlje ljudi, odnosno ekološka zaštita. Govoreći o pojedinim dijelovima predloženoga teksta Zakona o gradnji, zastupnik Arlović upozorio je da izmjenama članka 1. treba uvesti međufazu između građevinske i lokacijske dozvole. Potrebno je osim toga utvrditi i mišljenje zaštitara spomenika kulture i inspekcije MUP-a vezano uz davanje prethodnih mišljenja. I on je govorio o proceduri traženja dozvola i suglasnosti, te eventualnog sazivanja pravnog instituta konferencije. Upozorio je zatim, da u članku 27. nisu riješeni rokovi oko usklađivanja glavnog projekta. Zakonski tekst ne bi trebalo opterećivati s načinom osnivanja Odbora za graditeljstvo, jer se to može riješiti već postojećim propisima o ustrojstvu ministarstava i upravnih organizacija. Potrebno je pojasniti i nepreciznosti vezane uz mogućnost vođenja upravnih sporova, a osim toga čitav niz odredbi trebalo bi nomotehnički i pravno urediti radi usklađivanja s pravnim sustavom. Zbog svih navedenih slabosti i nepreciznosti, zaključio je zastupnik Arlović, prava je šteta što ovaj zakonski tekst ne ide u prvo čitanje.

Pravna sigurnost građana i postojeća graditeljska prava

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** u svom se izlaganju koncentrirao na izmjene i dopune zakonskog teksta koje se odnose na gradnju. Smatra da postoji opća suglasnost kako se predloženim tekstom afirmira načelo i općeprihvaćeni stav o neprihvatljivosti bespravne izgradnje. Predmetne izmjene i dopune

u potpunosti su usmjerene značajnom olakšanju položaja građana u postupku izdavanja građevinske dozvole, te prikupljanju dokumentacije onim investitorima koji se pridržavaju pozitivnih zakonskih propisa. Podržao je donošenje hitnim postupkom jer se time otklanjaju razlozi zbog kojih pojedini instituti nisu provedivi, te osiguravaju uvjeti za brzu, ujednačenu i efikasnu primjenu zakona. Ujedno se povećava i pravna sigurnost građana i drugih subjekata u svezi s pravima i obvezama propisanim samim zakonom. Svi smo svjesni evidentnih situacija bespravne gradnje, pa se predmetnim zakonskim tekstom uređuju postupci kojima se ove situacije mogu sistematizirati i ukloniti.

Treba definirati i obveze otočkih općina prilikom donošenja zajedničkog prostornog plana.

Naveo je zatim pet okolnosti koje utječu na postupak izdavanja građevinskih dozvola, ukazujući da se predloženim mjerama smanjuje broj podzakonskih propisa i pravilnika. Govoreći o postupku izdavanja građevinske dozvole, obrazložio je postupanje sukladno propisima i u onim slučajevima kada se na građevinskoj čestici već nalazi bespravno izgrađeni objekt. Ukoliko se utvrdi da su izvedeni radovi ili sama građevina u suprotnosti s glavnim planom, tijelo graditeljstva odbit će zahtjev za izdavanjem građevinske dozvole i to bez prethodno donesenog zaključka kojim se traži ispunjenje određenih uvjeta. U slučaju usklađenosti, investitor je dužan prije izdavanja građevinske dozvole osim upravne pristojbe platiti i posebnu pristojbu utvrđenu posebnim postupkom. Objasnio je zatim i institut pozivanja stranaka koji se objavljuje na oglasnoj ploči, odnosno putem javnog poziva. Naposljetku je istaknuo da je najznačajnija predložena novina vezana uz kaznene odredbe, a novost predstavlja i brisanje odredbe o povredama službene dužnosti te uvođenje prekršajne kazne za investitore izvođača koji radi

protivno odluci predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Zastupnik **Nikola Sopčić (HDZ)** podržao je predloženi zakonski tekst, te se osvrnuo na one odredbe koje uređuju širinu zaštićene obalne zone. Smatra da je ovo područje najinteresantnije za gradnju, pa je time izloženo i najvećim napadima bespravni graditelja. Predloženim izmjenama i dopunama definira se obveza otočnih općina za donošenje zajedničkog prostornog plana. Ove će mjere zasigurno pridonijeti i efikasnijoj izradi prostornih planova kao i planiranju zajedničke komunalne infrastrukture. Siromašnijim se općinama otvara mogućnost pomoći kod izrade prostornih planova, a sam postupak donošenja bit će brži i jednostavniji. Govoreći o zakonskim propisima vezanim uz gradnju, zastupnik je istaknuo da se znatno ubrzava postupak ishoda građevinske dozvole čime će se znatno smanjiti bespravna gradnja. Jednostavniji propisi za izgradnju obiteljskih građevina do 400 m², pridonijet će njihovoj efikasnijoj gradnji, a predloženim se propisima istovremeno uređuje i način obavješćivanja vlasnika samih nekretnina koje su u postupku. Uređuje se zakonski okvir i prilikom gradnje jednostavnijih objekata za koje nije potrebna dozvola, a cjelokupan zakonski tekst ukazuje da se radi o jednostavnijoj proceduri prilikom izdavanja potrebnih dozvola, zaključio je zastupnik Sopčić. Zbog navedenih prednosti pozdravio je najavu ministricice da će se u pripremi buduće zakonske regulative objediniti potrebni zakonski postupci.

Ukloniti građevinske barijere za osobe s invaliditetom

Zastupnica **Vesna Škulić (SDP)** istaknula je da za osobe s invaliditetom, mobilnost ne predstavlja samo uspostavljanje odnosa u prostoru i vremenu, već predstavlja i značajan preduvjet za ostvarivanje društvenih kontakata i neovisnosti. Ovim je osobama izuzetno važno da se osigura pristupačnost javnih površina, sportskih, kulturnih i stambenih objekata. Ovakav pristup još uvijek

nije u potpunosti saživio u našim uvjetima, iako je Hrvatska još prije 22 godine donijela dokument o pristupačnosti. Upozorila je da još niti jedan javni objekt nije srušen zbog toga što nije pristupačan za osobe s invaliditetom. U Hrvatskoj, podsjetila je zastupnica Škulić, živi 7.201 osoba u invalidskim kolicima, 85.220 teško pokretnih, a ovom broju treba dodati i djecu u kolicima, te stariju populaciju. Upozorila je da su još uvijek nepristupačni brojni dječji vrtići, škole, fakulteti, te radna mjesta. Sistemski se krše prava osoba s invaliditetom koje moraju ulaziti na stražnji ulaz ili čekati u podnožju stepenica da netko drugi obavi posao umjesto njih. Govorila je zatim o potrebi sprječavanja gradnje onih građevina koje su nepristupačne osobama s invaliditetom, te o mjerama koje bi trebalo poduzeti kako bi se uklonile ove neprihvatljive pogreške i propusti. Poštujući te mjere, podržala je oba zakonska prijedloga, a ujedno se založila da i Hrvatska uvaži pravo na dostojanstveni život osoba s invaliditetom. Na kraju je zamolila kolege zastupnike da odustanu od parkiranja vozila pred samim saborskim ulazom, odnosno ulaznom rampom, jer joj time onemogućavaju dolazak na radno mjesto.

Zastupnik **Franjo Matušić (HDZ)** podržao je predloženi tekst, te ukazao na pojedine zakonske članke koje je ocijenio dvojbene. Govoreći o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, založio se za uvođenje mjerila 1:500 ili čak 1:200 u slučaju glavnih projekata, jer je taj omjer, po mišljenju struke, mnogo prihvatljiviji od postojećeg omjera 1:1000. Treba ujedno urediti i precizirati pozivanje stranaka u slučaju vođenja upravnog postupka, a potrebno je obaviti i izmjene nomotehničke naravi te definirati pravomoćnu, a ne konačnu dozvolu. Odstupanje od glavnog projekta za 20% ocijenio je možda malo prevelikim, predlažući da ovaj omjer iznosi 10%. Kada se govori o troškovima izvršenja inspeksijskog rješenja, ne bi trebalo ove troškove naplatiti jedinici lokalne samouprave, već investitorima koji su odstupili od glavnog projekta, odnosno od važeće građevne dozvole.

Govoreći o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, upozorio je na potrebu jasnijeg definiranja koja stručna osoba može izraditi idejno rješenje. Smatra ujedno da bi trebalo dopuniti odredbe koje govore o mogućnosti gradnje unutar obalnog područja. Ne bi trebalo dopustiti gradnju ukoliko osim UPO-a nije donesen GUP ili detaljni plan uređenja sukladan člancima 24, 26, 26b. i 27. izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju od 1998. godine. Smatra ujedno da bi bilo dobro da oni prostorni planovi koji su u postupku donošenja, a za koje su pribavljene suglasnosti i mišljenja po posebnim zakonima, imaju dozvolu primjene isključivo radi zaštite prostora. Nepostojanje prostornih planova i dalje stvara nered u prostoru. Na kraju je napomenuo da su ovi prijedlozi doneseni u koordinaciji sa strukom, ukazujući i na potrebu da se urede odluke koje se tiču Ustavnog suda.

Izrada prostorno - planske dokumentacije

Zastupnik **Vladimir Pleško (HDZ)** iznio je svoja iskustva s problematikom gradnje i prostornog uređenja, budući da već četiri godine obnaša i dužnost članka u tijelima lokalne samouprave za prostorno – plansko uređenje. Smatra ujedno da ove zakonske prijedloge treba promatrati i kroz prizmu Zakona o zemljišnim knjigama, jer su sva tri zakonska propisa u međusobnoj korelaciji. Parcelizacija i katastarske podloge izravno utječu na izradu prostorno-planske dokumentacije, jer kada netko želi graditi obiteljsku kuću od općinskih gradskih poglavarstava traži izmjenu i dopunu prostornog plana. Ove situacije mogu dovesti do zloupotreba ovlasti, a svi se eventualni propusti kasnije ispostavljaju na račun jedinica lokalne samouprave. Govoreći o članku 23. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, upozorio je na potrebu da se ograniči na urbanistički pa čak i na detaljan plan uređenja ovog područja koje se prostire 1000 metara od morske obale. Trebalo bi razmisliti i o

minimalnom roku koji bi protekao između izmjena i dopuna prostorno-planske dokumentacije, budući da česte izmjene u nekim jedinicama lokalne samouprave upravo pogoduju samim zloupotrebama. Buduće izmjene i dopune ujedno bi trebale urediti i pitanje davanja suglasnosti na prostorno-plansku dokumentaciju od graničnih susjednih jedinica lokalne samouprave. Upozorio je da se ponekad na rubnim područjima ostavljaju depoziti na koje se ne može utjecati sukladno postojećoj zakonskoj regulativi.

Pomoć siromašnim i malim općinama pri izradi potrebne dokumentacije

Zastupnica **Jagoda Martić (SDP)** ocijenila je da je nadležno ministarstvo bilo prinuđeno na hitan postupak kako bi se spasio preostali sačuvani prostor. Govoreći o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, upozorila je na pad urbanističkog planiranja, nedovoljan operativni nadzor i loše stanje struke. Sada se postavljaju pitanja i o statusu urbanista koji se najčešće nalaze u procjepu između interesa arhitekta koji zastupaju interese investitora, te između interesa jedinica lokalne samouprave koje i same često puta zastupaju interese investitora. Analizirala je zatim proceduru oko izrade prostornih planova i stručne podloge za izdavanje lokacijskih dozvola. Prilikom izdavanja suglasnosti od ministarstva trebalo bi u obzir uzeti i stručne reference ili prethodno iskustvo osoba koje samostalno obavljaju poslove prostornog uređenja. Govorila je zatim o ovlastima i strukturi Savjeta za ravnomjerniji razvoj države. Ovdje bi akcent trebao biti na struci, dok se ostali aspekti trebaju ostaviti nekom drugome. Elaborirajući predloženi tekst izmjena i dopuna Zakona o gradnji, zastupnica Martić je konstatirala da se i u ovoj situaciji predviđa formiranje odbora i povjerenstva čija uloga nije u potpunosti jasna. Potrebno je koristiti već postojeće institucije kako ne bi dolazilo do nepotrebnog dupliranja. Uz zakonske akte, neobično je važno da se

donesu i podzakonski propisi, jer bi se time omogućila i provedba predloženih mjera. Potrebno je promijeniti i Pravilnik o izradi prostornih planova, jer je cijeli sustav zastario, skup i nerealan za naše uvjete. Upozorila je da siromašne i male općine ne mogu financirati izradu svojih planova, pa treba pozdraviti i podržati one izmjene koje imaju za cilj ubrzanje i olakšavanje njihove izrade. Administrativna procedura izrade planova dobro je zamišljena, ali poteškoće se javljaju u praksi. Upozorila je da bi i Ministarstvo poljoprivrede trebalo dati mišljenje na prostorni plan. Napomenula je zatim, da često puta i samim jedinicama lokalne samouprave ne odgovara donošenje prostornih planova, jer se dogovaraju s investitorima. Zbog ovih okolnosti postoji opasnost da predložene mjere neće u provedbi biti dovoljno efikasne, a i predloženi vremenski rok možda nije realan i ostvariv. U svakom slučaju, trebalo bi ići na drastične mjere u slučaju nepoštovanja rokova, jer je to jedini način da se jedinice lokalne samouprave prisile na provedbu i poštovanje predloženih zakonskih mjera.

Svakako da obalni dio predstavlja najugroženiji prostor od beskrupuloznih i krajnje drskih investitora i graditelja. Ukazala je zatim i na neke situacije koje je uočila u rodnoj Makarskoj, koja je uvijek privlačila turiste zbog jedinstvenog sklada i ljepote mora i kopna. Sadašnje stanje i ugroženost Makarske i Biokova, ukazuju da je ova ljepota ozbiljno narušena bespravnom gradnjom i devastacijom prirodnog okoliša. Sprega kapitala i profita ne preže od uništavanja naših najljepših prostora, pa je zaista krajnje vrijeme da se spasi i zaštiti naša obala, zaključila je zastupnica Martić.

Niču čitava apartmanska naselja bez infrastrukture

Zastupnica **Irena Ahel (HDZ)** uvodno je konstatirala da smo u ovom trenutku svi zajedno svjedoci rušenja bespravne gradnje na jadranskoj obali. Zbog nepoštivanja zakonskih propisa, ubrzo nas je zadesila "betonizacija obale" pa je bilo krajnje vrijeme da se spriječi neracio-

nalno i neprihvatljivo korištenje obalnog prostora. U brojnim manjim primorskim mjestima, niču čitava apartmanska naselja, premda nisu osigurani elementarni uvjeti koji se odnose na komunalnu infrastrukturu. Zato je nužno donijeti novi Zakon o prostornom uređenju kako bi se uvelo više reda u divlju gradnju koja ujedno ugrožava i sam opstanak domaćeg stanovništva. Posebno je pozdravila uvođenje linije kojom se štiti sama obala, ocjenjujući da je ovaj zemljišni pojas najvredniji, ali ujedno i najugroženiji od investitora. Upozorila je zatim da se nekontroliranim iznajmljivanjem apartmana koji su često bespravno sagrađeni, nanosi velika šteta turizmu i cjelokupnom državnom proračunu. Ocijenila je da će nove zakonske odredbe natjerati gradove i općine na donošenje prostornih planova, a ukoliko propuste zadane rokove ove bi poslove preuzele nadležne županije. Izlaganje je zaključila konstatacijom da bi trebalo razmisliti i o oživljavanju i podizanju standarda siromašnijih općina i naselja.

Treba smanjiti prekomjernu izgradnju apartmana na jadranskoj obali.

Zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)** govorio je o predloženim zakonskim odredbama kojima se dopunjuje Zakon o prostornom uređenju. I on je konstatirao da smo svjedoci pretjerane izgradnje koju ujedno prati i nesmiljena devastacija na našoj obali. Ovim se zakonskim prijedlogom nastoji smanjiti prekomjernu gradnju i zaštititi obalni pojas. U beskrupuloznim napadima na postojeći građevinski prostor sudjeluju vlasnici parcela, projektanti, građevinski poduzetnici, trgovci nekretninama i razni špekulanti. Svi su oni zaslijepljeni mogućnošću brze zarade i nesmiljeno troše naš najvredniji resurs. Donošenje prostornog plana jedini je način zaštite lokalne zajednice, ali svi ostali postupci oko izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola nalaze se u rukama tijela državne uprave. Stoga ova tijela snose

veliku odgovornost za postojeće stanje u prostoru, upozorio je zastupnik Antešić. Podržao je inicijativu i odlučnost resorne ministrice Marinović-Dropulić, te upozorio na neke pojave koje bi u praksi mogle naškoditi provedbi predloženih propisa. Treba svakako napraviti distinkciju između lokalnih sredina koje su donijele prostorne planove u odnosu na one koje su propustile obaviti ovu dužnost. Upozorio je zatim i na određene specifičnosti na pitanju prostornog plana uređenja Grada Raba, te zapitao kako će ove planove financirati siromašnije i manje sredine. Zaključno je konstatirao da svakako treba napraviti potpunu analizu sadašnjeg stanja i potrebnih sredstava jer će u protivnom Zakon biti neprovediv.

Potrebno je racionalno gospodariti preostalim prostorom

Zastupnik **Mato Gavran (SDP)** ocijenio je da treba onemogućiti daljnju devastaciju vrijednog prostora i voditi računa da je riječ o teško obnovljivom resursu. Zakonodavac ima namjeru maksimalno racionalno koristiti i gospodariti prostorom, te ga ujedno odgovarajuće zaštititi. Rješenja koja se nude mogu se definirati kao "vatrogasne mjere" jer je pitanje da li će se uspjeti zatvoriti i pomiriti život i ono što nude zakonska rješenja u rasponu od 1000 metara od morske obale. Predložio je da se uklone određene nepreciznosti koje je uočio u članku 11. predloženog teksta kojim se vrši usklađivanje izrade prostornih planova na otocima. Navodeći iskustva otoka Paga, konstatirao je da su dvije jedinice lokalne samouprave smještene u različitim županijama. Kako će se sinkronizirati predložene djelatnosti u ovakvim situacijama, zapitao je zastupnik. Govoreći o parcelizaciji zemljišta koja je uređena člankom 20. smatra da bi preciznije bilo reći da se radi o granicama izgrađenog područja. Potrebno je eliminirati određene dvojbe koje se javljaju u ovom slučaju, imajući na umu izgrađeno odnosno neizgrađeno područje. Nakon sugestija

koje su se odnosile na Zakon o prostornom planiranju, zastupnik Gavran govorio je i o pojedinim odredbama Zakona o gradnji. Trebalo bi razmisliti o članku 19. kojim se daju ovlasti nadležnim osobama vezano uz izradu projekta, statike, odvodnje i instalacija obiteljskih kuća. Bez obzira na stručnost i iskustvo, sve navedene poslove ne može uspješno obaviti samo jedna osoba. Pozdravio je zatim smanjenje sadržaja koji su navedeni u članku 24. a koji se prilažu zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole. Potrebno je definirati i rok u kojem se tijela koja sudjeluju u postupku izdavanja građevne dozvole trebaju očitovati, a koja su navedena u članku 27. predloženoga teksta. Upozorio je zatim i na pojedine konkretne poteškoće investitora i graditelja koji usprkos traženjima ne mogu ishoditi potrebne zakonske papire za dovršenje stambenih i poslovnih prostora.

Predloženim izmjenama i dopunama trebalo bi smanjiti i broj potrebnih dozvola, potvrda i suglasnosti.

Zastupnik **Zdravko Sočković (HDZ)** upozorio je da je Vlada predložila donošenje Zakona o gradnji po hitnom postupku iako je postojeći zakon stupio na snagu tek 1. siječnja 2004. godine. Tim se Zakonom uređuje projektiranje, građenje, ustrojstvo građevinske inspekcije te provedba upravnih i drugih zakonskih postupaka. Zapitao je zašto su potrebne izmjene i dopune Zakona koji je stupio na snagu prije 6 mjeseci. Svjestan je međutim, potrebe da se po hitnom postupku stvore nužni uvjeti za racionalno korištenje i gospodarenje obalnim područjem gdje je velika potražnja za građevinskim zemljištem, te je registrirano i najveće kršenje zakonskih odredbi. Učinkovitim provedbom stvorit će se uvjeti za sprečavanje štetnih posljedica u prostoru kao i za sanaciju nastalih posljedica. Zakonski propisi trebaju se provoditi bez obzira na to tko je prekr-

šitelj, što do sada nije bio slučaj. Iako je prošlo malo vremena otkako se provodi važeći Zakon u neposrednoj primjeni, uočava se da pojedine odredbe nisu provedive. Ujedno se sporo i teško dolazi do dozvola, a građane smeta i pravna nesigurnost koja dovodi do takvog stanja. Svi navedeni nedostaci ukazuju na potrebu da se otklone uočene pogreške kako bi se ujedno dovelo do obuzdavanja bespravne gradnje. Predloženim izmjenama i dopunama trebalo bi smanjiti broj potrebnih dozvola, potvrda i suglasnosti, te će se ujedno pojednostavniti i čitav postupak. Podsjetio je zatim i na mogućnost sankcioniranja jedinica lokalne samouprave ukoliko ne donesu prostorni plan u propisanom roku, te ocijenio da nije upitno usvajanje predloženih izmjena i dopuna zakonskog teksta.

Spriječiti daljnju devastaciju obale

Zastupnik **Anton Peruško (SDP)** ocijenio je da se uočava jedan konsenzus kod svih zastupnika koji su govorili o opasnostima bespravne gradnje. Predloženim se mjerama osigurava zaštita i sprječava daljnja devastacija najvrednijeg obalnog prostora. U svojim prostorno-planskim dokumentima, Istarska je županija također predvidjela obalni pojas u širini od 1500 metara. Opasnosti od devastacije obale toliko su narasle da treba pozdraviti najavljenju promjenu Kaznenog zakona u kome bi ovakva gradnja bila kvalificirana kao kazneno djelo. Jedino postoji dvojba između šestomjesečnog ili jednogodišnjeg roka u kojemu bi se trebali obaviti svi poslovi oko izrade prostorno-planske dokumentacija, istaknuo je zastupnik Peruško.

Zatim se zastupnicima ponovno u završnom nastupu obratila ministrica **Marina Matulović-Dropulić**. Zadovoljna je zanimanjem zastupnika za ovu važnu temu, te smatra da su svi zastupnici dali podršku predloženim izmjenama i dopunama. Najavila je ujedno da će prihvatiti pojedine amandmane, te pozvala zastupnike na daljnju suradnju oko pripreme i prihvaćanja ovih

zakonskih prijedloga. Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu, najavljujući glasovanje u nastavku rada Sabora.

OČITOVANJE O PODNIJETIM AMANDMANIMA

O amandmanima koji su podnijeti na tekst Konačnog prijedloga Zakona očitovale se u ime Vlade ministrica **Mari-na Matulović-Dropulić**.

- Nije prihvatila prvi amandman. Njega je podnio **Klub zastupnika HNS/PGS-a** predlažući da se brišu stavci 1. i 2. u članku 3. Budući da nije bilo predstavnika predlagatelja, pristupilo se glasovanju. Amandman nije prihvaćen jer nije dobio potreban broj glasova.

- Drugim amandmanom istog predlagatelja, predloženo je da se brišu stavci 2. i 3. u članku 4. Ministrica nije prihvatila ovaj prijedlog navodeći da ne može naputkom propisivati način rada u tijelima državne uprave i jedinicama lokalne, područne i regionalne samouprave te pravnim osobama koje imaju javne ovlasti u provedbi navedenog Zakona ako to Zakonom nije izrijekom ovlašteno. Pristupilo se glasovanju, a rečeni amandman nije prihvaćen.

- Ni slijedeći amandman istog podnositelja nije prihvaćen. Predloženo je da se u članku 11. stavku 1. iza riječi "400 m²" dodaju riječi "i koje su tehnički-tehnološki jednostavnije". Ministrica nije prihvatila prijedlog jer cijeni da složenost tehničko-tehnoloških procesa s obzirom na određenu površinu građevine od 400 kvadrata nije presudan kriterij za određivanje građevine za čije je građenje potrebna suglasnost Ministarstva. Amandman nije prošao.

- Jednaka je bila sudbina i slijedećeg amandmana **Kluba zastupnika HNS/PGS-a**. Predložili su da se u članku 12. iza riječi "400 m²" dodaju riječi "i koje su tehnički-tehnološki jednostavnije". Ministrica je napomenula da i ovdje vrijedi identično obrazloženje.

- **Klub zastupnika HSS-a** podnio je dva amandmana. Prvim se predlaže brisanje stavaka od 2. do 6. u članku 22.

Ministrica nije prihvatila amandman, premda je ocijenila da bi o rečenom prijedlogu trebalo razmisliti u novom zakonu. U ime predlagatelja podnijeti je prijedlog dodatno obrazložila zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)**. Ocijenila je da i predstavnica Vlade razmišlja o novom zakonu, te povukla tekst Kluba zastupnika HSS-a.

- Drugim amandmanom Klub zastupnika HSS-a predložio je da se u članku 24. ispred prve alineje doda nova, koja glasi: "lokacijska dozvola ili izvod iz detaljnog plana uređenja". Ministrica je prihvatila ovaj amandman, a predsjedavajući je konstatirao da je time postao sastavnim dijelom zakona.

- Zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** predložio je amandman kojim se u članku 27. ispred stavka 1. dodaje novi stavak koji glasi: "Nakon primitka urednog zahtjeva za građevinsku dozvolu tijelo graditeljstva odmah pokreće postupak pribavljanja potvrda iz članka 82. stavka 2. odnosno stavka 3. ovog zakona. Tijelo državne uprave ili pravna osoba s javnim ovlastima obvezno je potvrde iz članka 82. stavka 2. odnosno stavka 3. ovog zakona izdati u roku od osam dana od dana primitka zahtjeva". Sadašnji stavci 1. do 7. postaju stavci 2. do 8. Ministrica nije prihvatila ni ovaj prijedlog navodeći da se rokovi ne mogu skratiti više od navedenih. Pristupilo se glasovanju. Amandman nije prošao.

- I slijedeći je amandman podnio zastupnik **Dragutin Lesar**. Njime je predložio da se u članku 27. stavak 2. / u Prijedlogu zakona stavak 1. / na početku stavka dodaju riječi: "Ukoliko predstojnik ureda državne uprave ili pomoćnik predstojnika koji rukovodi tijelom graditeljstva procijeni da će postupak izdavanja građevinske dozvole biti ubrzan."

- Zastupnik **Lesar** potpisao je i slijedeći amandman. Predložio je da se u članku 27. stavak 3. / u Prijedlogu zakona stavak 2. /, riječ "petnaest" zamjenjuje riječju "osam". Ovaj amandman ministrica nije prihvatila, obrazlažući da je nemoguće utvrditi još kraću suglasnost. Amandman nije prošao.

- **Klub zastupnika HSS-a** predložio je da se briše stavak 1. u članku 29.

Ministrica nije prihvatila ovakvu soluciju. Smatra da je jednostavnije rješenje obavješćivanja oglasnom pločom nego utvrđivanje pojedinaca kojima bi onda trebalo slati obavijesti. Time bi se ovaj problem samo odužio. Zastupnica Lalić uvažila je želju da se osigura hitnost postupka, ali upozorila da se pri tome ne bi smjelo ići na štetu građana, koji može izbivati tri dana i onda konstatirati povredu vlastitih prava. Zatražila je glasovanje. Amandman ipak nije dobio potrebnu većinu.

- Slijedeći amandman uputio je **Klub zastupnika IDS-a**. Predložili su da se u članku 51. dopuni predložena izmjena na način da se u članku 141. Zakona o gradnji u stavku 5. umjesto "točke" stavi "zarež" i doda tekst: "i isto se ima smatrati kao prijava građevine sagrađene prije 15. veljače 1968. godine bez građevinske dozvole, odnosno građevine koja se koristi bez uporabne dozvole". Ministrica nije prihvatila podneseni amandman, navodeći da je inspekciji na terenu nemoguće istraživati koji je objekt građen prije navedenog roka. Amandman nije prošao.

- Prihvaćen je amandman **Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** kojim se predlaže brisanje riječi "20% ili više" u članku 58, stavku 3.

- Prihvaćen je i posljednji amandman iz ovoga dijela. Ministrica je prihvatila prijedlog kojega je uputio **Klub zastupnika HNS/PGS-a**. Njime se iza članka 82. dodaje novi članak 82a. koji glasi: "Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o gradnji".

Predsjedavajući je konstatirao da i on time postaje sastavnim dijelom zakona, te pozvao zastupnike na glasovanje.

Nakon brojanja utvrdio je da su zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasnom odlukom donijeli predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Zatim se ministrica očitovala i o amandmanima koji su podneseni na Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju.

- Ministrica **Marina Matulović-Dropulić** prihvatila je amandman kojega je podnio zastupnik mr.sc. **Marko Širac (HDZ)**. Predložio je da se u članku 11., u članku 24a. iza stavka 3. doda stavak 4. koji glasi: "Ako se jedinice lokalne samouprave nalaze na području dvije županije zajednički prostorni plan uređenja općine i grada u slučaju stavka 3. ovoga članka zajednički donose županijske skupštine". Ovim je amandman postao dijelom zakona.

- **Klub zastupnika HSS-a** podnio je amandman kojim se u članku 20. dodaje stavak 2. koji glasi: "Nije dozvoljena parcelacija neizgrađenog građevinskog zemljišta izvan granica građevinskog područja radi povećanja parcele unutar granica građevinskog područja, ako ista ima minimalnu kvadraturu određenu prostornim planom". Ministrica je amandman djelomično prihvatila tako da glasi: "Nije dozvoljena parcelacija zemljišta izvan građevinskog područja radi povećanja građevne čestice unutar granice građevnog područja". Zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** prihvatila je ovakvu formulaciju te povukla predloženi tekst. Time je usuglašeni amandman Vlade i predlagatelja prihvaćen u izmijenjenom tekstu i postao sastavnim dijelom Zakona.

- **Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša** predložio je da se u članku 37. iza stavka 1. doda stavak 2. koji glasi: "Općine i gradovi iz članka 23. ovog Zakona, koji to još nisu učinili,

dužni su donijeti prostorni plan uređenja općina i gradova najkasnije u roku 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona". Predstavnica Vlade Republike Hrvatske prihvatila je amandman djelomično, na način da umjesto roka od 6 mjeseci uvodimo rok od 10 mjeseci. U ime Odbora zastupnik **Slavko Linić** prihvatio je ovakav prijedlog ministrice.

- Isti je Odbor predložio i amandman koji se odnosi na članak 39. Predložili su da se iza stavka 1. dodaje novi stavak 2. koji glasi: "Općine, gradovi i županije iz stavka 1. ovog članka, dužne su dostaviti prostorne planove Ministarstvu radi ishodenja suglasnosti u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona". Postojeći stavak 2. postaje stavak 3. Ministrica je i u ovom slučaju prihvatila amandman jednim dijelom, jer ne može početi važiti 15 dana od dana stupanja na snagu Zakona, nego tek od stupanja na snagu Uredbe. Tekst bi onda glasio: "Općine, gradovi i županije iz stavka 1. ovog članka dužne su dostaviti prostorne planove Ministarstvu radi ishodenja suglasnosti u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 54., stavka 1. Zakona o prostornom uređenju, "Narodne novine" br. 30/94, 68/98, i 31/02, a dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3." Ovakvu je varijantu u ime Odbora prihvatio zastupnik **Slavko Linić**, pa je i ovaj amandman usuglašen i prihvaćen u promijenjenom obliku, te postao sastavnim dijelom Zakona.

- Zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)** predložio je amandman kojim se u član-

ku 39. dodaje stavak 3. koji glasi: "Ministarstvo je dužno suglasnost iz stavka drugog ovoga članka izdati u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva za suglasnost. U protivnom, smatra se da je suglasnost izdata". Ministrica je djelomično prihvatila amandman time da glasi: "Suglasnost iz stavka 1. ovog članka Ministarstvo je dužno dati u roku od 60 dana od dana primitka zahtjeva. U slučaju da ne dade suglasnost u propisanom roku smatrat će se da je suglasnost dana". Zastupnik Antešić povukao je prvobitan tekst amandmana, a predsjedavajući je konstatirao da je ovaj prijedlog usuglašen s Vladom i postao sastavnim dijelom Zakona.

- Posljednji amandman uputio je **Klub zastupnika HSS-a**. Predložili su da se u članku 43. iza riječi "u "Narodnim novinama" dodaju riječi "osim odredbi stavka 3. članka 45a. koje stupaju na snagu 6 mjeseci nakon stupanja na snagu ovog Zakona". Ministrica nije prihvatila amandman jer se ovo pitanje rješava Uredbom o zaštiti i uređenju zaštićenog obalnog pojasa.

U ime predlagatelja zastupnica **Ljubica Lalić** povukla je rečeni amandman, a predsjedavajući je pozvao na glasovanje. **Jednoglasnom odlukom zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA

Više reda u zemljišnim knjigama

Radi ubrzanja zemljišno-knjižnog postupka ovlaštteni referenti ubuduće će samostalno donositi rješenja, a o žalbama će odlučivati suci; prijedlozi za upis u zemljišne knjige podnositi će se na posebnim obrascima, a oni neuredni i nepotpuni bit će odbačeni.

Na sjednici u srpnju Hrvatski sabor je, nakon poduže rasprave, hitnim postupkom promijenio Zakon o zemljišnim knjigama. Novelirani zakon poduprla je velika većina zastupnika jer smatraju da će se predloženim mjerama poboljšati učinkovitost i ažurnost zemljišnoknjižnih sudova te smanjiti broj neriješenih predmeta, što je i osnovna intencija predlagatelja. Naime, nesređene zemljišne knjige otežavaju promet nekretnina, ugrožavaju pravnu sigurnost građana i poduzetničke slobode, a prepreka su i stranim ulaganjima. U nekim gruntovnicama, napose u velikim gradovima, stanje zemljišnika do te je mjere alarmantno, da postaje kočnica gospodarskog napretka Republike Hrvatske, naglašeno je u raspravi. Stoga uz izmjenu zakonodavne regulative treba poboljšati i materijalne uvjete rada u gruntovnicama, odnosno zemljišnoknjižnim odjelima u sudovima osigurati odgovarajući prostor, informatički ih opremiti i kadrovski ekipirati, zaključeno je.

Većina sudionika u raspravi, napose oporbeni zastupnici, bili su protiv toga da se na ovlaštene zemljišnoknjižne referente prenose kvazisudačke ovlasti, jer smatraju da to nije u skladu s Ustavom. Mišljenja su, naime, da bi to moglo biti samo prijelazno rješenje te da bi ZK predmete trebali rješavati diplomirani pravnici (presudni su za stjecanje ili gubitak prava vlasništva).

Ne slažu se ni s tim da se zbog tzv. racionalnosti u postupku odbacuje pomoć nekim strankama, a protiv se

i ukidanju instituta zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Mišljenja su da će se odbacivanjem nepotpunih prijedloga za uknjižbu vlasništva broj neriješenih predmeta samo statistički smanjiti, a upozoravaju i na opasnost da se uvođenjem triju stupnjeva odlučivanja zemljišnoknjižni postupak ponovno zakomplicira.

Spomenimo i upozorenja iz rasprave da sama kompjuterizacija zemljišnih knjiga neće donijeti bitne pomake, ne realiziraju li se programi usklađenja podataka u gruntovnici i katastru.

O PRIJEDLOGU

Postojeći Zakon o zemljišnim knjigama iz 96. godine, koji je već u više navrata noveliran, uređuje materijalnopravne i procesnopravne odredbe o zemljišnim knjigama, a u svezi s pravnim stanjem nekretnina mjerodavno za pravni promet. Dosadašnja primjena tog Zakona pokazala je da sudski postupci u zemljišnim knjigama traju predugo, čemu pridonose i neka zakonska rješenja, te činjenica da se prijedlozi za upis vlasništva nerijetko podnose nepotpuni i neuredni. Posljedice - povećan broj neriješenih ZK predmeta, odnosno veliki zaostaci, posebice u većim sudovima i većim gradskim središtima (Zagreb, Split, Makarska, Rijeka, itd.)

Prema navodima predlagatelja broj zemljišnoknjižnih predmeta se zadnjih godina osjetno povećao, posebice zbog prodaje i prometa dijelova nekretnina, tj. stanova i poslovnih prostora. Uočeno je,

međutim, da je zemljišnoknjižno i katastarsko stanje u velikoj mjeri neusklađeno, te da sudovi nemaju odgovarajući prostor za vođenje zemljišnih knjiga, niti primjerenu informatičku opremu.

Poboljšanje učinkovitosti i ažurnosti zemljišnoknjižnih sudova te smanjenje broja neriješenih predmeta osnovni su ciljevi predloženih izmjena i dopuna Zakona o zemljišnim knjigama, napominje se u obrazloženju Vlade. To bi se trebalo postići, među ostalim, uvođenjem ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenata koji bi samostalno donosili rješenja u zemljišnoknjižnom postupku. Bili bi imenovani pod posebnim uvjetima (imenovao bi ih predsjednik neposredno višeg suda, na prijedlog predsjednika zemljišnoknjižnog suda u kojem službenik radi) nakon dodatne edukacije za taj posao i položenog posebnog stručnog ispita.

Osnovna je svrha ovih izmjena - pojednostavljivanje i ubrzanje cijelog postupka svekolike uknjižbe stvarnih prava i općih dobara.

Prijedlozi za upis u zemljišne knjige ubuduće bi se podnosili na posebnim obrascima propisanim posebnim Pravilnikom. Predlaže se, nadalje, brisanje odredbi o potrebi da zemljišnoknjižni sud pravno poučava stranke a predviđa se i odbacivanje odnosno odbijanje neurednih

i nepotpunih prijedloga. Jedino predmeti koji će biti zaprimljeni do stupanja na snagu ovog zakona, moći će se u roku od 30 dana upotpuniti ili otkloniti neurednost. Radi bržeg i efikasnijeg postupanja u pravnom prometu nekretnina predlaže se i drugačije reguliranje prava žalbe na rješenja u zemljišnoknjižnom postupku, uz mogućnost da zemljišnoknjižni sudac u postupku nadzora nad radom ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta izmijeni doneseno rješenje.

U obrazloženju zakonskog prijedloga navodi se, među ostalim, da njegovo donošenje neće iziskivati osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu jer će se novac za plaće ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenata osigurati s pozicija predviđenih za plaće službenika i namještenika u sudovima. Vlada predlaže da se postojeći Zakon novelira hitnim postupkom, budući da je sređivanje stanja u zemljišnim knjigama, u sklopu ukupne reforme pravosuđa, od posebnog državnog interesa.

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici predložena zakonska rješenja "pročesljala" su nadležna radna tijela.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona, a i prijedlog predlagatelja da ga se donese hitnim postupkom. Na tekst Konačnog prijedloga zakona uložio je tri amandmana nomotehničke naravi. Prvim se ispravlja greška u uvodnoj rečenici članka 1., gdje je naveden krivi broj "Narodnih novina" u kojima je objavljen Zakon o zemljišnim knjigama. Drugim se predlaže zamjena riječi "propisana tiskаница" u stavcima 3. i 4. članka 97. riječima "propisani obrazac". U obrazloženju svog amandmana na članak 109. Konačnog prijedloga zakona Odbor navodi da odredbe dodanih stavaka 6. i 7. predstavljaju postupovnu a ne materijalnu normu, zbog čega je primjerenije da se i nepotpun prijedlog za uknjižbu u zemljišne knjige odbacuje.

Većina članova matičnog **Odbora za pravosuđe** podržala je predložena zakonska rješenja kojima je cilj sma-

njenje broja zemljišnoknjižnih predmeta i postizanje efikasnosti postupka. Predlagatelju je sugerirano da u postupku donošenja zakona ugradi primjere rokove postupanja zemljišnoknjižnih referenata, te da u dogledno vrijeme predloži i promjene u radu gruntovnica.

U provedenoj raspravi pojedini članovi Odbora predložili su da se kao uvjet za obavljanje poslova ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta u članku 109b. navede "visoka stručna sprema, diplomirani pravnik", budući da bi oni ne samo provodili radnje u ZK postupku nego i donosili rješenja. S obzirom na to da su to do sada radili suci, postavlja se pitanje radi li se o upravnom ili sudskom rješenju, te je li riječ o prenošenju poslova iz nadležnosti sudbene vlasti na druge osobe.

Spomenimo i upozorenje da odbacivanje neurednih prijedloga neće pridonijeti efikasnosti postupka u zemljišnim knjigama jer time prijedlog nije riješen. Osim toga, u tom slučaju dolazi u pitanje i provedba načela pomoći nekim strankama.

Predloženo je i preispitivanje te nomotehničko dotjerivanje članka 7., odnosno izmijenjenog članka 123. postojećeg Zakona, kojim žalba postaje remonstrativni pravni lijek (zemljišnoknjižnom sucu daje se mogućnost da sam ocijeni je li osnovana ili ne, te preinači rješenje ovlaštenog referenta). Riječ je o prijedlogu da se u stavku 2. riječi "ako ocijeni da je osnovana" zamijene riječima "ako ocijeni da je u cijelosti osnovana", a riječi "i preinači rješenje" zamijene riječima "i donese novo rješenje".

Nakon provedene rasprave Odbor je, većinom glasova svojih članova, sugerirao Hrvatskom saboru da donese novelirani Zakon.

RASPRAVA UVODNO IZLAGANJE

Uvodno se obrativši zastupnicima, ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** naglasila je da je sređivanje stanja u zemljišnim knjigama jedan od najvažnijih prioriteta u sklopu reforme pravosuđa. Nesređene zemljišne knjige

dijelom su rezultat naslijeđenog stanja u gruntovnicama, ali i promjena koje su se dogodile u vremenu od 90-ih godina naovamo. Naime, do 90. godine uknjižba društvenog vlasništva pravnih osoba bila je neuredna, dok je uknjižba prava vlasništva fizičkih i građansko-pravnih osoba bila nešto bolja. Tehnička opremljenost naših gruntovnica bila je gotovo na nivou iz doba Austro-ugarske monarhije. Nakon 90. godine, posebice nakon donošenja Ustava Republike Hrvatske te zakona kojima se regulira pretvorba društvenog vlasništva, uslijedili su - kaže - brojni predmeti radi uknjižbe vlasništva, kao posljedica pretvorbe društvenog vlasništva.

U tom trenutku u naše zemljišnoknjižne odjele uvodi se informatička oprema i program koji je omogućavao uknjižbu vlasništva na stanovima prodanim sukladno Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Iza toga vrlo sporo kreće tehničko opremanje gruntovnica i prenošenje ručno vođene zemljišne knjige u digitalni oblik (danas se ovaj postupak provodi u 65 općinskih sudova).

Neusklađenost zemljišnika i katastra naslijeđena je još iz vremena Austro-Ugarske. Ti nepouzdati i netočni podaci koče razvoj tržišta nekretnina.

Gospodarski subjekti, posebice naši građani, opravdano su nezadovoljni duljinom trajanja pojedinih postupaka, naročito u sredinama gdje se godinama javlja veći broj neriješenih predmeta, napominje ministrica. Najviše zaostataka imaju dva najveća suda u državi - Općinski sud u Zagrebu i Općinski sud u Splitu (u prvom je na dan 31. 12. 2003. bilo više od 106 tisuća neriješenih predmeta, a u drugom gotovo 55 tisuća, što je oko 50 posto zaostataka svih općinskih sudova odnosno zemljišnoknjižnih odjela). Stoga se izrađuje poseban plan aktivnosti u rješavanju svih zaostalih predmeta upravo u ta dva suda, ali to

nije predmet promjene ovog Zakona. Cilj predloženih izmjena jest pojednostavljanje i ubrzavanje cijelog postupka svekolike uknjižbe stvarnih prava i općih dobara, naglašava ministrica.

Kako reče, na globalnoj politici rješavanja stanja u zemljišnim knjigama tijekom ove godine potpisan je sporazum s Državnom geodetskom upravom, kojim se rješava smještaj baze zemljišnoknjižnih podataka (donesen je i poseban pravilnik o bazi zemljišnih podataka). Na temelju tih akata stvoreni su preduvjeti za ujednačavanje podataka između katastra i zemljišnih knjiga te čuvanje unesenih podataka.

Kao preduvjet uspješnosti reorganizacije zemljišnoknjižnih odjela svih naših sudova, radi što bržeg rješavanja zahtjeva za upis vlasništva te zaostataka, prijeko je potrebno novelirati i postojeći Zakon o zemljišnim knjigama. Naime, uvođenjem ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenata, koji bi ubuduće samostalno donosili rješenja, dobrim dijelom bi se rasteretilo suce i bitno ubrzali zemljišnoknjižni postupci. Primjerice, u zagrebačkoj Gruntovnici radi svega 6 sudaca na milijun stanovnika, a sada se predviđa da bi licencu za rješavanje ZK predmeta dobilo 35 referenata. Ovlašteni ZK referenti ne bi sudili, nego rješavali predmete koji su, u pravilu, neprijeporni, napominje ministrica. U slučaju da stranka izjavi žalbu protiv rješenja koje je donio ovlašteni referent, tu bi žalbu rješavao sudac. Dodala je i to da će izbor kadrova koji bi obavljali taj posao biti vrlo strog i samo osobe koje su se dokazale u dosadašnjem radu, ako ispunjavaju zakonom propisane uvjete, imat će mogućnost steći ovo pravo odlučivanja.

Predviđa se, naime, da bi se oko 270 ovlaštenih ZK referenata za cijelu Hrvatsku "regrutiralo" iz postojećih djelatnika u gruntovnicama. Ima li se u vidu činjenica da danas ZK predmete rješava oko 90 sudaca (većina uz to radi i na drugim predmetima) to će biti itekako značajna pomoć. Zahvaljujući tome, te pojednostavljenju cijelog postupka kroz podnošenje prijedloga na propisanim obrascima, trebala bi se osjetno povećati

učinkovitost u rješavanju ZK predmeta i građani bi mogli ostvarivati pravo na upis vlasništva u zemljišne knjige u vrlo kratkom vremenu.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnice predlagatelja, predsjednik matičnog Odbora za pravosuđe, izvijestio je zastupnike o stajalištima tog radnog tijela. Potom su dobili riječ predstavnici klubova zastupnika.

Zemljišnoknjižni sustav godinama loše održavan

Zemljišnoknjižni predmeti, zajedno s ovršnoknjižnim predmetima, čine više od polovine svih predmeta i zaostataka u našim sudovima, primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović**, predstavnica Kluba zastupnika SDP-a. Stoga je izgradnja učinkovitog sustava zemljišne uprave, radi davanja doprinosa razvoju djelotvornog tržišta nekretnina, ali i povećanja učinkovitosti pravosuđa u cjelini, jedan od najvažnijih zadataka svake Vlade (to je bio najveći projekt koalicijske vlasti nakon projekta izgradnje autoceste Zagreb-Split). U tu svrhu koriste se kreditna sredstva u iznosu od gotovo 27 mln. eura, a osigurano je i 7 mln. kuna iz proračuna. Interesantno je, kaže, da se u sklopu tog projekta provodi i kampanja među našim građanima koja već sada ukazuje na potrebu otklanjanja neravnopravnosti spolova i u ovom segmentu. Naime, žene su rjeđe upisane u zemljišniku kao vlasnice nekretnina, iako su u praksi nerijetko suvlasnice.

Iako zemljišnoknjižni postupak nije suđenje u klasičnom smislu, treba voditi računa o tome da se upisom u zemljišnu knjigu stječe vlasništvo i da ima vrlo malo kadrova osposobljenih za rješavanje zemljišno-knjižnih predmeta.

Kao i u mnogim drugim zemljama srednje i istočne Europe, zemljišnoknji-

žni i katastarski sustav u Hrvatskoj je loše održavan ne godinama, nego desetljećima, podsjeća zastupnica. Naime, neusklađenost zemljišnika i katastra naslijeđena je još iz vremena Austro-ugarske (dvostruki zemljišnoknjižni sustav postoji od 80-ih godina 19. stoljeća). Situacija se zakomplicirala nakon nacionalizacije 45. godine, kada su uvođenjem državnog vlasništva nekretnine stavljene u poziciju mrtvog kapitala. Veliki porezi na promet nekretnina i na nasljedstvo demotivirali su građane da sreduju svoje zemljišnoknjižno stanje, tako da postoje čestice na kojima je zadnji upis u zemljišnoj knjizi izvršen pred više od 100 godina. U nekim slučajevima katastarski planovi izrađeni su još 1905., a malo ih je obnovljeno od nacionalizacije 45., napominje zastupnica.

Nesređene zemljišne knjige kočće promet nekretninama

Ti nepouzdana i netočni sustavi kočće razvoj tržišta nekretnina i onemogućavaju korištenje nekretnina kao kreditnog jamstva, tj. uspostavu založnog prava. Vlasništvo nad nekretninama u nekim je područjima još nejasnije zbog ustaljenog običaja prenošenja zemljišta bez upisa te transakcije, radi izbjegavanja poreza. Trenutno stanje katastra i zemljišnika poprilično se razlikuje u pojedinim dijelovima zemlje, napominje zastupnica. Primjerice, u Istri su geodetske izmjere stare oko 20 godina, dok su zemljišnoknjižne evidencije još starije. Katastri u Rijeci, Zadru i Dalmaciji su nešto ažurniji (izmjere su stare pet do deset godina), ali se podaci u zemljišnim knjigama temelje na planovima izrađenim još 1940. godine, pa i ranije.

Po riječima zastupnice, trenutno je pred našim sudovima više od 400 tisuća neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta, te oko 300 tisuća parničnih predmeta i manje od 200 tisuća kaznenih stvari (najgora je situacija u Zagrebu, Rijeci i Splitu). To znači da se sudovi uglavnom bave zemljišnim i ovršnim predmetima što itekako opterećuje taj veliki sustav. Učinkovitost ZK sustava je različita u

pojednim dijelovima zemlje, što ovisi i o raspoloživim sredstvima te primjeni novih tehnologija. Spomenuti projekt, međutim, već daje rezultate, tako da se u nekim manjim sudovima zemljišnoknjižni izvadak već može dobiti istog trenutka. Tim je projektom obuhvaćeno više od milijun čestica, odnosno približno 250 tisuća hektara zemljišta. Očekuje se da će uspostavljanjem efikasnijeg mehanizma i sređenja katastra i zemljišnika u cijeloj zemlji teći puno brže i jednostavnije (jako je važno da se nastavi kompjuterizacija pravosuđa). U tu svrhu je Ministarstvo pravosuđa prije dvije godine osnovalo i poseban odjel u građanskoj upravi koji će se baviti tim stvarima.

Umjesto bržeg, kompliciraniji postupak?

Predložena zakonska rješenja na tragu su reforme pravosuđa koju je usvojila još prošla Vlada i parlament potvrdio u prošlom mandatu. Naime, još tada je bilo govora o tome da zemljišno - knjižnim referentima treba omogućiti veću samostalnost u radu i obvezati ih da snose i veću odgovornost za rješavanje ZK predmeta. Uostalom, oni su i dosad rješavali te predmete, s tim da je sudac samo potpisivao rješenja. Iako zemljišnoknjižni postupak nije suđenje u klasičnom smislu (nema suprotstavljenih strana) treba voditi računa o tome da se upisom u zemljišnu knjigu stječe vlasništvo i da ima vrlo malo kadrova osposobljenih za rješavanje ZK predmeta (za to su potrebna specifična znanja). Stoga se postavlja i pitanje ustavnosti predloženog rješenja, budući da ovlaštene ZK referenti mogu imati višu stručnu spremu bilo kojeg društvenog, odnosno geodetskog smjera, pa čak i srednju stručnu spremu. Doduše, predlagatelj je predvidio njihovu obveznu dodatnu edukaciju, te probni rok prije nego što im se trajno povjeri obavljanje poslova u ZK postupku. Stječe se dojam, međutim, da ni sam nije siguran u to rješenje, pa predviđa tri stupnja u ZK postupku (nakon rješenja ovlaštenog referenta stupa na scenu sudac, pa viši sud) što bi taj postupak moglo još više zakomplicirati i usporiti.

Marija Bajt (HDZ) je opovrgnula njenu tvrdnju da je ovo najveći projekt koalicijske Vlade iza ceste Zagreb - Split. Napomenula je da nalaz revizije pokazuje da 88 posto sredstava lani osiguranih za tu namjenu nije ni utrošeno, a natječaj za nabavu informatičke opreme je poništen.

Ostane li se kod rješenja da o građanskim pravima odlučuju referenti, to bi moglo imati negativne reperkusije vezano uz međunarodno sudovanje.

Emil Tomljanović (HDZ) je primijetio da je tvrdnja kolegice Antičević kako je nesređeno zemljišnoknjižno stanje dijelom posljedica i visokih poreza na nasljedstvo, samo djelomično točna. Naime, prema Zakonu o porezu na promet nekretnina prvi nasljedni red je oslobođen poreza. Nije točno ni to da Vlada nije imala u vidu specifična znanja koja moraju imati ovlaštene zemljišnoknjižni referenti. Na njih se ne prebacuju ovlasti sudbene vlasti jer će odlučivati samo o nespornim ili neprijepornim stvarima.

Protiv ukidanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Pero Kovačević je napomenuo da Klub zastupnika HSP-a daje punu podršku ministrici i Ministarstvu pravosuđa u provedbi reforme pravosuđa i stavlja na raspolaganje ekspertnu skupinu HSP-a za to područje, kako bi ta reforma bila što učinkovitija. Budući da je sređivanje stanja u gruntovnici itekako bitno za pravnu sigurnost građana i onih koji ulažu u hrvatsko gospodarstvo, haespeovci podupiru i prijedlog predlagatelja da se ovaj zakon donese hitnim postupkom.

Primijetio je, nadalje, da su predložena rješenja koncipirana po uzoru na austrijsko i njemačko zakonodavstvo, ali da s tim u svezi postoje određeni prigovori ustavnopravne naravi. Ostane li se kod toga da o građanskim pravi-

ma odlučuju referenti, to bi moglo imati negativne reperkusije vezano uz međunarodno sudovanje, upozorava zastupnik. Doduše, i u sadašnjoj praksi sudski savjetnici mogu umjesto sudaca rješavati jednostavnije predmete, ali riječ je o diplomiranim pravnicima s položenim pravosudnim ispitom. Njegovi stranački kolege smatraju da bi analogno rješenje trebalo primijeniti i u slučaju zemljišnih knjiga, ali će ipak podržati prijedlog Vlade, kako bi se što prije smanjili zaostaci u gruntovnici. Mišljenja su, također, da nije trebalo ukidati institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti u svim onim slučajevima kada državni odvjetnik mora reagirati u ime države da zaštiti državno vlasništvo. Primjera radi, spomenuo je da su se neke istarske općine i gradovi 91. odnosno 92. godine ubilježili u gruntovnicu kao vlasnici šuma i šumskog zemljišta, tako da je državno odvjetništvo moralo pokrenuti puno sporova. To je zemljište, međutim, u međuvremenu isparcelirano pa i prodavano, što uzrokuje velike probleme.

Stanje u zemljišnim knjigama je doista alarmantno, do te mjere da postaje kočnicom gospodarskog napretka Republike Hrvatske.

Zastupnici HSP-a se zalažu i za normativno i jezično dotjerivanje zakonskog teksta te pojednostavljenje pravnih izričaja u duhu hrvatskog jezika. Primjericu, u članku 1. treba jednostavno napisati da "postupak vodi i rješenje donosi voditelj zemljišnih knjiga ili ovlaštene zemljišnoknjižni službenik", a u članku 2. precizirati da će se zemljišnoknjižni prijedlozi podnositi na propisanim obrascima a ne tiskanica (sadržaj obrasca propisuje ministar pravosuđa pravilnikom, a tiskanica je nešto posve drugo). Nadalje, prijedlog kojem nisu priloženi svi prilozima za donošenje odluke o njegovoj osnovanosti sud može zaključkom odbaciti, a ne odbiti, kako stoji u Konačnom prijedlogu zakona, tvrdi Kovače-

vić (prijedlog se odbija kad se već ušlo u postupak). Na kraju je prenio upozorenje svojih stranačkih kolega da treba osigurati učinkovit nadzor nad radom ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenata, kako bi se spriječile eventualne uknjižbe mimo propisa.

Neusklađeni podaci zemljišnika i katastra

Rade Ivas prenio je podršku Kluba zastupnika HDZ-a koji smatra da će se predloženim mjerama postići osnovni cilj - povećavanje učinkovitosti i ažurnosti zemljišnoknjižnih sudova, što bi trebalo pridonijeti i bržem odvijanju pravnog prometa nekretnina. Stanje u zemljišnim knjigama je doista alarmantno, do te mjere da postaje kočnica gospodarskog napretka Republike Hrvatske. Naime, u državi je neriješeno više od 300 tisuća ZK predmeta (neki se rješavaju i s 5 godina zakašnjenja) - napominje zastupnik. Zbog toga su ugroženi pravna sigurnost građana i njihovo povjerenje

Zemljišnoknjižno stanje treba uskladiti sa stanjem u katastru, odnosno s fiktivnim posjedovnim stanjem, a sudska praksa je različita.

u pravni promet, poduzetničke slobode, nepovredivost vlasništva, sigurnost ulaganja, itd. Procjenjuje se, također, da se podaci između zemljišne knjige i katastra razlikuju i više od 50 posto, a riječ je o oko 18 milijuna katastarskih čestica, u oko 3 tisuće i 300 katastarskih općina na području države. Takvo stanje posljedica je nedovoljnog ulaganja u geodetsku izmjeru, te neažurnosti obnove i ispravaka zemljišnih knjiga. Dosadašnja iskustva su pokazala, kaže Ivas, da svakoj izvršnoj vlasti na ovim prostorima iznimno teško pada ulaganje u materijalnu osnovu pravosuđa. Osim toga, zemljišnu knjigu posebno opterećuje lagodnost poreznih službi. Naime, da bi olakšali naplatu poreza uspijeva-

ju progurati norme koje zabranjuju upis stvarnih prava u zemljišnim knjigama, ako prethodno nije plaćen porez na promet nekretnina te druge porezne obveze sudionika u prometu. Budući da su te obveze često nerealno visoke, nositelji stvarnih prava na nekretninama brane se od porezne presije neupisivanjem stečenih prava. Posljedice toga su i neažurne zemljišne knjige i manji porezni prihodi države, konstatira zastupnik.

Sudska praksa različita

Predstavnik Kluba zastupnika HSS-a, Josip Vresk, najavio je da će oni podržati ovaj zakon jer smatraju da će se predloženim izmjenama ubrzati postupak pred zemljišno-knjižnim sudovima, te smanjiti zaostaci. Mišljenja su, međutim, da se time neće srediti stanje u zemljišnim knjigama, bez obzira na nemala sredstva koja se izdvajaju za to da bi se napravila nova izmjera, odnosno skup katastarskih operata koji su temelj za upis u popisni list A zemljišne knjige. Naime, to stanje treba uskladiti sa stanjem u katastru, odnosno s fiktivnim posjedovnim stanjem, a sudska praksa je različita u pojedinim dijelovima zemlje. Primjerice, u sjeverozapadnoj Hrvatskoj su se zadnjih desetljeća zemljišne knjige središnje na temelju fiktivnog stanja posjeda nekretnina, jer su ti vanknjižni postupci bili brži i efikasniji. Problem je, međutim, u tome što u slučaju komplikacija dolazi do vlasničkih sporova koji traju i po nekoliko godina. U Dalmaciji su te probleme rješavali u parničnim postupcima, a temelj za upis vlasništva u zemljišne knjige bile su pravomoćne presude.

Po riječima zastupnika procjenjuje se da bi uz puno veća ulaganja nego dosad trebalo desetak godina da se u Hrvatskoj sredi stanje u zemljišnim knjigama, jer to je vrlo složen, skup i stručan posao (Slovenci, koji na tome rade već 6,7 godina, su napravili svega oko dvije trećine posla).

Zemljišno-knjižne predmete trebali bi rješavati pravnici

U nastavku je napomenuo da bi predlagatelj u obrazloženju trebao navesti

da će za provođenje ovog zakona biti potrebno osigurati dodatna sredstva iz Proračuna, barem za educiranje ovlaštenih ZK referenata. Točno je, kaže, da oni neće provoditi prijeporni postupak, ali će izvoditi dokaze, obavljati uvid u isprave i ocjenjivati ih, te nakon toga samostalno donositi rješenja. Iako neće suditi imat će neke ovlasti suca, već samim time što će potpisivati rješenje kojim se stječe ili gubi pravo vlasništva. Zbog toga u Klubu zastupnika HSS-a smatraju da bi osobe ovlaštene za taj posao trebali biti diplomirani pravnici s iskustvom i odgovarajućim ispitom.

Neprihvatljivo je da Vlada zbog tzv. racionalnosti i ekonomičnosti u postupku, odbacuje pomoć nekim strankama, jedno od načela našeg Ustava.

Nije im jasno, nadalje, zašto Vlada predlaže odbacivanje neurednih podnesaka, umjesto da se strankama omogući da ih u određenom roku poprave. Nema sumnje, naime, da će svaka odbijena stranka podnijeti novi podnesak, jer joj je to u interesu, pa će se u takvim slučajevima broj predmeta udvostručiti, upozorava Vresk. Za njegove stranačke kolege upitno je i predviđeno postupanje po žalbi, regulirano člankom 7. Konačnog prijedloga zakona, kao i postupanje s prijedlozima za upis podnesenim zemljišnoknjižnom sudu prije stupanja na snagu ovog zakona (preispitati stavak 1. u članku 10.).

Na kraju je iznio njihovu sugestiju da je ovaj zakon trebao ići u redovnu proceduru, te da bi bilo najbolje da je ponuđen novi Zakon o zemljišnim knjigama.

Zadržati pomoć nekim strankama

Po riječima dr.sc. Vilima Hermana zastupnici LIBRE pozdravljaju napore Ministarstva i nastojanje predlagatelja da se u hrvatskom pravosuđu napravi reda "od temelja pa do krova". Naime,

uredne zemljišne knjige bitan su preduvjet za uspješno funkcioniranje "pravosudne zgrade", jer se time jamči sigurnost vlasništva i vladavina prava, odnosno jednakost svih pred zakonom. Predloženim izmjenama napravljeni su tek prvi koraci u tom pravcu, pa zastupnike zanima kakvi su planovi za dalje, odnosno što se namjerava poduzeti na usklađivanju stanja između zemljišnoknjižnih i katastarskih ureda. Prije svega zemljišnoknjižnim odjelima u sudovima treba osigurati odgovarajuće prostore, jer sadašnji nisu adekvatni.

Pored izmjene zakonske regulative treba poboljšati i materijalne uvjete rada u gruntovnicama.

Bez obzira na dobru namjeru predlagatelja zastupnici LIBRE nisu uvjereni u to da treba težiti uvođenju ovlaštenih ZK referenata, koji po novome dobivaju ovlasti sudovanja. Mišljenja su da se na taj način neće postići potpuna pravna sigurnost jer se osobe koje bi bile osposobljene za donošenje rješenja o upisu vlasništva ne rađaju preko noći, jednim zakonskim prijedlogom (u Austriji takve osobe, tzv. "recht-pflegeri", prolaze obuku u posebnim školama ili obrazovnim procesima). Stoga je nedopustivo da se zakonom ne definira sadržaj posebnog stručnog ispita koji će morati položiti budući zemljišno-knjižni referenti, niti da se stupanj stručne spremlje potreban za ovaj prevažan posao spušta na srednju stručnu spremu. S time se ne bi trebalo poigravati, jer će ti referenti, preko tzv. nespornih predmeta, moći utjecati i na sudbine ljudi i njihovog vlasništva, odnosno nekretnina. Umjesto da se traga za odgovarajućim osobama koje bi radile taj posao bilo bi jednostavnije uposliti više sudaca, kaže Herman. Doduše, predlagatelj se može pozivati na smjernice EU koje govore o rasterećenju sudova, ali u njima zacijelo ne stoji da se ovlasti sudovanja prepustaju na surogatne načine. Slične kritike, kaže, čule su se i na sjednici Odbora za zakonodavstvo, a uputili su ih vanj-

ski članovi tog tijela, inače predstavnici struke.

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega neprihvatljivo je i da Vlada zbog tzv. racionalnosti odbacuje pomoć nekim strankama, jedno od načela našeg Ustava koji u sebi ima elemente socijalne pravde. Pomoć neukom mora postojati u svakom dijelu postupka, pogotovo stoga što su odvjetničke usluge preskupe.

Ispravljajući njegove navode **Emil Tomljanović (HDZ)** je podsjetio na činjenicu da je zakonom propisan točan obrazac kojega lako može ispuniti svatko tko je pismen. Osim toga, na svakom općinskom sudu postoje tzv. uređovni dani kada suci daju besplatnu pravnu pomoć svim strankama.

Poboljšati uvjete rada u gruntovnicama

Intencija predlagatelja da se rješavaju nagomilani problemi u gruntovnicama za svaku je pohvalu, ali sama izmjena zakonske regulative nije dovoljna, kaže **Dorotea Pešić-Bukovac**, predstavnica Kluba zastupnika IDS-a. Treba voditi računa i o drugim segmentima, odnosno poboljšati materijalne uvjete rada i osigurati odgovarajući prostor zemljišnoknjižnim odjelima u sudovima, informatički ih opremiti i kadrovski ekipirati. Naime, sadašnji broj djelatnika nije dovoljan, pogotovo kada se uvodi elektronska knjiga, a davanjem većih ovlasti ZK referentima ništa se ne dobiva jer su oni i dosad donosili rješenja (to je bilo onemogućeno samo vježbenicima). Prema tome, ne stoji obrazloženje predlagatelja da za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva, barem kad je riječ o plaćama onih koji će se ovdje zaposliti.

Uvođenje posebnih obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis vlasništva izazvat će nove troškove, ali ideesovci podupiru tu mjeru bude li u funkciji internetizacije, kako bi se građanima olakšala komunikacija sa zemljišnoknjižnim odjelom. Pozdravljaju, inače, prijedlog da se radi efikasnosti iz zakonskog teksta izostave članci 3. i 4., iako su njihova očekivanja od ovih novela

bila puno veća. Kako je naglasila njihova predstavnica, predložene izmjene doživljavaju tek kao dobru namjeru u pokušaju rješavanja nagomilanih problema, odnosno kao vatrogasne mjere, ali će ih ipak poduprijeti. Predstavnik Kluba zastupnika SDSS-a, **Ratko Gajica**, podsjetio je na to da se u zemljišnoknjižnim odjelima sada rješavaju podnesci koji se odnose na preuknjižbe podneseni još 2002. godine, a u nekim sudovima je stanje još gore. Kako reče,

Distribucijom ovlaštenja sa sudaca na činovnike neće doći do bitnog pomaka, dok se ne promijeni tehnologija rada.

nije sklon za to optužiti činovnike, ali nema sumnje da to stanje treba uskladiti s faktičnim stanjem. Pomak se predlaže distribucijom ovlaštenja sa sudaca na činovnike, ali u to ne treba polagati previše nade, upozorava zastupnik, dok se ne napravi pomak u tehnologiji rada. Naime, u zemljišnoknjižnim odjelima se radi "rudarski posao", jer se barata s podacima starim i stotinjak godina, a kako se pri upisima u zemljišne knjige mora poštovati stroga procedura, to se ne može promijeniti bez valjanih razloga.

Predloženim se verificira postojeće stanje

Činjenica je, kaže, da se ovim prijedlogom verificira postojeće stanje jer i sada imamo ljude koji rade taj posao do donošenja rješenja. To je premali radni kapacitet da bi se situacija bitno promijenila nabolje (nekoliko ljudi više ne znači ništa ako način rada ostane isti). Naime, veliki broj sudova tehnološki je na nivou koji ne može odgovoriti ovim zadacima (novac namijenjen informatizaciji je vjerojatno potrošen ili usmjeren za veće sudove). Zastupnik je najavio da će dići ruku za ovaj zakon jer smatra da će ipak donijeti neki pomak.

Uvjeren je, međutim, da same zakonske promjene neće donijeti naročiti

rezultat, dok se u zemljišno-knjižnim odjelima potpuno ne modernizira način rada.

Sudovi nemaju jednake probleme

Na važnost sredenih gruntovnih knjiga i katastra, kako za građane, tako i za poduzetnike i investitore, ukazao je i **Dragutin Lesar**, govoreći u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a. S obzirom na sadašnju situaciju mnogi investitori, kaže, boje se ulagati u Hrvatskoj jer je bilo slučajeva da se nakon kupoprodaje nekretnine uspostavilo da je vlasništvo osporeno ili pravomoćnom presudom oduzeto. Do potrebnog ZK izvataka nerijetko se dolazi uz pomoć mita, čemu djelomično pridonose i sami građani, zbog nepoznavanja propisa i procedure. Oni se teško odlučuju na srednje vlasničkih odnosa, bilo da se radi o ostavini ili kupoprodaji, pogotovo danas kad su odvjetničke usluge sve skuplje, tako da su u gruntovnim knjigama kao vlasnici upisani i ljudi koji odavno više nisu živi.

Neki sudovi u Hrvatskoj nemaju toliko zaostataka, iako imaju sličan ili čak manji broj zemljišno-knjižnih sudaca, pa i gore prostorne uvjete od sudova u velikim gradovima.

Za rješavanje problema o kojem je riječ bitna je i odgovornost u obavljanju poslova u zemljišno-knjižnim odjelima te transparentnost podataka, napominje zastupnik. S obzirom na to da nedostaju odgovarajući kadrovi, pri utvrđivanju upisne politike i školskih programa trebalo bi povesti računa o tome da napokon počnemo školovati ljude za one profesije koje su nam potrebne.

U nastavku je konstatirao da svi sudovi u Hrvatskoj nemaju takvih problema o kojima je uvodno govorila ministrica, iako imaju sličan ili čak manji broj zemljišno-knjižnih sudaca ili gore pro-

storne uvjete od sudova u Splitu i Rijeci koji imaju velike zaostatke. Primjerice, na Općinskom sudu u Čakovcu redovni predmeti rješavaju se u roku od 5 radnih dana a hitni u roku od 3 dana ili na zamolbu stranke još isti dan. Oni koji godinama rade na tim poslovima tvrde da su rokovi propisani zakonom predugački, kaže zastupnik. Spomenuo je i to da stranke predaju zahtjeve za upis u gruntovne knjige na internim tiskanica-ma na kojima piše i točan datum i vrijeme u koje mogu podići zemljišno-knjižni izvadak. To omogućava i nadzor nad radom svakog suca poštuje li rokove koje je dao stranci u trenutku zaprimanja predmeta.

Za neodgovoran rad - gubitak licence

Budući da predloženim izmjenama ničim nije regulirana odgovornost zemljišno-knjižnih referenata za posao koji obavljaju, sugerirao je, u ime Kluba zastupnika, da se predsjednika suda obveže da predmet dodijeli drugom referentu, ako ga prvi nije riješio u propisanom roku (trebalo bi propisati i koliko oduzetih predmeta je uvjet za gubitak licence). Kako reče, zemljišno-knjižni suci pitaju i zašto se predloženim zakonom ne omogućava podnošenje posebne žalbe i u slučajevima kad je žalba u prvostupanjskom postupku odbijena. To bi zacijelo smanjilo broj predmeta na drugom stupnju i omogućilo da se što veći broj njih rješava unutar Općinskog suda.

Na kraju je izjavio da će Klub zastupnika HNS/PGS-a podržati predloženi Zakon, u nadi da će novi ovlaštene referenti u sljedeće dvije godine barem prepoloviti broj neriješenih predmeta u gruntovnicama.

Oprez u provedbi

Po riječima **Ivana Čehoka (HSLs)** poduprijet će ga i Klub zastupnika HSLs-a i DC-a, budući da alarmantno stanje u gruntovnicama ugrožava ne samo pravnu sigurnost građana nego i poduzetničke slobode i sigurnost ulaga-

nja, ali savjetuju predlagatelja na oprez u njegovoj provedbi. Prije svega s većom ozbiljnošću i odgovornošću treba pristupiti donošenju podzakonskih akata, i što se tiče uvjeta koje će morati ispunjavati ovlaštene ZK referenti i što se tiče obraza koje će trebati tiskati.

Ako država zna da joj trebaju specijalno educirani kadrovi koji bi radili kao ZK referenti, što nas sprječava da već ove godine na pravnom ili nekom drugom fakultetu otvorimo nekoliko takvih smjerova - pita zastupnik. Tako rade sve države na svijetu, a i mi smo na isti način riješili pitanje zaposlenika novoosnovane Financijske policije. Ako to nije moguće jer je za ovu godinu već prekasno, zašto ne upišemo studente na izvanredni studij, umjesto da priučavamo postojeće kadrove za taj zahtjevni posao. Istina je i to da danas ne bismo imali ni ovakve knjige kakve imamo, da veći dio Hrvatske svojedobno nije bio sastavnim dijelom Austro-ugarske. Međutim, ne treba zaboraviti da u toj zemlji zanimanje zemljišno-knjižnog službenika bilo jedno od najcjedenijih, kao i zanimanje fiškala ili suca.

U nastavku je konstatirao kako se neopravdano govori da je stanje alarmantno u cijeloj Hrvatskoj, a ne samo u Zagrebu, Splitu i još nekim sredinama. U Varaždinu su, kao i u Čakovcu, zemljišne knjige manje-više sredene, ali najviše zahvaljujući tome što grad pomaže u opremanju zemljišno-knjižnih ureda. Isto tako, svake se godine iz gradskog proračuna izdvajaju sredstva za geodetsku izmjeru (ušli su u projekt sa Svjetskom bankom). Zakonodavac bi trebao obvezati jedinice lokalne samouprave da ulažu u geodetske izmjere i u katastar, te da pomažu u opremanju sudova i zemljišno-knjižnih ureda, kako bi se što prije kompenzirali nedostaci o kojima je riječ, tvrdi Čehok. Izrazio je bojazan da, unatoč dobrim namjerama predlagatelja, ovaj zakon neće uroditi plodom bez dobre suradnje lokalne samouprave i države te poduzimanja mjera da se obrazuju odgovarajući stručnjaci koji bi postali ovlaštene ZK referenti.

Predlagatelj polazi od pogrešne procjene

Dr.sc. **Vilim Herman (neovisni)** reagirao je na njegovu opasku kako je sreća za Hrvatsku što je bila pod Austro-ugarskom. Ni za jednu zemlju koja želi biti suverena nije dobro da se događa bilo koji oblik koloniziranja, oktroiranja i sl. naglašava zastupnik. Dr.sc. **Čehok** je pojasnio da je rekao kako je sreća što su nam zemljišne knjige ostale iz Austro-ugarske.

Odbacivanjem nepotpunih prijedloga zacijelo će se smanjiti broj neriješenih predmeta, ali će zato stanje zemljišnih knjiga biti još lošije.

Dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)** također pozdravlja nastojanje predlagatelja da se nešto poduzme na sređivanju zemljišnih knjiga, jer je to jedan od najvećih problema u uređenju pravnog sustava i razvoju ekonomije u Republici Hrvatskoj. Ne vjeruje, međutim, u to da će se proklamirani cilj postići mjerama koje se predlažu jer se u koncepciji zakonskog prijedloga polazi od pogrešne procjene da su ZK predmeti puka evidencija, pa ih se olako stavlja u nadležnost needuciranog ili polueduciranog kadra. Po riječima zastupnika ti predmeti imaju konstitutivni značaj jer se upisom vlasništva stječe ili gubi imovina. Riječ je, dakle, o uređenju jednog od temeljnih prava zaštićenih Ustavom i ti su predmeti dosad neopravdano bili locirani prema administrativnim službenicima, a neki predsjednici sudova su ih samo formalno potpisivali. Vjerojatno je zato i dolazilo do zloraba pri upisu nekih podataka u zemljišne knjige.

Neprihvatljivo je, smatra zastupnik, da ZK referenti dobiju kvazisudačke ovlasti, pa čak i status i izvjesnu samostalnost te stalnu službu nakon pet godina. Predlagatelj se, doduše, poziva na austrijsku praksu, ali to čini površno i

s netočnim podacima. Ta usporedba nije primjerena jer su recht-pflegeri vrhunski educirani, a njihove ovlasti proizlaze iz njihovog obrazovanja i položaja koji je uređen Ustavom i saveznim zakonom. Uostalom, da bi im omogućili da rade na ZK predmetima Austrijanci su morali promijeniti i dopuniti svoj Ustav.

Ambicija predlagatelja da se skрати trajanje ZK postupaka ne ide zajedno s uvođenjem još jednog stupnja u odlučivanju, napominje zastupnik, ali zato podupire brisanje članaka 105. i 107. stavak 2. postojećeg Zakona. Naglasio je da podržava mjere kojima se ubrzava postupak u ZK predmetima, kao i to da se šire ovlasti ZK službenika, ali ne na predložen način, koji je čak upitan sa stanovišta ustavnosti (kakvi bi problemi tek nastali da Ustavni sud, nakon nekog vremena ukine ovakvo rješenje). Iz navedenih razloga bilo bi najbolje - kaže - da se ovaj zakon donese u redovnoj proceduri (to proizlazi i iz rasprave na Odboru za pravosuđe), kako bi do drugog čitanja predlagatelj neka rješenja popravio.

Država bi trebala jamčiti istinitost podataka

Miroslav Korenika (SDP) je podsjetio na činjenicu da su zemljišne knjige i osmišljene zato da bi se zaštitilo privatno vlasništvo. To znači da bi država trebala jamčiti istinitost tih podataka, ali takvog jamstva još uvijek nema. Naime, u zemljišne knjige nisu upisani čitavi otoci ili pojedini dijelovi gradova. Primjerice, vlasnici pojedinih nekretnina na otoku Susku razasuti su diljem svijeta, a neki su i umrli, pa zastupnika zanima kako Vlada i Ministarstvo misle riješiti taj problem. Kako reče, očekivao je da će se izmjenom ovog Zakona odrediti konačni rokovi za upis vlasništva do kojeg se došlo pretvorbom i privatizacijom, te na temelju kupoprodajnih ugovora za stanove i ostale nekretnine.

Zamjera predlagatelju da u zakonu nije predvidio odgovornost zemljišno-knjižnih referenata i sudaca za eventualne propuste koje će napraviti u svom radu. Primjera radi, spomenuo

je aferu koja se 90-ih godina dogodila u Varaždinu, kada je visokom dužnosniku HDZ-a uspjele nezakonito zamijeniti državno poljoprivredno zemljište s drugim, koje je nakon toga postalo građevinsko (sada vrijedi 50-tak puta više nego ranije). Državno odvjetništvo i policija vodili su istragu, ali ništa se nije dogodilo. Po mišljenju zastupnika to što je sudac u zemljišno-knjižnom odjelu, vjerojatno uz pomoć službenika, izvršio upis na temelju nezakonitih odnosno nepropisnih isprava nikoga ne oslobađa odgovornosti.

Prepisivanjem loših zemljišnih knjiga u modernu evidenciju neće se postići nikakvi rezultati ne realiziraju li se programi uskladenja podataka u katastru i gruntovnici.

Odbacivanjem nepotpunih prijedloga zacijelo će se smanjiti broj neriješenih predmeta, ali zato će stanje zemljišnih knjiga biti još lošije. Želimo li u Hrvatskoj imati tržišnu utakmicu nema sumnje da treba ići u sređivanje tog stanja, naglašava zastupnik. Nije, međutim, spreman podržati ovaj Zakon u okolnostima kad nema do kraja jamstva države za istinitost podataka u gruntovnim knjigama. Drži da je bolje ići na donošenje novog Zakona, umjesto ovakvih kozmetičkih izmjena.

Na kraju je primijetio da zastupnik Čehok, kao gradonačelnik Varaždina, postupa nekorektno prema lokalnoj samoupravi zahtijevajući da joj se nametne zakonska obveza plaćanja geodetskih izmjera, odnosno sufinanciranja sređivanja stanja u gruntovnici, bez da se u državnom proračunu osiguraju dodatna sredstva za tu namjenu.

Dr.sc. **Ivan Čehok (HSL)** je konstatirao da je zastupnik krivo interpretirao njegove navode. Kako reče, sugerirao je zakonodavcima da razmisle o načinu na koji će lokalna samouprava trebati napraviti geodetske izmjere. **Vladimir Pleško (HDZ)** je zamjerio Koreniki

da je u svom govoru o jednom visokom dužnosniku HDZ-a prejudicirao odluku suda o tome je li netko nešto napravio mimo zakonskih propisa.

Korenika je rekao da nije spominjao nikakva imena, te podsjetio na to da je Sabor donio zakon kojim je svo poljoprivredno zemljište bilo podržavljeno. Prema tome, zamjena takvog zemljišta između firme koja je njime upravljala i privatne osobe nije bila dopuštena bez odluke Vlade, odnosno u to doba Javnog pravobraniteljstva (u krajnjem slučaju korist je trebala pripasti gradu Varaždinu). Međutim, spor na sudu traje izuzetno dugo, može otići u zastaru i država ili grad Varaždin će na kraju ostati i bez zemljišta i bez novca. Ako je to vama pošteno i ako sam ja prejudicirao sudsku presudu, to neka ide vama na dušu, izjavio je Korenika ("očito vas boli to što se radi o dužnosniku HDZ-a, ali to je već vaš problem").

Program usklađenja kasni

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** smatra ovaj Zakon prvim vrijednim pokušajem da se pokrene postupak sređivanja stanja u našim zemljišno-knjižnim uredima i u zemljišnim knjigama.

S obzirom na to da svega oko 50 posto katastarskog stanja odgovara stanju u zemljišnim knjigama, odnosno stvarnom činjeničnom stanju vlasništva, 2002. godine započelo se - kaže - s realizacijom petogodišnjeg programa izrade nove evidencije katastarskih operata i njihova usklađenja sa zemljišnom knjigom. Taj program dobrano kasni (razrađen je još 1999. godine, a Geodetska uprava ga je predložila prošloj Vladi 2000. godine). Budući da je njime obuhvaćeno svega 6 posto teritorija Hrvatske, u preostalom dijelu zemlje stanje se još dugo neće mijenjati, ne donesu li se programi za narednih 5, 10 ili 15 godina. Istina je da naši zemljišnoknjižni uredi u sastavu općinskih sudova nisu opremljeni i da muku muče sa smještajnim problemima. Međutim, sama kompjuterizacija neće ništa donijeti. Naime, prepisivanjem loših zemljišnih knjiga u modernu evidenciju neće se

postići nikakvi rezultati, bez realizacije spomenutih programa usklađenja podataka između katastra i gruntovnice.

U zaključnom dijelu izlaganja zastupnik je napomenuo da podržava predložena zakonska rješenja, koja bi trebala ubrzati zemljišno-knjižne postupke, ali sugerira predlagatelju da još jednom odvagne treba li ovlasti za donošenje rješenja u tom postupku prenijeti i na osobe sa srednjom stručnom spremom.

Dražan Bošnjaković (HDZ) je najavio da će podržati ovaj Zakon jer predstavlja još jedan korak naprijed u rješavanju problema pravosuđa (na početku mandata noveliran je Zakon o redovnim sudovima koji je već u primjeni). Smatra, naime, da će ponuđena rješenja osigurati efikasnije rješavanje ZK predmeta, odnosno ubrzati trajanje tih postupaka, a to je jedno od bitnih pitanja koje moramo riješiti na putu u EU.

Cilj predloženih izmjena nije statističko smanjenje broja neriješenih zemljišno-knjižnih predmeta, već povećanje povjerenja u zemljišne knjige.

Po mišljenju zastupnika kadrovi koji već dugo rade na tim poslovima i poznaju problematiku dovoljno su stručni da preuzmu ovlasti koje im se zakonom nude, pogotovo kad još prođu posebnu edukaciju. Osim toga, na žalbu stranke sudac općinskog suda može neposredno promijeniti rješenje ZK referenta, smatra li da ono nije u redu. Ako ga on korektno i pravilno promijeni, predmet neće završiti na višem sudu, iako je protiv tog rješenja dozvoljena posebna žalba. Ovakvo kasatorno ovlaštenje koje postoji u Zakonu o upravnom postupku, koji je brži i elastičniji od Zakona o parničnom postupku, pridonijet će ubrzanju ZK postupka. S druge strane, ovlast koju zadržavaju drugostupajski sudovi jamči da ne može proći nešto što ne bi smjelo proći, kaže zastupnik.

Prigovori nomotehničke naravi na pojedine zakonske odredbe, pogotovo

oni koje je iznio Odbor za pravosuđe, dobrim dijelom stoje, zaključio je.

Podržavši predložene izmjene, kao naznaku nastojanja da se poradi na sređivanju stanja u pravosuđu, posebno u gruntovnici, **Velimir Pleša (HDZ)** je napomenuo da je to jedna od obveza koje je Hrvatska preuzela podnoseći zahtjev za članstvo u EU. Konstatirao je, među ostalim, da primjeri pojedinih zemljišno-knjižnih ureda, primjerice u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, svjedoče o tome da se i na temelju postojećeg zakona može efikasno raditi na zemljišno-knjižnim stvarima. Naime, zahvaljujući angažmanu lokalne uprave i samouprave, ali prije svega savjesnom radu ZK referenata u gruntovnici, u Čakovcu se može doći do zemljišno-knjižnog izvataka već isti dan kad je podnesen zahtjev. Međutim, u nekim drugim gruntovnicama praksa je drugačija. Iako bi kupoprodajni ugovor koji sadrži sve potrebne zakonske elemente i koji je bio kod javnog bilježnika na ovjeri potpisa trebao biti potpuno dovoljan za provedbu u zemljišne knjige, stranka mora priložiti na uvid domovnicu, potvrdu o prebivalištu te razne druge formulare, platiti brojne takse i dr., tako da je prisiljena više puta dolaziti u gruntovnicu.

Zastupnik je uvjeren da će ovaj Zakon vrlo skoro morati pretrpjeti daljnje izmjene, a možda će čak trebati donijeti novi, kako bi se objedinili podaci gruntovnice i katastra. Tada bi građani mogli dobiti jedinstvenu uslugu uknjiženja vlasničkih prava na zemljištu i na nekretninama na temelju državnog katastra. Ako su to mogle napraviti Češka, Slovačka i Mađarska, koje također vuku svoje zemljišno-knjižno pravo iz Austrougarske, to može i mora napraviti i Hrvatska, zaključio je.

Zakon promašio cilj

Po mišljenju **Josipa Leke (SDP)** ovaj zakon je promašio cilj. Naime, svrha predloženih izmjena nije statističko smanjenje broja neriješenih ZK predmeta, već povećanje povjerenja u zemljišne knjige, a da bi se to ostvarilo država bi morala jamčiti da je ono što

piše u zemljišniku točno (za neistinitost javnih knjiga trebala bi materijalno odgovarati). Dakako, osnovni preduvjet za to je sređivanje stanja u gruntovnici, što je inače naš trajni interes utemeljen na Ustavu koji jamči pravo vlasništva (valja odrediti područja na kojima će se prioritetno ići u taj zahvat) napominje zastupnik.

Budući da je riječ o, po njegovu sudu, najkompliciranijim predmetima u građanskom pravu (nerijetko se mora dokazati neprekinuti niz vlasnika) ne mogu ih rješavati zemljišno-knjižni referenti bez sudaca, smatra zastupnik. Protivi se i intenciji predlagatelja da se odbacuju nepotpune prijave za uknjižbu vlasništva, posebno da se ostavlja rok od 30 dana za dopunu postojećih predmeta (time se neće riješiti suština, nego će se broj predmeta samo statistički smanjiti).

Zemljišnoknjižni referenti ne bi mogli donositi odluke koje imaju težinu sudske odluke, ne zato što nisu kompetentni, nego što po Ustavu nisu za to ovlašteni.

Nikola Vuljanić (HNS) ocjenjuje hvalevrijednom nakanu Vlade da uvede više reda u ovako osjetljiv i važan segment pravosudnog sustava. Smatra, međutim, da zemljišnoknjižni referenti ne bi mogli donositi odluke koje imaju težinu sudske odluke, ne zato što nisu kompetentni, nego što po Ustavu nisu za to ovlašteni. Ako predlagatelj misli da je prvostupanjski upis u zemljišnu knjigu zapravo upravni akt, koji doista može riješiti svaki službenik, zašto to ne predloži u zakonu, pita zastupnik. Ako se sada, kad je gužva u gruntovnici, tzv. neprijeporni sudački poslovi prebacuju na referente, sutra će se tome pribjeći i kod ovršnih predmeta, prekositra možda i kod kaznenih i kamo će nas to odvesti?

Nema sumnje, kaže, da treba potrošiti podosta novaca da bismo osuvremenili sustav vođenja zemljišnih knjiga, odno-

sno da se one napokon kompjuteriziraju. Kako reče, imao je priliku vidjeti zemljišnu knjigu napisanu na njemačkom jeziku koja datira iz Austro-ugarske, a još uvijek važi. To svakako treba promijeniti, ali ne na ovakav način, zaobilaženjem temeljnih ustavnih normi.

Damir Sesvečan (HDZ) najavio je da će podržati ponuđene novele jer im je osnovna svrha povećanje učinkovitosti, odnosno ažurnosti zemljišno-knjižnih sudova i smanjenje broja neriješenih predmeta. Sređene zemljišne knjige su, među ostalim, od iznimne važnosti za razvoj gospodarstva, te preduvjet većim stranim ulaganjima. Stoga reforma pravosuđa u tom segmentu treba ići u smjeru prilagodbe suvremenom pravnom prometu nekretnina, tako da se tradicionalno ručno vođenje zemljišne knjige preoblikuje u elektronski vođenu zemljišnu knjigu. Prelaskom i na elektronički vođen katastar formirat će se jedinstvena baza zemljišnih podataka gdje će podaci iz zemljišnika biti usklađeni s onima upisanim u katastar, a ujedno će biti upisana stvarna prava njihovih titulara. Time bi se postigla potpuna primjena načela povjerenja u istinitost i potpunost zemljišne knjige.

Ništa se neće bitno promijeniti

Po riječima **Milana Medena (HDZ)** problem neusklađenosti zemljišno-knjižnog i katastarskog stanja nije novijeg datuma, zbog čega je netransparentan i promet nekretnina. Na nama je da popravimo učinkovitost cjelokupne državne administracije, pa tako i u gruntovnici, kako bi korisnici usluga bili zadovoljni. Građani to i zaslužuju jer te usluge plaćaju, a one nisu jeftine. Naime, još prije dolaska u gruntovnicu moraju izdati oko 300 eura za geodetske elaborate, za ucrtavanje nove kuće u katastarski plan trebaju izdvojiti oko 100 eura, a da se i ne spominju troškovi za odvjetničke i javnobilježničke usluge. Prije nego što postanu stvarni vlasnici u zemljišnim knjigama moraju riješiti zadnju pravnu prepreku koja se zove zemljišno-knjižni postupak.

Stanje u gruntovnicama je različito od suda do suda, od grada do grada, napominje zastupnik. Na prvi pogled moglo bi se zaključiti da je problem u velikim gradovima, gdje cvjeta trgovina nekretninama, ali to nije pravilo. Naime, s neažurnošću "muku muče" i gruntovnice u nekim manjim gradovima (Makarska, Rovinj) dok se u Osijeku i Puli može relativno brzo dobiti vlasnički list. Izgleda da je i ovaj put stvar u onima koji rade na tim poslovima, jer njihovi rezultati nisu provjeravani. Stoga su za svaku pohvalu ponuđena rješenja koja bi trebala ubrzati trajanje ZK postupaka ali, po svemu sudeći, ništa se bitno neće promijeniti jer će ovlašteni zemljišno-knjižni referenti postati postojeći djelatnici, uz malu edukaciju. Po mišljenju zastupnika bilo bi svrsishodnije da se uz minimalno povećanje proračunskih sredstava zaposli i određen broj novih visokoobrazovanih ljudi kojih na tržištu ima dovoljno (evidentirano je više od 700 nezaposlenih pravnik). Na taj bi se način ujedno stvorila buduća jezgra mladih, odgovornih sudaca-menadžera koji su očito nedostajali prije, a nedostaju i danas.

Prijeti opasnost da će se uvođenjem triju stupnjeva odlučivanja, umjesto ubrzanja, ponovno iskomplicirati zemljišnoknjižni postupak.

Brisanjem odredbi o potrebi da ZK sud pravno poučava stranke te odbacivanjem nepotpunih prijedloga broj predmeta će se statistički smanjiti, ali će se zapravo povećati broj stvarno neriješenih slučajeva, upozorava zastupnik. Drži da radi zaštite korisnika usluga treba uvesti što jednostavnije obrasce za podnošenje zahtjeva za upis vlasništva, te propisom onemogućiti sivu ekonomiju u lancu - stranka, referent, ovlašteni ZK referent, odvjetnik i sudac. Bilo bi korisno, kaže, i preispitati mogućnost uvođenja prava žalbe na predmet odbijen pod izlikom da je nepotpun.

Primijeniti prijelazno rješenje

U nastavku je upozorio na neusklađenost podataka, ne samo u zemljišnim knjigama i katastru, nego i u državnim i županijskim uredima za graditeljstvo. Oni su i pod ingerencijom različitih ministarstava (pravosuđa, financija i Geodetske uprave), tako da stranke nerijetko šecu od ureda do ureda državne administracije i stalno plaćaju ovoj istoj državi. Usklađivanje stvarnog stanja u zemljišnim knjigama i katastru zasigurno će se riješiti novom geodetskom izmjerom koja će potrajati godinama i poprilično koštati, kaže zastupnik. Mišljenja je da bi se u međuvremenu moglo primijeniti mnogo jeftinije, prijelazno rješenje. Naime, postojeći zemljišno-knjižni zapisi i katastarski planovi, čije stanje približno odgovara onome u zemljišnim knjigama, mogu se prevesti u digitalni oblik. Prema procjenama stručnjaka digitalizacija podataka za cijelu državu mogla bi se s relativno malim sredstvima obaviti u roku od godine dana. Tada bi katastarske općine bile elektronski povezane, stvorila bi se jedinstvena baza podataka s kartama nekretnina, mogla bi se lako evidentirati svaka promjena parcela, vlasništvo, itd. Nedostaje nam samo jak informatički sustav, poput onoga kojim raspolaže Zagrebačka banka, a trebalo bi i educirati zaposlenike. Nadogradnjom monitoringa takve baze moglo bi se lako utvrditi i koji je zemljišno-knjižni referent riješio predmet, te mjeriti učinkovitost njihova rada.

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a, mr.sc. **Božidar Pankreć** je podsjetio na teškoće s kojima se suočavalo njegovo Ministarstvo u prošlom mandatu prilikom upisa poljoprivrednog zemljišta u registar poljoprivrednih gospodarstava, upravo zbog neusklađenosti zemljišno-knjižnog i katastarskog stanja. Zbog neusklađenih podataka u katastru i gruntovnici, ali i nesređenih vlasničkih odnosa, poljoprivrednici su imali i problema oko ostvarivanja prava na poticajna sredstva (događale su se i zloporabe). Izrazio je uvjerenje da će se, zahvaljujući ovim zakonskim izmjenama riješiti barem dio problema, te naglasio da je to samo djelić sustava

koji treba riješiti. Treba ići na konkretna i sustavna rješenja, kako bi se točno znalo koje su katastarske čestice čije vlasništvo.

Uvođenjem norme ubrzati rješavanje predmeta

Flexibilnost i ažurnost zemljišnih knjiga od startne je važnosti za svakog investitora, a preduvjet je napretku tržišnog gospodarstva i bržem razvoju poduzetništva, konstatala je mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain**, predstavnica Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Zbog toga njeni stranački kolege pozdravljaju davanje većih ovlasti ZK referentima kao prijelazno rješenje, s tim da uvođenje mladih pravnik, odnosno sudaca u taj posao i dalje treba ostati trajna tendencija. Valjalo bi razmisliti, kaže, da se uknjižbe rješavaju u administrativnom postupku, a tek u drugom stupnju u sudskom. Informirala je zastupnike da će njen Klub uložiti amandman da se za rješavanje ZK predmeta uvede norma, odnosno da se materijalno stimulira rad referenata iznad norme. Dakako, samo za meritorno riješene predmete gdje je zahtjev pozitivno riješen.

Izrazila je dvojbu hoće li se podnošenjem prijedloga za uknjižbu na posebnim obrascima postići veća efikasnost ZK postupaka. Kako reče, nepotpuni i neuredni podnesci posljedica su upravo izbirokratiziranih postupaka. Budu li oni zbog toga odbijeni, odnosno odbaćeni, neće se umanjiti pritisci na sudstvo radi potrebe knjižnog upisa, prognozira zastupnica. Naime, u prvom naletu riješit će se veliki broj podnesaka odnosno odbijenica, a posljedično će se javiti još više zahtjeva odbijenih stranaka. Uostalom, konačno sređivanje zemljišnih knjiga te usuglašavanje stanja u katastarskom i knjižnom operatu nije samo u interesu pojedinaca, nego u interesu države, naglašava zastupnica. Ako je odgođeno načelo povjerenja u istinitost i potpunost upisa u zemljišne knjige do 1. siječnja 2007., trebalo bi omogućiti da se u zemljišno-knjižnim postupcima, a ne samo u sudskim parnicama, ostvari mogućnost upisa kod stjecanja vla-

sništva na temelju zakona, odluka suda, odnosno nadležnog tijela.

Veća samostalnost nalaže i veću odgovornost

Zastupnici HNS-a i PGS-a se zalažu i za zadržavanje instituta pružanja pravne pomoći i poduke neukim strankama bilo da se to regulira zakonskom odredbom kao do sada, ili da se uvede praksa pružanja besplatne sudačke pomoći u određene dane. Napominju da je to za naše uvjete vrlo bitno, s obzirom na obrazovni nivo naših ljudi, a i financijske nemogućnosti klijenata da za takve poslove angažiraju odvjetnike. Postojeći kaos u gruntovnicama može se srediti uvođenjem prijelaznih odredbi koje bi imale lakše norme, kao što se to prakticiralo do 97. godine. Tada se, naime, veći broj predmeta određene naravi rješavao putem tzv. komisija, u manje formalnim postupcima.

Osnovni preduvjet za poboljšanje efikasnosti u vođenju ZK postupaka je veća samostalnost, ali i odgovornost zemljišno-knjižnih referenata, pa i svih službenika i namještenika koji rade u gruntovnici, kao i pravosudnih dužnosnika. Ako se već ozakonjuje postojeće stanje i odgovornost sa suca, koji je dosad potpisivao rješenje, prebacuje na ovlaštenog ZK referenta, trebalo bi barem ustanoviti posebnu odgovornost tih djelatnika. Međutim, prijeti opasnost da će se na taj način, uvođenjem triju stupnjeva odlučivanja, umjesto ubrzanja ponovno iskomplikirati taj postupak. Slično je bilo i s ovršnim postupkom koji je lani promijenjen, zato što je omogućavao dva pravna lijeka - i prigovor i žalbu, kaže zastupnica.

Na kraju je ukazala i na neke nomotehničke "nezgrapnosti" u zakonskom tekstu koje bi predlagatelj trebao otkloniti (očito je rađen na brzinu, budući da je u hitnoj proceduri).

Riječ predlagatelja

U završnoj riječi **Snežana Bagić (SDP)**, državna tajnica Ministarstva pravosuđa, konstatala je da su se sudionici

u raspravi suglasili s tim da bez načela povjerenja u zemljišne knjige, kao točne evidencije o vlasništvu nekretnina, društvo koje ima potrebu tržišno se orijentirati i dopustiti slobodu investicija ne može naprijed. Stoga je u Republici Hrvatskoj imperativ uskladiti zemljišno-knjižno stanje i katastar, s jedne strane, i s druge strane u zemljišnim knjigama i u naravi. U tijeku je projekt kojim bi se to ostvarilo, a trenutno obuhvaća 56 sudova i katastara. Budući da je riječ o izuzetno skupom projektu (koštat će oko 39 mln. eura) on se financira sredstvima zajma Svjetske banke te iz sredstava CARDS programa: Cilj tog programa je osuvremeniti vođenje zemljišnih knjiga, a prije nego što se prijede na kompjuteriziranu zemljišnu knjigu srediti stanje katastra.

Po riječima gospođe Bagić u manjem broju sudova, npr. u Varaždinu, Čakovcu, Sisku, Velikoj Gorici, Puli i u drugim gradovima Istre stanje je već sredeno, pa treba uložiti dodatne napore da se to postigne i u zagrebačkoj, splitskoj i riječkoj gruntovnici (u tim gradovima je i najveći gospodarski promet). Mjere koje se predlažu ovim zakonskim izmjenama nesumnjivo će značiti pozitivan pomak, ali neće bitno promijeniti stanje. Naime, postupak upisa u zemljišne knjige je strogo formalan, a sada se predlaže i da se propišu standardizirani obrasci za podnošenje zahtjeva. To će zasigurno ubrzati i pojednostaviti postupak, a uvođenjem ovlaštenih referenata rasteretit će se suci i proširiti krug osoba koje će izdavati rješenja. Kako reče, Vlada nije olako predložila ovakvu soluciju. Prethodno se konzultirala s predsjednicima sudova i sucima kod kojih je naišla na

pozitivan odjek, upravo zbog toga što je riječ o ljudima koji imaju specifična znanja (u Hrvatskoj ih ima oko 560) jer su se dosadašnjim radom u gruntovnici specijalizirali za obavljanje tih poslova. Budući da ionako provjeravaju dokumente i pripremaju nacte odluka, nema razloga da im se ne povjeri i rješavanje ZK predmeta. Mi ne mislimo da se time dovodi u pitanje ustavnost, zato što se zemljišno-knjižni postupci, unatoč svojoj specifičnosti i kompliciranosti, ipak ne mogu smatrati pravim sudovanjem, kaže gospođa Bagić. Naime, u tom postupku nema stranaka, ni sukobljenih interesa. S druge strane, postoji dodatni kontrolni mehanizam, budući da sudac, odnosno predsjednik suda, uvijek može preuzeti predmet od referenta i riješiti ga.

Što se tiče materijalnih sredstava za provedbu ovog zakona, navela je da su sredstva za edukaciju ovlaštenih ZK referenata predviđena u Proračunu, dok će se ona za njihov dodatni rad i za eventualno veće plaće osigurati prerasporedom unutar Ministarstva pravosuđa, na razdjelima za pokriće materijalnih izdataka.

Uz uvažavanje svih primjedbi i prijedloga iz rasprave Vlada RH, kao predlagatelj, smatra da je ovaj zakonski prijedlog samo jedan korak naprijed ka sređivanju ukupnog zemljišno-knjižnog stanja, odnosno samo jedan element u ukupnosti svih mjera koje se poduzimaju u tom pravcu, zaključila je gospođa Bagić.

Za ispravak netočnog navoda javio se **Pero Kovačević (HSP)**. Nije točno, kaže, da većina stručnjaka u Hrvatskoj

dijeli mišljenje kako davanje ovlasti referentima da vode zemljišno-knjižni postupak nije upitno s ustavno-pravnog gledišta. Primjerice, gospodin Gavela, koji je profesor na katedri građanskog prava, je također izrazio skepsu s tim u svezi, budući da je ovdje ipak riječ o građanskim stanjima.

Nakon što je predsjedatelj, **Darko Milinović**, potpredsjednik Hrvatskog sabora, zaključio raspravu o ovoj temi, uslijedilo je izjašnjavaње.

Predstavnica predlagateljica, **Snježana Bagić**, izvijestila je zastupnike da je Vlada uvažila sva tri amandmana **Odbora za zakonodavstvo** koja postaju sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona. Napomenula je, također, da Vlada podržava intenciju amandmana zastupnice **Košiša Čičin-Šain**, te da ga je spremna prihvatiti, ali u ponešto preformuliranom tekstu. Naime, smatra da bi radi ujednačavanja prakse svih sudova normu za ovlaštene zemljišno-knjižne referente trebao propisati ministar pravosuđa, pravilnikom koji je ionako obvezan donijeti u roku od 30 dana od stupanja ovog Zakona na snagu.

Nakon napomene predsjednika Šeksa da se u odsutnosti podnositeljice ne može raspravljati o usmeno preformuliranom amandmanu, odnosno prijedlogu Vlade, glasovalo se o prijedlogu zastupnice (nije prošao).

Predloženi Zakon donesen je u ponuđenom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo. Za to se izjasnila većina nazočnih (81), dok su 2 zastupnika bila protiv a 4 suzdržano.

M.Ko.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

LOKALNA SAMOUPRAVA

Korištenje pretpri- stupnih fondova Europske unije

Na zastupničko pitanje **Đurde Adlešić (HSL)**, u vezi s mogućnosti korištenja predpristupnih fondova Europske unije od strane poduzetnika, te u vezi s edukacijom čelnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi omogućavanja korištenja pretpri-
stupnih fondova - odgovorila je Vlade RH.

"Sljedom stjecanja statusa kandidata za punopravno članstvo u Europskoj uniji u lipnju ove godine, Republici Hrvatskoj načelno se otvara mogućnost korištenja pretpri-
stupnih fondova Europske unije kroz koje će se osigurati tehničko-finan-
cijska podrška u procesu pristupa-
nja. Države kandidatkinje za članstvo u Uniji do sada su imale na raspolaganju tri instrumenta pretpri-
stupnog tipa - ISPA, PHARE i SAPARD, od kojih posljednja dva otvaraju mogućnost podrške poduze-
tanicima.

PHARE je pokrenut 1989. godine i prvobitna svrha bila mu je pomoći tranzicijskim zemljama u suočavanju s izazovima ekonomskog restrukturiranja i političkih promjena. 30% sredstava iz programa PHARE izdvajalo se radi jačanja institucionalne sposobnosti tijela državne uprave, a preostalih 70% na ulaganja u poboljšanje regulatornog okvira za provedbu zakonodavstva usklađenog sa zakonima Europske zajednice i promicanje gospodarske i socijalne kohezije. Preduvjet za korištenje sredstava iz komponente gospodarske i socijalne kohezije PHARE programa je izrada Nacionalnog

plana razvoja kao strateškog dokumenta koji određuje prioritete gospodarskog razvoja države korisnice.

Ukoliko se Nacionalnim planom razvoja kao prioritet odredi poticanje malog i srednjeg poduzetništva, program PHARE osigurava sredstva za aktivnosti kao što su: istraživanje tržišta, promocija proizvoda, studijska putovanja, pomoć pri izlaganju na sajmovima, edukacija i obuka, pomoć pri primjeni novih znanja i tehnologija.

Važno je međutim napomenuti da poduzetnici koji traže financijsku pomoć iz PHARE programa predlažu projekte sukladno s natječajnim pravilima Europske komisije, te da se upravljanje programom PHARE vrši putem središnjih državnih institucija koje su ustrojene u tu svrhu (Nacionalni koordinator programa pomoći i suradnje s EU, Nacionalni fond i Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje pri Ministarstvu financija, provedbena tijela pri tijelima državne uprave), koje usko surađuju s mjerodavnim tijelima Europske komisije. Sukladno s navedenim, sudjelovanje državne administracije u korištenju fondova Zajednice preduvjet je pristupa tim fondovima.

SAPARD je pretpri-
stupni program Europske unije kojim se pruža financijska pomoć državama kandidatkinjama u području poljoprivrede i ruralnog razvoja. Svrha programa SAPARD je stvoriti konkurentan i učinkovit sektor poljoprivrede i prerade hrane, osigurati nova radna mjesta i prihode u najmanje razvijenim regijama i održiv razvoj u ruralnim područjima, poboljšati kvalitetu života ruralnog stanovništva, te pružiti pomoć u provedbi Zajedničke poljoprivredne politike. Pod spomenutim programom, poljoprivrednici imaju mogućnost prijavljivati svoje projekte putem natječaj-

nog postupka koji je uređen pravilima Europske komisije, a kojim upravljaju središnja SAPARD agencija i njene regionalne podružnice, akreditirane sukladno s propisima Europske komisije. Navedene agencije još nisu ustrojene u Republici Hrvatsku. U slučaju SAPARD programa također vrijedi pravilo uključivanja državne administracije u upravljanje fondovima Europske zajednice.

U vezi s korištenjem pretpri-
stupnih instrumenata, važno je napomenuti kako Europska komisija trenutačno izrađuje pretpri-
stupnu strategiju za Republiku Hrvatsku, u sklopu koje će biti određen konkretan oblik financijske pomoći u pretpri-
stupnom razdoblju, te donesena odluka o tome koji programi se otvaraju Republici Hrvatskoj. Nakon pripreme pretpri-
stupne strategije (očekivani datum je 6. listopada 2004.), Vlada Republike Hrvatske bit će u mogućnosti pokrenuti potrebne radnje za učinkovito korištenje programa otvorenih Republici Hrvatskoj te osposobljavanje državne administracije za upravljanje tim programima.

Vlada Republike Hrvatske skreće pozornost i na mogućnost sudjelovanja tvrtki iz Republike Hrvatske na natječajima koje raspisuje Europska komisija, ne u svojstvu predlagatelja projekta, već u svojstvu njihova izvođača. Tvrtke iz Republike Hrvatske imaju pravo sudjelovanja na natječajima i podnošenja svojih ponuda za izvođenje projekata u sklopu programa CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD, bez obzira da li se projekti provode u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi korisnici navedenih programa. Sve informacije o otvorenim natječajima objavljuje Ured za suradnju Europe Aid na svojim internet stranicama (<http://europa.eu.int/comm/europeaid>) i u Službenom glasilu Europskih zajednica - Serija C.

Uz navedeno, nakon stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, hrvatskim tvrtkama će, sukladno s odredbama članka 72., biti omogućen i pristup svim natječajima o javnim nabavama u Europskoj zajednici, prema pravilima o nabavama koja vrijede u Zajednici i pod uvjetima ne manje povoljnim od uvjeta koji se primjenjuju na tvrtke sa sjedištem u Zajednici.

U vezi s obrazovanjem čelnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Vlada Republike Hrvatske napominje da putem Ministarstva europskih integracija provodi niz obrazovnih aktivnosti na lokalnoj razini i to putem seminara iz programa Abece Europske unije: Osnove Europske unije, Uvod u pravo Europske zajednice, Regionalna politika Europske unije,

Upravljanje projektnim ciklusom Europske zajednice, Dokumentacija Europske unije. Seminar o upravljanju projektnim ciklusom pruža konkretna znanja i vještine potrebne za pripremu i provedbu projekata koji se financiraju sredstvima Europske zajednice.

Tijekom 2003. organizirano je dvadesetak seminara i predavanja za županije, a tijekom 2004. dvadesetak seminara za institucije na lokalnoj razini, lokalnu samoupravu, članove gradskih poglavarstva i gradskih vijeća te desetak predavanja o EU tijekom Europskoga tjedna kojima su prisustvovali i predstavnici županija i gradskih poglavarstava. Većina seminara pokrivala je teme upravljanja projektnim ciklusom Europske zajednice i suradnje pograničnih područja, a organizirana je i obuka

predavača za seminar o upravljanju projektnim ciklusom koja će se sustavno nastaviti u predstojećem razdoblju, uz bilateralnu podršku Kraljevine Danske.

U tijeku je također izobrazba predavača o Europskoj uniji na županijskoj razini, u kojoj sudjeluju predstavnici županijskih savjeta europskih integracija i nevladinih udruga koje se bave edukacijom, u suradnji s Institutom za europsku politiku iz Berlina.

Navedene obrazovne aktivnosti će se još više intenzivirati s procesom približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a Vlada Republike Hrvatske, odnosno Ministarstvo europskih integracija stoji na raspolaganju za sve dodatne upite o organizaciji takvih aktivnosti.”

M. M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirjana Milić, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora